

Gesangh der zeeden : zijnde het derde deel van Bellerophon, of lust tot wijsheyd, waer in verscheyde stichtelijcke liedekens en dichten, tot verbeteringe van dese bedorvene eeuwe, als mede veele Schriftuerlijke, historiale en zeedelijke stoffen, soo uyt de H. Schrift, filosofhen als uyt de oude stichtelijke poeten, tot bestraffinge van der menschen gebreken, leerlijck werden verthoont en voorgedragen en met veele aenmerckelijke spreuken der ouden op de gezangen gepast

<https://hdl.handle.net/1874/40147>

G E S A N G H

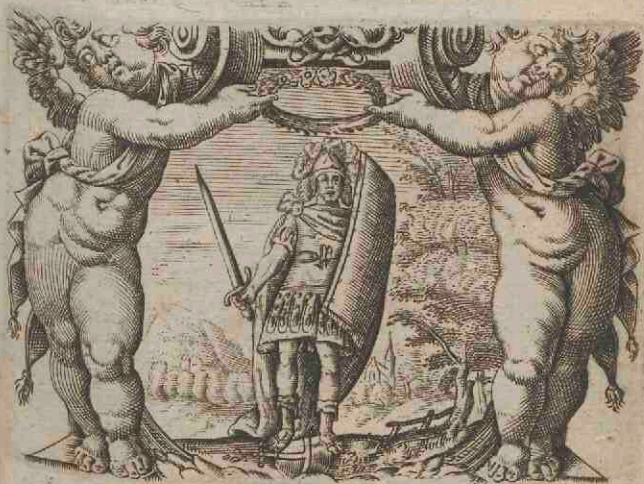
Der Z E E D E N,

Zijnde het derde Deel van

Bellerophon, of Lust tot Wijsheyd :

Waer in verscheyde strichtelijcke Liedekens en
Dichten / tot verbeteringe van dese bedorvene Geu-
we / als mede veel Schryfuerlijke, Historiale / en
Zeedelyke stoffen / soo uyt de W. Schryft / Philoso-
phen / als uyt de oude sictelijke Poëten / tot bes-
straffinge van der Menschen gebreken / leer-
lijck werden vertoont en voorgedragen /
en met veel aemerckelyke spreuken
der Ouden, op de Gezangen gepast.

Op 't Nieuw verbeterd en vermeerderd door D. P. P E R S.

Amsterdam, Gedrukt voor de Wed. van Michiel de Groot, op de
Nieuwendijck, tusschen de twee Haerlemmer sluysen,
in de Staten Bybel, 1681.

Met Privilegie.

De Staten van Hollandt ende West Vrieslandt Doen te weeten
 Alsoo ons verstaent is by de Wet. van **M. C. L. X. C. I. de G. H. O. O. E.**
 Boeckverkoopster tot Amsterdam; dat sij op nieuws gedrucht hadde/
 seker Boeck genintuerec **B. E. L. E. N. O. P. H. S. H. /** cste Lust tot wys-
 heijt/ door Dinn-beelden heerlijck vercoont; als mede het Tweede Deel
U. I. A. N. I. M. ofte H. e. n. e. l. s. a. n. g. / en het Derde Deel genaemt Gesang der Zes-
 den/mer H. o. n. s. t. p. l. a. e. n. v. e. r. c. i. e. r. door **G. P. V. C. H. S. /** ende de Druyckelijck van
C. O. N. S. T. I. T. I. D. e. L. E. C. T. U. S. in Octavo/ het welke haer seer heel quam-
 te kosten/ doch was sy Suppliantke beducht/ dat he. selbe Boeck wel licht
 door ynant mochte naer gedrucht werden tot hare schade: soo keerde sy
 Suppliantke haer in alle onderomghept tot ons/ biddende dat het Onse
 geliefte zijn mochte/ haer te begunstigen met een Privilegie voor den tijde
 van vijftien eerst-humende Jaeren in behoort siche forma; **D. O. O. I. S. T. /**
 Dat Wy de sake en 't verzoek boozs. overgemerck; hebbende/ ende gene-
 gen wiesende ter bede van de Suppliantke/ nye onse rechte meentenschap/ **S. C. A. L.**
 becaide macht en autoritept/ de selbe Suppliantke geconsenteert/ geaccoz-
 deert en geoorroepert hebben/ consen. sren/ accorde ren en octroyeren mis-
 desen; dat sy gedurende den tijde van vijftien eerst achter-veer-veigende
 Jaeren het boozs. Boeck genaemt **B. E. L. E. N. O. P. H. S. H. /** cste Lust tot
W. i. s. h. e. y. t. / door Dinn-beelden heerlijck vercoont/ enz. als mede het Twee-
 de Deel **U. I. A. N. I. M. ofte H. e. n. e. l. s. a. n. g. /** ende het Derde Deel genaemt Ges-
 sang der Zeden/ met H. o. n. s. t. p. l. a. t. e. n. v. e. r. c. i. e. r. door **G. P. V. C. H. S. /** ende
 de Druyckelijck van **C. O. N. S. T. I. T. I. D. e. L. E. C. T. U. S. in Octavo/** binnen de boozs.
 onsen Lande alleen sal mogen drucken/ doen drucken/ uitgeben en verho-
 pen/ verhoeden daerom allen ende eenen ygeijcken/ het selbe B. e. c. h. en 't
 geheel of e deel naer te drucken/ of e elders naer gedrucht binnen den selben
 onsen Lande te zeygen/ npi te geben of te verhoopen/ op verbeurte van
 alle de naer gedruchte te ghehoort ofte verhochte Exemplaren/ en ten baer-
 ten bye honderd gulden baer-en-baeren te verbeuren; te appliceren een
 berde part booz den Officier die de Calinge doen sal/ een berde part booz
 den armee tot plaats daer het casus boozbaillen sal/ en het resterende ber-
 de part booz de Suppliantke. Alles in dien verstande/ dat Wy de Suppli-
 antke wissende geatificeren met desen onsen Octroye/ alleen tot verhoedinge
 van hare schade/ booz het nadrucken van het boozs. Boeck/ daer booz in
 eenigen deelen verstaen/ dien inmedonden van dien te aduoneeren of te au-
 horiseren/ ende heel mis het selbe onder onse bescherminge reing inderber
 credit/aensien ofte reuotatie te geben; **N**maer de Suppliantke in cas daer
 in iets onbehoort sich soude mogen influeren/ alle het selve tot haren laste
 sal gehouden wesen te verantwoorden; tot dien eynde wel eygeijckijck bes-
 gereue/ dat by aldien sy desen onsen Octroye booz het selve Boeck sal wiss-
 ten stellen/ daer van grove geabzourerde ofte geconrabererde mentie en
 sal mogen maken/ weinger gehouden sal wesen 't selve Octroy in 't geheel/
 en sonder de rige om 't haer booz te drucken ofte te doen drucken: Ende
 dat sy gehouden sal zijn/ een Exemplar van het boozs. Boeck gebouwen
 en wel geconditioneert/ te zeygen in de Bibliothecq van onse Waterse-
 t. n. i. t. tot Leiden/ en daer van behoort siche te doen blycken/ alles op yepne
 van het effect van dien te herlieren. Ende ten dien eynde de Suppliantke bes-
 sen onse Consente e Octroye mogen genie. en als ne behoren. **K**assen wy
 allen en eenen ygeijckijck dien het aegaen maeg/ dat sy de Suppliantke van
 den tuch. u. d. van desen/ doen/ laten en gebagen/ ruyckelijck/ b. d. e. l. l. i. c. h. en
 v. a. n. h. a. m. e. n. t. l. i. c. h. g. e. n. i. e. r. e. n. en gebuycken/ cesserende al'e belet ter contracie.
 Gedaan in den Hage/ onder onsen groeten Segele hier aen doen hangen
 den 24 Juny/ in 't Jaer ons Heeren en Saligmakers dupsent ses hondert
 en tachtigh.

G. F. A. G. E. L.

 Ter Ordonnan:ie van de Staten
 SIMON van BEAUMONT.

ZANG en DICHT-KONST.

Anneer ick mijne Historische beschrijvingen, onder het opschrift van den *Verwarden Adelaer*, door Gods genad, hadde ten eynde gebracht, waer in ick 't gene, van Keyser *Karoli V.* rijden af, in Duytschland, soo in den Staet als Religie was voor-gevallen, als mede den *Ontstelden Leeuw*, waer in de Oorsprong en Spring-ader der Oorlogen, die soo in *Holland, Zeeland*, als mede in de omleggende Landschappen, wonderlijk waren toegedragen, hadde volvoert, en in 't licht gegeven, nam ick voor, eenig groot werk by der hant te vatten: doch ick weet naaulijcks, hoe ick daer van ter zijden ben afgetrocken, en tot dese vrolijke stoffe gevoert, dat ick de Dicht-konst, die by my alreedscheen gesmoort, weder ter hant heb genomen, om eenige wintersche avonden, my daer in te vermaecken. En hier toe vond ick mijne lust willig, om voor de Jeught noch eenighe zedige Gesanghen en Dichten te ontwerpen. En of ick die wel hadde ingestelt, om de Jeught van veele dert'le en geyle Liedekens af te leyden, en haer een deughdigh spoor aen te wijzen, soo bevond ick dat dese stoffe, soo wel den Ouden als Jongen trefte, om die, te gelijk, van veele onaedige gebreecken af te manen. Mijne stoffe geb ick genomen tyt verschey-

de Bybelsche Historien, en Schriftuerlijcke spreken, soo des Ouden als Nieuwen Testaments, als mede uyt verscheyde Historien, Philosophen en stichtelijcke oude Poëté, die hier in de Christelijcke Zedigheyt navolgen: en hebbe die daer-en-boven noch verrijckt met veele gedenckwaerdige Spreucken en leeringen, die wel waerdigh zijn datse werden overwogen en betracht. En of het wel by na den ouden eygen is, te luffen, alsoo ick na 't perck des menschlijcke levens van 70 jaren yle, soo heb ick om mijne sinnen wacker te houden, dit vermaeck geschept, om veele vergeeffsche invallen, die dickwils het gemoedt verwarren, hier door te doven. Ick hope dat dese dichten, die als wat nieuws voor den dagh komen, den deugt-lievenden sullen aengenaem zijn, gelijk ick oock aen mijne voorgaende als *Bellerophon* en *Urania* hebbe gespeurt, dat die met lust waren aengenomen: want alle die selve, gelijk oock dese, tot niemants ergernisse, maer tot yders verbetering en opmerckinge zijn in-gestelt, om soo wel den Ouden als Jongen te stichten. Indien ick oock met dese dat selve wit mach bereycken, soo sal ick mijnen arbeyt niet onvruchtbaer hebben aengeleyt. Ick hebbe de gebruycklijckste voijfen meerendeels gevolght, op datse van veele mochten werden gesongen: doch hebbe tot vermaeck der Jeught, oock verscheyde nieuwe stemmen daer by gevoegt, en die met Musijck-noten geciert, op datse van den verstandigen mochten werden voor gestelt; alhoewel eenige der-

der selve vijften eerft met soo geijle stoffen waren vervult, dat een eerbaer oor daer van behoorde eene affchou te hebben : doch ick hebbe alle die selve stemmen na de goede zeeden gestiert, om de jeught van de andere af te leyden. Indien oock yemants geest tot de Sing-konst niet is genegen, hy kan die selve lesen, want sy sullen hem geene verhinderinge aenbrengen : want ick houde, dat onse dicht daer na behoort gerecht te zijn, dat oock de Leser daer door kan werden vermaeckt, om die als een slechte reede te verstaen. Doch voor al behoort men op de mate en 't geklanck der woorden te letten, of die van hart of sacht geluyt zijn, op dat die, tegen hare aert, niet werden gerabrayckt en gebogen. 't Welck een groote misflagh is, voor die geene, die de dichten en gesangen willen toestellen, alhoewel men die in 't singen en drayen der stemmen, wel-een weynigh kan toegeven; nochtans wordt daer door alle luyfter en aerstigheydt der sang verdooft.

Neemt dan dese Zeden-gesangen in 't goede, en gebruyckte tot uwer stichtinge, en soele U E. mogen aengenaem zijn, kunnen wy, door Godts genade, soo hy ons kracht verleent, de lust hervatten metter tijdt, andere ontwerpen. Vaert wel. Amstelredam 'in 't Vreede-jaet 1648.

U E Genegen Vriendt

DIRCK PIETERSE PERS

De ses Dagen en Wonder-wercken
der Scheppinge, *Genes. I.*

Stemme: Ick heb den Heere lief, Psalm 116.

Ick wil mijn stof ontleenen uyt Gods woort /
Die dooz dit woort oock alle ding voortbrach-
te /
Ick wil hem singen van sijn groote krachten /
Der Scheppinge en wond'ren noyt gehoozt.

2. Daer was een klomp / ja een verwaerde klomp /
Want Water / Aerd / Locht / Wyer / was ongescheppen /
En swefd' in 't wylt / d'een d'ander tusschen beyden /
Vyer, Water, Aerd, en Locht was in dien romp.

Eerste dagh-werck.

3. God sprack het werde Licht, en 't werde licht :
God is een Licht en heeft geen dunsterheden :
Sijn Licht is reyn / en Licht van eeuwigheden /
Want hy alleen ons dooz sijn Godheyt sichtig.

Tweede dagh-werck.

4. Daer wierd' / sey God / een Spansel uytgebruyd /
Dat Water en de Hemel sich verspreyden /
En d'Hemel sou Gods wonder-werck verbruyden /
En eeran God die 't alles heeft bereydt.

Derde dagh-werck.

5. Ghy Wateren versamelt aen een oort /
Op dat men mach het drooge land beschouwen /
Sprack God / en boozts daer op ack'ren en bouwen /
Op dat de Aert breng alle vruchten voort.

Vierde dagh-werck /

6. 't Uytspanfel zy met Lichten opgeciert /
Met son en Maen, en al des Hemels Sterren,
Met vaste loop / die nimmermeer verwerren /
Waer na men dagh en nacht en jaren stiert.

Vijfde dagh-werck.

7. God sprach brengt boozt gy Warren al't Gediert,
 Dat in u schoot te weemlen leyden en leven.
 't Gevogelt mee dat sich ter blucht sal geben/
 En bzychtaer zijt in Zee waer in gy zwiert.

Seste dag werck.

8. Gy Aerde brengt u Vee en Dieren aen /
 't Gewormt en al wat op der Aert kan zwoeben/
 Sey God / laet ons nu scheppen na het leven/
 Een Mensch, die is na onsen Beeld' gedaen.

9. Dees sal een Heer zijn ober Zee en Land/
 Dien alle ding sal onderdanig weesen:
 Waer dooz Gods lofsal altijt zijn gepresen/
 Met kennis Gods / vol wijsheyt en verstant.

10. „ Dit edel Beeld / aen lijf en ziel volmaecht/
 „ Heeft Gods gebod / laes! schandig overtreden /
 „ Waer dooz de smert noch bzychit sijn armie leden/
 „ Die dooz dees bal zijn in don dood geraccht.

11. „ Waer dese troost van dat der Drouwen zaet/
 „ Den Duphel sou en alle sond vernielen/
 „ Heeft haer verlost / van schijfzucht haerder zielen/
 „ Dooz Christum ons des Hemels Son oygact.

Ick moet om de vreemdigheyt, hier by voegen,
 't gene de Poëten van de eerste Scheppinge, verha-
 len, te weten, datter was een *Chaos* of verwarringe
 onder alle de hoofst-offen, waer van gy in 't boeck
Iconologia, of uytbeeldinge des verstants 548 kont nale-
 sen. Welcke verwarringe wy uyt het *Italiaens* aldus
 hebben nagevolgt:

*Al eer de Hemel was, de Zee, Aert, en 't Vyer,
 Soo was het Vyer, de Aert, de Hemel, Zee ook hier.
 De Zee den Hemel heeft de Aert en 't Vyer omgeven,
 Doch rou most Vyer en Zee, in Aerd' en Hemel soeven,
 't Geen d' Aerde was, was 't Vyer, de Hemel, en de Zee,
 En d' Hemel was als d' Aert, als Vyer en Water mee,
 Want Aerde, Vyer en Zee, den Hemel hier geslooten,
 En d' Hemel was mit Vyer, Aert, Water overgooten.*

Ovidius stelt desen *Chaos*, op deser wijze, by ons uyt het Latijn na gevolgt.

*Alwaer het Aertrijck was, daer was de Locht en Zee,
En 't Aertrijck dreefgansch los en 't ondiep Water mee.
De Locht die had geen Licht, geen stoffe hier haer voesen,
Dies isser groote twiist in haren romp geresen;*

*Want Koude streed met Hett', en 't Drooge met het
Vocht,*

Het Harde met het Sacht, en 't Sware met de Locht.

Het schijnt dat de Heydenen eenigh licht hebben gehad, uyt het Boeck der Scheppinge, hoe dat Godt alle dese stoffen heeft gescheyden.

Drie H. Mannen bescecken Abraham,

Gen. 18.

Stem: Psal. 105. Een yder moet tot desen tijden, &c.

A Braham in der Centen deure/
Sag hem wat wonderlijcks gebeuren/
Drie Mannen stonden booz sijn oogh/
Daer hy sich nederigh booz boogh/
En sprack / Heer / is gena booz my/
Doo gaet u knecht doch niet booz by.

2. **E**n neemt wat waters / wasch u voeten/
En oock wat broods wilt d' hunger voeten:
Sy stemden 't toe / dies hy in pl/
Tot Sara sprack / maect onderwijl/
Van meele bloem ons hoecken reet/
Die ich met mijne gasten eet.

3. **H**y self het beste kalf liet slachten/
Met boter / melck die sy aenbrachten:
Sy vzaegden / waer is Sara doch?
Hy sprack s' is in de Cente noch.
Ick hoorn om dees tijdt weder aen/
En Sara sal een Doon ontsaen.

4. **D**och Sara lacht' om dese woorden/
Geen wellust my doch meer behoorde/
Mijn man en ich zijn ouden staf /

Wy dalen eerder na het graf.

De Heere spzack / siet Sara lacht/
't Schijnt datse onse woord veracht.

5. Doch sy ontkende 't. Maer de Heere
Spzack / hi sal ter rechter tijt weer keeren:
En Sara sal haer Sone sien/
Dooz God kan alle dingh geschijen.
Sy stonden op / en gingen doe/
Met Abraham na Sodom toe

6. De Heere spzack / sal ick onthouden
Aen Abraham mijn toevertroude/
Wat Sodom overkomen sal:
Wy wozt gezegent sonder tal/
Wy houd recht en gerechtighent /
Des Heeren wegh en billichheit.

7. Want Sodomis en Gomorra sanden/
Zijn groot en zwaer by wy bevonden/
Dies dael ick af om dooz te sien/
Of sy haer boosheit niet ontzien:
Dies keerden sy van Abraham,
Doch eerst hy dus sijn reden nam.

8. Sult ghy dan Heere den oprechten / Abraham.
Met d'ongerechte dus bevechten:
Misschien zijn bystig in de stad
Verschoont dit volck / waerom doch dat/
Soud gy de bzoome dan verlaen/
En niet den boesen doen vergaen:

9. Indieder bystig zijn bevonden / De Heere.
Sal ick verschoonen hare sonden:
Doch Abraham al nader dzong/
Tot tiene toe / die sy bedong:
Dus schepden sy en gingen doozt/
En Abraham troock na sijn doozt.

10. „ Hoe groot zijn Gods barmhertigheden /
„ Die om den bzoomen land en steden/
„ Dooz sijne straf en roe verschoont/
„ En haer met sijn genade kroont:
„ Dus volgt sijn woort en mijd het quaet /
„ Eer gy in sijnen toozn vergaet.

A *Bram* wierde van God genaemt een Vader
veeler Volckeren, was een Sone van *Tarah*,
en een Broeder van *Nabor* en *Haran* Hy was te *Ur*
in *Chaldea* geboren, na de Scheppinge der Werelt
1948. en omtrent 2000 jaren voor *Christus* ge-
boorte, 192 jaren na de Suntvloet Wierde daer
na *Abraham* geheeren. Leefde 175 jaren, en wier-
de neffens *Sara* begraven.

De Ladder Jacobs Genes. 28.

Stemme: La Durette. Of / wat wilt gy slemers quisten.
Siet de musijk-Nooten in Bellerophon Fol. 137.

A *Isaac* gaf sijn zegen aen *Jacob* sijnen soon /
Doo heeft hy hem met een geboon /
Op sou geen dochter trouwe n / uyt *Canaans* geslacht
Dat van *Ham* was voort gebracht.

2 Hy last hem hy sou reysen / na *Padan't Sprich Land* /
En nemen daer een *Djou* ter hand /
Dan *Labans* Dochters eene / daer God hem zegnen sou /
En sijn vruchtbaer met sijn *Djou*.

3 Ick wensch u *Abrams* zegen / sen hy / met al u' zaet /
En 't *Land* dat u dooz erf kstaet.
Doer toog hy op na *Haran*, tot *Lus*, alwaer de *Son* /
Hem niet meer verlichten kon

4 *Terwijl* hy lag te dzoamen / verscheen hem een gesicht /
Een ladder als een *Hemels* licht /
Die van der aerd' af reykete / tot aen des *Hemels* ront /
Daer de *Heer'* noch boven stont

5 De *Engels* onderwylle / die klommen op en neer /
En hier op s'zact tot hem de *Heer* /
Ick ben de *God* *Abrahams* en *Isaacs* die u 't *Land* /
Z'henket tot een gezegent p'nd

6. Ick sal u zaet bermeeren / gelijk der aerden stof /
 Van Oosten tot het Westen of /
 Van 't Zuiden tot het Noorden / sult gy den zegen zien /
 Die er zal aen u geschien:
7. Ick wil u oock behoeden / waer dat gy keert en gaet /
 Ick ben u burg en roeberlaet:
 Ick sal niet van u scheidten / tot al het geen geschied /
 Wat gy nu al hoorz en siet.
8. Als Jacob nu ontwaecte / verschyckte hy sich seer:
 Dit 's Hemels poort / hier woont de Heer:
 Dies maecte hy een zuple / goot oip op den steen /
 Die syn kussen was voozheen.
9. Hy noemd' dees plaetse Bethel . te vooz geheten Lus,
 Om bouwen God een heilig huys.
 Wanneer hy hem bezogde van kleeden / dranch en brood /
 Soo hy hem hielp nyr dees noot.
10. „ Dree Ladder is sijn reyse / de Engels op en neer /
 „ Sijn boon van 't npt en weder . keer :
- „ En God die 't al bestierde / staect boven op en siet /
 „ Watter op der aerd geschied.
11. „ Sy reyekt van d'aerde neder / tot aen des Hemels
 top /
 „ Daer d'Engels klommen af en op :
- „ Op dat de vroomie souven / oock klimmen dooz gebe'eu /
 „ Tot haer God en anders geen.
12. „ En dat men most van trappe / tot tray in deugd
 opgaen /
 „ Daer d'Engels tot ons hoeders staen.
- „ Want God siet op den geeneu / van die hem roepen aen /
 „ Daer hy 't oog oock op sal staen.
13. „ Gezegent die van boven / sijn troost en hulp ver-
 wacht /
 „ En die dees aerdsche lust veracht /
 „ Sal dooz 't geloof verschijnen / by Christo vol geneugt /
 „ Daer hy leeft in volle vzeugd.

Jacob bejagent Rachel, Genes. 29.
Herders en Jacob.

Stemme: La Durette. Als het voorgaende.

A Is Jacob quam hy Haran, sag hy n 't open velt
Een putte / die der was gestelt /
Alwaer de Herders dzenckten haer Schaepjes en het Vee /
Datter by de put sag ree.

Jacob. 2. Van waer vzaegd' hy mijn Vzoeders? gy
Herders segt het my.

Herders. Wy zijn van Haran hier na by.

1. Kent ghy niet Nahors Sone / die Laban is genaemt
H. Ja / hy is ons wel befaemt.

1. 3. Is 't wel met hem hy vzaegde / en is hy noch gesond?
H. Och ja / sijn vee dat komt ter stont /
Hy is noch frisch en wacker / met alle sijn gesin /
Datter tred ter poozten in.

4. Siet hier sijn Rachel nadzen / en drijf sijn schaepkens
aen /
Die tierig zijn en wel gedaen /
Siet hoe haer geptjes spzingen / en grasen in het groen /
Daer sy haer in weelde voen.

1. 5. De Son staert hoog verheben / om saem 'len 't vee by een /
Want pder loopt in 't wild' alleen :
Eylactse noch wat wonden / die nu dus doolen gaen /
Vzengt haer eerst wat waters aen.

H. 6. Onnen / de kudde schapen / die moet eerst zijn bergaert /
Dies by u moept en arbejd spaert :
Van moet men noch afwentlen den steen van dese put /
Eer men 't vee van dozst beschut.

7. Terwile sy noch spraken / soo quam de Herder in /
Sijn Rachel met een blyde sin :

Die al haer Daders schaepkens dreef na dees plaetse toe/
Dencht hoe Jacob was te moe?

1. 8. Weest wellekom Herderinne / mijn Rieht en waerde
pant /

Seer wel komt ghy ons hier ter hand /

De steen is afgewentelt / komt dzencht u doztig Dee/
Dyftse dan weer op haer stee.

9. O mijn beminde Rachel, ach weest van my gekust /

Mijn leven en myn soete lust:

De traentjes van my rollen / uyt bzeught dat ick u sie/
En u mijne liefde bie.

10. Hy sey dat hy de Sone van Isaac was haer Son:

Sy sey / hy was haer wellekoom:

Rebecca is mijn moeder / wy zijn van een geslacht /
Uyt een stamme voortgebracht:

11. Wat bzeugde quam'er boven / als Laban dit verflont /

En Jacob seyd' hem al den gront /

Hoe dat sijn' Ounders waren / noch in een goede stant /
Wel gezegent in haer land.

12. „ Wat blijdschap komter rijzen / als vzienden zijn by
een /

„ Die voortijts waren afgeseheen:

„ Dan springt dat vrolijk herte / en danckt God in't gemoet /

„ Door de weldaet die hy doet

De thien plagen Egypti, Exod. 9 en 10.

Stemme: s al ick noch langh in heete tranen.

Als God sijn straf wil tot ons wenden/
Gelijck aen Pharo is geschied/
Dan' stozt hy ons in beel' ellenden/
En mengt sijn ros met beel' verdziet /

Hy schenck ons in / na sijne sin /
Den grondsoep van sijn seer gestrenghe hand /
Daer dooz hy mensch en alles maecht ter schand.

2 Dees straffe Gods most Pharo hoelen /

I. Straffe

Wanneer hy isel had verheert :
De wat'ren in de stroom en poelen /
Die wierden stracks in bloet verheert /
Dat al 't gebiert / dat daer in zwiert /
Derstozf en stonck seer psselijck en bang /
En dees plaeg duurde seven dagen lang.

3. Daer na liet God de Dorschen kricken /

II. Straffe

Die 't Land bedeckten ober al /
Die hare huysen oberbieken /
En quceekten daer met heelch geschal
Ja self het stof / bzacht dich en grof /
De Rupsen voort / soo dat noch Mensch / noch Dee /
Ontwijcken kost dees plaeg noch droeben wece.

III. Straffe

4. Het ongediert quam sich vertoogen /

IV. Straffe.

Van Rebers en van Hagedis /
Op 't veld / in huys / vooz yders cogen /
Men wist niet waer lijf-bergen is
De Peste zweeft / en dood wat leeft /
D' Egypters Dee van alderlepe slag /
So dat 'er rees een jammerlijck geklagh

V. Straffe.

5 Uyt asch komt een gezwel te booren /

VI. Straffe.

Met zwarte blaren ober 't lijf /
Op mensch en Dee die uytgezworen /
Dol etter / bzanden streng en lijf.
De Hemel gaf / oock hare straf /
En schoot een Hagel buy soo sel re neer /
Die Mensch en Ducht en 't Dee vernielde seer

VII. Straffe.

6. Een Ooste wind quam aen-gestoben

VIII. Straffe.

Dol Springhanen van snoder aerdt /
Die 't al vernielde / en daer boben /
Wat d' Hagel-buy noch had gespaert
De duy sternis / die gaf gewis /
Soo grooten schzick dat in drie dagen kon
Geen oogen sien / maer isel sag de Son

IX. Straffe.

7 De Engel Gods quam oock vernielen /

X Straffe.

De kinderkens van aym en rijck /

at

Al't Dee en d'eerst-gebooren Zielen /
 Van 't gantsch Egyptisch Koninkrijck:
 Hier ober wert / Pharaos hert
 Verslagen / dat uyt al sijn groot gebtet /
 Hy Mosen en Israël trecken liet.
 8. Wiens post met 's Lams Bloet was bescreuen /
 Daer trock dees Engel stracks booz by;
 Dit was alsoo van God bescreuen /
 Want Irael van dees straf was by.
 9. O wiens gemoet / met Christi Bloed /
 10. Des reynen Lams / te recht bescreuen wert /
 11. Daer ryst de vzeught inwendig in het hert.

*Moyfis gezangh, als hy van Pharao was
 verlost, Exod. 15.*

Stemme: Psal. 118. Dancket den Heere, &c.

L Het ons den Heer een danck-liet singen /
 Dooz't wonder dat hy heeft gedaen /
 Die heerlijk is in alle dingen /
 Die Ros en Ryder kan verslaen.
 De Heere is mijn kracht en leven /
 Myjn saligheyt: dies ick sijn lof
 Sal singen / alsoo lang ick love /
 Want hy geeft ons nu groote stof.

2. Hy is ons krijghsman en ons Wapen /
 Die Pharaos heyz heeft gantsch vernielt /
 In Zee verdroncken / en sijn wapen
 En wagens in den grond ontzielt /
 Syns rechterhand is sterck en machtig /
 Die heeft sijn byand t'onder-bracht /
 Hy is in heerlijkheyd soo krachtig /
 Dat in sijn byand leyd versmacht.

3. Hy heeft sijn gramschay uytgesonden /
 Als hier dat al de stoppels byand /
 En heeft de stroomen op gewonden /
 En d'afgront droogh gemaecht als 't lant
 De byand sey / 'k wil haer verholgen /
 En haer ontrooven al dien bynt

En haer ontlijben als verbolgen /
En roepen haer te gronde upt.

4. Doch gy ſant af u ſtercke winden /
De Zee haer 't ſamen heeft bedeckt /
Doo dat hy die ons wou verſlinden /
Verſonck als 't loot te gronde trecht.
Wie iſſer onder alle Goden /

So groote God / als gy Heer zijt /
Wie iſſer / die dooz 's Hemels voden /
Dit heerlych wonder niet belijdt

5. Gy leyd dit volck dooz u weldaden /
Dat gy verlost en boertſe jil /
Dooz ulwe hand / op ulwe paden /
In 't Hepligdom / na ulwen wil.
De volcken ſullen moeten beben /
En Paleſtina zyn beknelt /
Edom en Caleb moeten ſneben /
Als Canaan de ziel verſmelt.

6. Hem ſal de ſchick en bzees bevangen /
En zyn verſtomt dooz ulwen azm /
Tot dat u volck / na groot verlangen /
Verkrijgt haer wensch na al 't gekarm.
Gy ſult haer bzingen op u erbe /
Een hepligdom daer gy haer plant /
Daer ſullen ſy dan ruſt verwerben /
Want gy heerſt eeuwig dooz u hand.

7. Pharaos wagens en ſijn vaerden
Zijn in de Zee te grond verdaen.
Met al zyn hez en ſcherpe zwaerden /
Daer Iſrael dzoog is dooz gegaen.
Doen Miriam quam met Tamboeren /
En ſong den Heer een vzoelijch Liet /
De vrouwe volgden / en ſy voerden
Gods lof van 't geen daer was geſchiet.

„ Gy die daer zijt dooz veel ellenden: Als dooz het
„ Roode Meyr gebzacht / Wilt oock u ſtemme tot God
„ wenden / Die u verlost heeft dooz ſijn kracht; Singt ſingt
„ den Heer dooz ſijn weldaden / Dooz 't wonddr werck aen
„ u geſchiet / En loof hem ſreets dooz ſijn genade / Die gy
„ als nu voort oogen ſiet,
De

Den 79 Psalm na-gevolght.

Stemme: De Heydenen zijn. Of/ Antwerpen rijk.

Jerusalem, wat wasser anghstigh weenen/
 Wanneer u ~~z~~ tad lagh in een pupn van steenen/
 U Tempel oock besoevelt niet veel souden/
 En 't heyligh Erf vernielt en heel geschonden?
 't Gebogelt heeft / eplaes! de lijcken als een aes/
 Verscheurt en op-gegeten. 't Gedierte seer verwoet
 Heeft 's naesten vleesch en bloet / gesopen en berreten.
 2. De Stad rontom was al met bloet begoten/
 Gelijck een bloet / en doode gansch verstoeten:
 Daer was geen graf vooz die ver slagen waren:
 Eplaes! wy zijn een spot der wyeder scharen.
 Hoe lange sal dan Heer / u pber meer en meer/
 En gramschap eeuwig hzanden? stozt doch u gram gemoet/
 Op 't heydens volck verwoet / die u met smaet aenranden.
 3. De Koningen / die u niet willen eeren/
 Wilt die weerom dooz uwe hand verheeren;
 Want Iacobs huys / lept plat en gantsch te reeten/
 Daer wooningen verwoest en heel versmeten.
 Gedenckt der misdaet niet / van ons soo dwaes geschit /
 Laet u genae verschijnen / want wy kleyn in 't getal/
 Dooz dit droef ongebal / versmachten en verguynen;
 4. Wilt ons dan Heer / om uws naems wil bezijdert/
 Versoent u doch vooz onse sond' / dooz 't lijden/
 Laet uwe wzacch het Heydens volck gevoelen/
 Die met veel schimp in onse droefheyd woelen.
 Sal dan het Heydens rot upthrijten / waer 's haer God?
 Laet haer de wzacch aenschouwen. Woozt Heere dit gekarm
 Der boepen / daer ach arm! u volck sit in 't benouwen.
 5. Vergelt dan Heer ons schimpige gebuuren/
 En laetse weer dit seben fout besuuren:
 De smaet is groot waer mee sy u bedroeben:
 Laet haer dan oock u stercke hand beproeben.
 Dan sullen wy / O Heer! als Schaepkens uwe eer/
 Aen ons geslacht ophalen / en roemen u guetheyd/
 Dan eeuw tot eeuwigheyd / dat die op ons komt dalen.

Ick hebbe niet kunnen nalaten te vertoonē, gelijk ick in 't korte heb by een gevoeght, hoedickwils dese Stadt *Jerusalem* is overheert, verwoest, en wat schrickelijker ellende die soo dickwils heeft uytgestaen, op dat sich oock de hoogmoedige Rijken en Steden hier in mogen spiegelen

H *Jerusalem* wierde uytgeleyt, een leere of gesigt des *Vredes*: Een wonder s'chone heylige en wijtberoemde Stadt, niet alleene in 't Oosten, maer ook in de gehele Werelt. Maer hoe veel deese Stadt heeft moeten uytstaen, daer van kan men de Historien nalezen, ja sy is geweest, een doelwit waer op Godt sijne straffen dikwils heeft willen vertoonē. Sy is eerst gebouwt van *Melchisedech*, dieder is *Sem*, de Sone des Ourvaders *Noachs*, gelijk veele getuygen; daer na Koning van dese Stadt *Salem* Gen. 14. vers 18. 2178 Jaren voor de laetste verstooringe der Stadt, door den Keyser *T. Vespasianum*, als *Josephus* getuyght, wierde eerst *Salem*, dat is *Vrede stad* genaemt, na *Salah*, Sone van *Arphaxad*, Neve van *Sem* of *Melchisedech*. Sy heeft desen naem behouden, noch ten tijde van *Abram*, wanneer de Koning en Priester *Melchisedech*, den Ourvader *Abram* by dese stad heeft gespijst en gezegent, als hy de tienden en den buyt van de heydense Koningen hadde verkregen, Gen. 14. Maer als de *Jebusiten*, en deses doot, de stad machtig wierden, hebben sy de Koninklijke regeeringe aen sich getrocken, en de stad, na haren name, *Jebus*, of *vertredinge* genaemt. Dese naem *Jebus* heeft sy behouden, tot den tijt des Konings *Davids*, doen hy, door sijns Veldt-oversten *Joabs* hulpe, de stad veroverde, en de *Jebusiten* meerendeels verdreef: Hy bevestigde doen de stad, en vergroote die selve met eenen Konincklijcken Burgh, daer in hy 33 Jaren heeft hof gehouden, en doen wierde sy genaemt de stad *Davids*. En dese naem heeft sy behouden tot de opbouwinge des Tempels *Salomonis*, daer na is sy *Jerusalem* genaemt. Maer de naem der stad

Stadt *David's*, is alleen gebleven op den Burgh dieder
 lagh op den Bergh Zion. I. Is eerst veroverd van de
 Krijghs vorsten *Josue*, Jos. 10. 1. II. Als de *Febusiten*
 de overhant hielden, Jos. 15. 63. en weder veroverd
 van de kinderen *Juda*, daer *Adonibeseck* is omgekomen,
 Jud. 1. 7. III. Van den Koning *David*, 2 Sam. 5. 5.
 IV. Van *Absalom*, de ongehoorsame Sone *David's*,
 diese weder verliet, 2 Sam. 15. 14. Doch sy is van *Sal-*
omon daer na met een overschoone Tempel geciert.
 V. Is sy van *Sesak* Koning van *Egypten* ingenomen,
 die den Tempel heeft geplondert, 1 Reg. 14. 15.
 VI. Van de *Philistijnen*, *Arabers* en *Mooren* belegert
 en ingenomen, 2 Parel. 21. 16. Ten VII. van *Joas*
 Koning in *Israël*, 2 Reg. 14. 13, &c. c. 25. v. 4. met
 gewapender handt ingenomen, en den Tempel ge-
 plundert. Maer sy is daer na van *Sennacherib* Koningh
 der *Assyriers*, met kracht belegert, doch met een on-
 geluckige uytkomst, na dat door des Koninghs *Hif-*
kie en des Propheten *Isaia* gehedt, door den Engel
 des Heeren 185000 mannen gedood, en *Sennacherib*
 selve van sijn eygen Sone was omgebracht, 2 Reg.
 19. 35. 2 Par. 32. 21. Isa. 37. 36. VIII. Van *Afferbad-*
don, Sone van *Sennacherib*, Koningh in *Babel*, bele-
 gert en ingenomen, 2 Par. 32. 21. 2 Reg. 19. 37. Jes.
 37. 38. IX. Van *Nebucadnesar*, de Sone van *Nebopolla-*
for belegert, den Tempel geplundert, daer *Daniel* met
 sijne gesellen na *Babel* wierde gevoert, 2 Reg. 24. 1.
 Dan. 1. 1, 2. X. Van *Nebucadnesar* Koningh in *Babel*,
 daer de godtloose Koningh *Fojakim* sterft en onbegra-
 ven wierde wech geworpen, daer 3023 Joden na
Babel wierden gevoert, 2 Par. 36. 6. Jer. 52. 28.
 XI. Van *Nebucadnesar* den Koningh te *Babel*, daer de
 Koningh *Jechonias* met alle Inwoonders, in de 18000
 menschen, waer onder oock de Propheet *Ezechiel*
 was, na *Babel* wierden gevoert, 2 Reg. 24. 10.
 2 Parel. 36. 9. En van dees tijdt rekenen *Jeremias* en

Ezechiël de Babylonische gevangenis. XII. Van *Nebucad-
 nesar* de Koningh der *Chaldeen* ingenomen, die den meyn-
 cedigen Koningh *Zedechiam* gevangen, sijne oogen uytge-
 steken, en van sijne kinderen jammerlijk heeft berooft,
 2 Reg. 25. 1. 2 Paral 36. 17. Jer 39. 1. enc. 52. 4. Doch is
 daer na van de Joden, alsse uyt de Babylonische gevangenis
 quamen, weder opgebouwt, en daer na van *Nehemia*,
 uyt den stamme *David's* binnen 13 jaren met Ringhmue-
 ren weder omslooten. XIII. Van *Bagoa* Kamerbewaerder
 des Konings in *Perfiën*. XIV. Van *Alexander Magnus* met
 goet verdragh ingenomen, alhoewel hy in sin hadde de
 Stad en Tempel te verwoesten, maer de Hooge-Priester
Jadduah quam met alle Priesters in haer Geestlijk gewaet
 geciert, en stilde den toorn *Alexandri*, dat hy van sijn paerd
 afklom, en viel de Priester te voet, *Joseph. l. 9. Diodor. l. 17.
 Q. Curtius l. 4. &c.* XV. Is sy ingenomen van *Ptolomæus
 Lagus*, Koningh in *Egypten*, als *Josephus*, *Philo*, en *Eusebius*
 melden. In dese belegeringe zijnder 120000 Joden gevan-
 gen na *Egypten* gevoert. XVI. Van *Antiochus Epiphanes*
 Koningh in *Asia*, die soo jongh als oud in de 80000 liet
 doot-slaen en verworgen, 40000 gevangene met sijn voc-
 rende, en wel 80000 verko pende, plunderende de Stad en
 Tempel met alle heylighdommen en kostelijckheyd, daer hy
 mede wech trock, 1 Mach 1. 21. 2 Mach. 5. 11. oock *Jo-
 sephus* &c. XVII. Van *Apollonio* uyt des Konings *Antiocht*
 bevel op den Sabbath, en plunderde de voornaemste plaec-
 sen, en verbrande en voerde wijf, kinderen en vee wegh,
 1 Mach. 4. 36. Waer van men de boecken der Machabeen
 kan na lesen. XVIII. Van *Antiochus Eupator*, 1 Mach.
 6. 17, 48, 51. &c. 2 Machab. 13. 1. XIX. Van *Pompejus*
 in den twist tusschen *Aristobulum* en *Hircanum*, gebroeders,
 waer in 120000 zijn omgekomen. *Josephus* en *Justinus*
 XX. Vanden geltgierigen *Marco Crasso*, die als hem van *Elea-
 zar* een stuck van 750 pontgouts, om hem te versoenen,
 wierde vereert, stal hy noch uyt den Tempel over de 10000
 Talenten, als *Josephus* verhaelt. XXI. Van *Pacor* Koningh
 der *Parthen*. Want als *Antigonus* de Sone *Aristobuli*, Gefanten
 aen der *Parthen* Koningh *Pacor* had afgesonden, met aenbie-
 ding, soo hy hem weder aen 't Rijk mocht helpen, van
 1000 Talenten, en 500 schoone Vrouwen, indien hy
 sijnes

lijns Vaders Broeder, *Hircanum* mocht gevangen krijgen, so treckt dese van de Stad *Damascó*, die hy hadde veroverd, af, met 50000 mannen na *Jerusalem*, en nam de Stad op 't Pinxsterfeest in, versloegh eenige 1000 Joden, plunderde en verwoeste de Stad, nam *Hircanum* den Hooge-Priester gevangen, en liet hem neuse en ooren afsnijden. *Joseph. l. 14. Dion Cassius, &c. XXII.* Is sy van de Koningh *Herodes* bestormt en ingenomen, die den Koningh *Antigonum* met 45 zijner vrienden deed verwurgen, sulks dat het geslachte der *Asmoriens* of *Machabeen* geheel is uytgeroeyt geworden, gelijk *Joseph. l. 14.* en *Egesippus* melden. *XXII.* Is dese Stad ten laetsten van *Titus Vespasianus* 80 jaren na *Christi* geboorte, op 't Paetch-Feast, geweldigh ingenomen; daer wy in 't kort van dese schrickelijke belegeringe yet sulden verhalen.

Daer waren op dit Feest over de 360000 Joden, uyt alle hoecken by malkanderen gekomen, waer door de honger door 't verbranden der voorraet soo krachtigh toenam, dat oock een pont out vervuylt hoy voor 128 Grieckse penningen wierde verkocht, ja wierde alles soo ongelooflijk dier, dat men oock mist en dreck, schoenen en soolleder, ja de kinderen opgegeten heeft: uyt welke honger, ontfack een soo gruwelijke sterfte, dat menige dagh over de 10000 menschen, en in een weke alleene, over de 60000 menschen, tot een poorte wierden uytgedragen, en 60000 over de Stads-mueren geworpen, oock veele 1000 lijcken op de straten onbegraven en in de huysen bleven leggen. En zijn oock ontallijcke Joden onder 't schermusselen met de *Romeynen*, en onder de oproeren en stormen dood gebleven. Ten laetsten is de Tempel op den 10 Augusti van de *Romeynen* bestormt, geplundert, en in den grond verbrant. Hier zijn mede 18600 Joden verslagen, en over de 6000 door 't vyer vernielt. Daer na is dese Stad op den 7 en 8 *Septembris*, volkomen bestormt, geplundert, verbrant en soo gants verwoest, datter na de voorsegginge *Christi*, niet eene steen op den anderen is gebleven. Na dese veroveringe zijn noch ontallijcke Joden vermoort, en over de 2000 in vuyle rielen verstickt en omgebracht, en wel 2000 opgesneden, die gout hadden opgesloct, dat men daerin sochte sulks dat alleen in dese Stad inde 1100000 Joden, en in de

omliggende niet minder zijn om 't leven gekomen, waer van 97000 wierden gevangen, en eenige duysenden de wilde Dieren voorgeworpen, en onder andere, 30 Joden om eenen penningh verkocht, alsoo dat desen jammer niet en is uyt spreken, noch met bloedige tranen genoegh te beweenen. Maer 't schijnt dat God de Heere hare boosheyt, door sijne straffe, heeft willen vergelden, om dat sy soo veel onschuldigh bloedt soo der Propheten als Apostelen, ja oock des Heeren *Christi* selve, hadden vergoten; ja daer sy noch hertneckigh roemden, sy hadden God daer aen dienst gedaen, en dat sy, als uytverkoorne kinderen Godes, het geensins kosten verkerven. Dit hebben wy voor een wonder willen vertoon, om de veranderinge der Rijcken, en in 't besonder deser Stad, die heyligh wierde genaemt, u te ontdecken, om de oordeelen Gods daer uyte bemercken, en hoe hy om der volkeren sonden sulcke schrickelijke straffen, dese Stad heeft laten overkomen. Maer om die breeder op te halen, was wel een eygen boeck noodigh, en zijn oock de oude Historien daer van genoegh vervult.

Engels komen by *Loth* ter Herbergh, en onderganch van Sodoma en Gomorra, *Genes. 19.*

Stemme: Maximilianus van Bossu. *Of* / O God wy dancken dijner goet. *Of* / Als mijn stonddijn, &c.

ALs Loth in Sodoms poozte sat/
 Sagh hy twee Engels nad'ren/
 Dies hy eerbiedigh buyten trat /
 En wilt met my bergad'ren.
 Hy sprack / blijft by my desen nacht/
 Was utwe voeten en slaept sacht/
 En gaet dan utwer straten.
 2. Sp weygerden wyl sy dees nacht/
 Op straet sich wilden houden/
 Maer Loth hiel aen met aller macht/
 Sp tot hem heeren souden:

Sy quamen tot hem ingegaen/
 Sy reched' haer een maeltijd aen/
 Dan ongesuurde koecrhens.

3. Meer sy sich noch tot den rust
 Begaben / quam 't krioel en/
 Der Sodomiten vol onlast/
 Met seer onstuytmigh woelen:
 Waer zijn de Mannen in u hups?
 Dit riepen sy geheel onkupsch/
 Doozt / laetse tot ons komen.

4. Loth sloot de deure na hem toe/
 En riep wilt u bedaren/
 Mijn Broeders weest dus niet te moe/
 En wilt dees Mannen sparen:
 Ich heb twee Dochters die sijn maeght/
 't schijnt dat ghy na geen reden bzaeght/
 Ep laet dees Mannen baren

5. Doch sy berhit in soud' en sehant/
 De deure bzaecken open/
 De mannen staecken wpt haer hand/
 Doch Loth wil tot hun loopen:
 De Mannen trocken hem weer in/
 En stutten soo haer geyle sin/
 En doen de deure sluyten.

6. Gods hand die nimmer is berkoxt /
 Deed' hun sijn kracht gebaelen/
 De minste tot de meeste woze
 Heel blind / dat sy van t' woelen
 Vermoeyt / noch kenden deur noch hups /
 En dit was haer een lastigh kruys/
 Dat sy haer boosheyt staechten.

7. De Mannen seyden / dese stad
 Sal God tot asch vernielen/
 En haer te gronde maecken plat/
 Behoudt dan ulwe Zielen.
 U vrouwe en dochters neemt sracks mee:
 Maer Loth die scheeu noch ongeree/
 Dies leydens' hem na buzten.

8. Behoudt u leven / siet niet om/
 Maer keert u na de Bergen.

Loth sey / om dat ick koom om/
 Ick derft u schier met bergen:
 Laet dese Stad soo na hier by/
 Mijn schuyt-plaets zijn / op dat ick by/
 Hier lebe sonder vreesse.

9. De Sonne rees / wanneer hy quam/
 Te Zoar met de sijne/

Des Heeren gramschap hy vernam/
 Die God daer liet herschijnen.
 De Stad van Sodom wert met vyer/
 En zwavel overstulpt / en hier/
 By oock Gomorra mede.

10. De steden wierden om-gekeert/

't Gewas op 't velt bedorven/
 Al 't volck versmoort en overheert/
 Die seer ellendigh stozven.
 Loths Hupsbrout keek om / bang en naer/
 Dies wierde sy een Sout pilaer/
 Vooz aller menschen oogen.

12. „ O waer de sond heeft overhand/
 „ In 's Menschen ziel genomen/
 „ Daer achtmen Godts gebod noch schand/
 „ Daer sal sijn straffe komen.
 „ Als Godes toorn aen 't woeden raecht.
 „ Van brant sy schrickelijck en blaecht.
 „ Wilt vooz sijn gramschap schroomen.

Loth was een sone van *Haran*, de neve van *Tarah* en *Saras* broeder, en was steeds by sijnen swager *Abraham*. Maer als hy aen schapen en vee seer toenam, quam tussen de Herders van *Abrahams* en *Loths* vee, tweespalt, sulx dat sy besloten van den ander te scheyden, dies trok *Loth* na den *Jordaen*, daer na in 't Oosten, en woonde te *Sodom*. Daer na als de Koning te *Sodom*, van den *Assirischen* Koning was geslagen en alles had weg gevoert, so heeft de strijtbre hant *Abrahams* hem weer verlost en aen sijn plaetse gebracht: maer sy sloegen dese wonderbaerlijke verlossing in den wint, en bleven by hare godloosheyt.

26 Klachte Jeremiae over Jerufalem.

En of wel *Loth*, als een Prediker der Gerechtigheyt, haer hunne sonden en boosheyt voor oogen hiel, so bleven sy halsstarrig; waer over God twe Engelen van den Hemel afftant, die te vooren by *Abraham* waren geherbergt, die ook *Loth* met sijn huysvrouw, uyt de stat *Sodom* voerden, al eer God de stadt met blixem, vyer: en swavel neffens de omleggende steden en rijken dede vernielen.

Klachte Jeremiae over Jerufalem.

Stemme: sal ick noch langer in heete tranen.

Ach! soo mijn oogh had klare beken;
 En stroomen als een water-bloet/
 Ick soud d'ellend niet konnen spreucken/
 Van die men *Zions* Dochter doet.
 Sy sucht en klaeght / en 't hert haer knaeght/
 Als zy gedenkt aen dese droebe stem/
 De rare klacht der Stad Jerufalem.

2. Sy sit nu als een Weeuw alleene/
 Die groot was onder t Heydens volck/
 Die als Dozstijne blonck booz heene/
 Verheben als een hooge wolck.
 Sy sit en steent / sy sucht en weent/
 De tranen rollen van haer kaecken neer/
 En weet geen Dziend / die haer sal troosten weer.

3. Ach *Juda* is alree gevangen/
 Van wegen groote dienstaerheid/
 De Heydenen haer schzicklijck pzaengen/
 Met veel ellend en bitterheid.
 Want *Zions* pad / leyt woest / om dat
 Daer niemand komt op haer geheylight Feest/
 En daerom sucht sy upt een droebe geest.

4. De Poozten staen woest en verlaten/
 Haer Priefters suchten om dees daet/
 De dochters schzepen boben maten/
 Om dat het haer soo qualijck gaet:
 Haer Opand staet / en lacht upt haet/
 En is gerust / om dat God ons besoeckt/
 Want yder ons in sijne ziel verbloect.

5. De Dochter Zions is af-genomen/

Al haer tier aet en heerlijkheid/

Haer Dozsten bluchten / en sy / schzomen/

Als Hertten in een breeemde weyd /

Zijn ongsacht / als sonder kracht /

Dooz des vervolgers wreede aengesicht/

Want al haer giants geheel vertreden licht.

6. Jerusaleem heeft sich verloopen/

En zwaer gefondicht dooz den heer.

Sy heeft nu gantsch geen schuypl-plaets open /

En hierom sucht sy noch te meer.

Sy is een Vrouw / eensaeem vol rouw/

Ja die haer eerden achten haer onbreert/

En in haer naecktheid sy haer rugge keert.

7. „ Als God sijn oordeel wil upt-boeren/

„ Soo straft hy Steden en het Land!

„ Het onderst gaet hy boben roeren/

„ En bzyuct soo sijn gestrenghe hand-

„ Dan komter ach ! wee en geklagh/

„ De Dzienden dan geheel ter zijden staen/

„ En niemand trecht sich der bellaewden aen.

8. „ Dit droef geschrey van Zions Dochter/

„ Dat moet ons mee ter herten gaen/

„ Sy treurt gewis als een bersochfiet/

„ Want sy met droefheid is belaeen.

„ Maer die nu treurt / en 't herte scheurt/

„ Verhooght God weer in hooge Majestept/

„ Schoon dat hy nu geheel verslagen leyt.

Godlijcke vreughden.

Stemme: Courante je meure-

O God mijn vreughd / die 't hert in my verheughd/
 En steect mijn bozst vol byer / so dat mijn leden schier
 Derteert dooz min / van u seer soeten brand/
 O heer! u leer / ich als een hert begeer/
 Bied mg u hand.

2. Gelijck een hert / dar hier en daer vol smert/
 Verlanght na een Fonteyn / om laben 't doozstigh bzejn:
 Soo jauch ick mee, tot my u Godhepd bzeinght/
 De kroon en 't loon / die ghy soo over-schoon,
 De vzoomen sckenct

3. Mijn ooggh dat sternt en siet ten Hemel waert.
 Ick streck mijn armen uyt / en hooz u soet geluyt /
 Waer in ick my oock sternt berheugen sal.
 Mijn tijd verslijt / O God! my boozts heb zyt
 Dooz ongebal.

Christi aenspraeck tot sijne Schapen.

Stemme: Vyt mijnes herten gronde. Of / Ghy Meden-
 blickers. Of / Laestmael ging ick spanceren.

Komt ghy berdoolde weder/
 Na mijne Schaepskooy toe/
 En ghy die zwack en teeder/
 Bedruckt zyt van gemoe:
 Creet / treet / mijn Schaepkens aen/
 Die noch in 't wilde zwerben/
 Seght / waerom wil dy sterben?
 Ick wijs u 's lebens baen.

2. Ick sal u noyt vergeten/
 Schoon of eens moeders hert/
 Waer kindjen had versmeten/
 In dood / ellend of smert:
 Ghy staet in mijne hand/
 Gezegelt en geschzeven/
 Ick wil u noyt begeben/
 Ghy zyt mijn waerde pand.

3. Ick hadde slechts mijn ooggen/
 Een wepingh afgeheert/
 Maer mijn hand vol vermogen/
 Heest u gena vercert:
 Met eeuwige gena/
 Wil ick u weer erbarmen/
 En ober u ontfarmen/
 Want ick sleets vaerdigh sta.

4. Bekeert ghy u dooz boete/
 Dan breeckt het hert in my:
 Ich wii 't gesicht versoete/
 En stelten u weer vry:
 Ja waer u sond' als bloet/
 En karmozijn bevonden/
 Ich delgh uyt uwe sonden/
 Uyt een betoeygt gemoet.

5. Ich heb geen welbehagen/
 In 's armen Sondaers dood /
 Op dat hy niet vertzage/
 Noch sterbe in dees noot:
 Maer dat hy sich bekeer/
 En 't boose weesen hate/
 Want ick u niet verlate
 Noch denck u sonden meer.

6. Ich wil al u misdaden/
 Afwasschen wit als sneeu/
 En wil u weer versaden/
 Met ware rust en vree:
 'k Wil als een Moeder doet/
 U droebe Ziel verquicken/
 En lossen uyt de stricken/
 Van sond' en Helse gloet.

7. Bekeert u dan van herten
 Met tranen en geklagh:
 Gedenckt aen mijne smerten/
 En aen dien droeben dagh/
 Daer ick den bitt' ren dood/
 Heb om u sond geleden/
 En God hoor u gebeden
 Doen ick aen 't Krups' stont bloot.

8. Ich ben de wegh en 't leven/
 De waerheid en Gods Woord/
 Wilt u tot my begeben/
 En drijnght dooz d'enge Poort.
 Ich ben dat ware Licht/
 Al 't duy ster moet berdwijnen.
 Als mijne Son komt schijnen/
 Toon ick een soets gesicht.

9. Creet dan met blijder zielen/
 Tot uwen Herder aen/
 Die sal de sond vernielen/
 En als kaf doen vergaen:
 Hy sal u vzeught booz rouw/
 Met witte kleeders cieren/
 En uwe ziel bestieren/
 Blijft ghy hem slechts getrouw.

Na suur het soet.

Stemme: Hoe schoon licht ons de Morgen-ster.

A Leer men booz een sober loon/
 Derkrijgen kan de eere kroon/
 Wat moet een Krijghs-man lijden?
 Dan honger / ongemack en bozst/
 Na wonden / slagen / hett' en dozst/
 En tot den bloede strijden:
 Meer / hem d'eer/
 Booz sijn slaven / en sijn dzaben/
 Wird gegben.
 Hoe suur valt den mensch sijn leben:
 2. Wat moet een Schipper op de Zee/
 Al lijden op een schoze ree/
 Eer hy raecht in de haben:
 Hy moet dooz vanchen / klip en sand/
 Booz storm en schip-vzeuch op de strand/
 In veel ellende slaven:
 Eer hy / komt bly/
 Booz de baren / heen gebaren/
 En te landen/
 Eer hy 't schip verlost van 't stranden.
 3. Wat moet een Christen al uyt staen/
 Die vroom wil dooz de werelt gaen/
 En na den Hemel streben:
 Hy moet sijn vleesch en 's werelts lust

Betemmen / en dooz veel onrust /

Sich God gantsch overgeven /

Waer van / hy dan /

Na dit lijden / sal verblijden /

En dooz hoopen /

Na sijn rust en vzeughde loopen.

4. Hem is de kroone ingelijst /

Die tot den eynd volstandigh blijft:

Want hy sal die verwerpen

Hy sal in sijnes vaders Throon /

Wenhoozen steets der Eng'len toon /

En alle vzeughde erven.

Dees kroon / en 't loon /

Sal God geven / na dit leven /

Met verblijden /

Die vooz hem volstandigh lijden.

5. Hier meed' heeft Paulum sich verheughd /

Als hy sijn kampf met groter vzeughd /

Had tot den eynd vol streden /

Sijn loof volbzacht / 't geloof gesont

Behouden tot der laetster stont /

En God haerom gebeden:

Dies hy / riep vzy /

Au dees kroone / my soo schoone

Is gegeven /

Wacht ick die in 't eeuwighe leven.

6. Wy moeten dan in kampf en pijn /

Oock tot het eynd volstandigh zyn /

En in geen woot bezwijcken:

Maer kampen eenen goeden kampf /

En stryden tegen 's werelts ramp /

En niet van God af-wijcken:

Die wind / die bind

Veel kleynooden / die de snoode

Niet genieten;

Want hy dzincht wyt 's Hemels blieten.

7. Indien de Mensch om sober loon /

Om een vergaenckelijcke kroon /

Soo veele moet verdagen:

Hoe soud dan een Chzisten Mensch,
 Die sie t op een veel hogger wensch,
 Een beter Kroon na jagen?
 Een loon / een kroon/
 Die sal diuren / t'aller uren/
 En steets bloepen/
 Laet ons u gena toe bloepen.

Siet de Musijk-Nooten in de *Bellerophon*, Fol. 37.

Gesucht tot Godt.

Stemme: Rosemond die lagh gedoken.

Groote Godt die my het leven
 Hebt gegeven en u Woorz/
 Ick kan u niet meerder geben/
 Als mijn ziel / die u behoort/
 Een genegen Offerhand/
 Die in uwe liefde bzand.

2. Ick kan doch niet tot u bzingen/
 Als een seer beladen hert /
 Wilt dan Heere doch gehenhen/
 Dat u dit geschoncken wert/
 En een neer geslagen geest/
 Die booz uwe gramschap bzeest.

3. Ick versicut my dan te treden/
 Op u woord en u genae/
 Woorz u Chroon / dooz mijn gebeden/
 Schoon ick noch vol zwachhept gae:
 U genaed is my alleen/
 Troost in alle mijn geween.

4. Hysen Ziel zyn verslagen/
 Als ghy stechts u vinger roert/
 En besoecht my in mijn dagen/
 Daer gy my ten Krupsweg boert:
 't Krups al dunckt het ons een pijn/
 Is der Zielen Medecijn.

5. Wilt u troost my niet onttrecken/
 Want die is al mijn vermaeck/
 Wilt in mijne Ziel berwecken
 Wten geest daer ick na haeck.
 Wilt ghy dat ick verder gae/
 Blijft by my met u genaë.

6. Ick wil mijne straffe dragen/
 Want ick heb / booz u / misdaen:
 Woozt mijn suchten en mijn klagen/
 Want mijn ziele is belaeen:
 Is 't u Heer oock aengenaem/
 Maecht my vaerdigh / doch bequaem.

7. „ Spent dan / O Heer! u ooren/
 „ En ontsluit mijn droevigh hert/
 „ Dat het mach de vzeughd' aenhooren/
 „ Die van u geschoncken wert:
 „ Dan sal ick de Medicijn/
 „ Vinden booz mijn smert en pijn.

Troost in kruys en nooden.

Stemme: Waerom bedroeft ghy u mijn hert?

W aerom zijt ghy / O Mensch! ontruff/
 Dat ghy ondrooft u eygen lust/
 En quelt u dagh en nacht?

Weet ghy niet dat in ongebal/
 Een klaerder Sonoprijsen sal?

2. Kent ghy niet der Propheten woort/
 Dan u soo menighmael gehoozt?

Wat Godt u wel bedroeft/
 Maer dat hy sich weerom ont-farint/
 En u met sijn genaed' om-armt?

3. Wien Godt de Heer verbinden wil/
 Wie houde sich gerust en stil/
 Want hy slaet en geneest/
 Wp schenckt eer si bitterheyt / dan vzeught/
 Nu ongeluck daer na geneught.

4. Want dit is Godts rechtveerdighejdt /
Die eerst den mensch te gronde leydt /
Eer dat hy hem verhoogt :

Hy schenckt eerst in den slechten wijn /
En laet de menschen treuriglyc zijn.

5. De Werrelt heeft een ander sin /
Die schenckt den besten wijn eerst in /
Vol weeld'en dertelhejdt ;
Maer d'uytkomst boert ons in den nootd /
In treurighejdt / ellend'en dootd ;

6. Iob sat in groote treurighejdt /
En seben jaer vol herten leyt ;
Maer hondert veertigh jaer /
Gaf Godt hem weer sijn Dee en Gout /
Ja alle dingen dobbelbout.

7. Was David niet tien jaer ter vlucht /
In ballinghschay in quaet gerucht /
Eer hy na veertigh jaer /
Quaem weder in sijn heerlijckhejt /
Men Koninghlijcke waerdighejt.

8. Was Ioseph niet in slechte standt /
Als hy verliet sijn Daderlandt /
En dertigh jaer in kruys ;
Maer dit streckt hem tot vzeughd'en leer /
En tot sijns Ouders siut en eer.

9. Tobias was eerst arm en blindt /
Men most hem leyden als een kindt /
Godt gaf t gesichte weer :
Doen leefd'hy rijck en wel gegoedt /
En had een siil en sacht gemoedt.

10. Eer Godt den mensch ter eeren brenghet /
Hy hem eerst kruys en lijden schenckt /
Doch hier op volghet het soet :
Want Godt verlaet noyt desen Man /
Die sich op hem vertrouwen kan.

Siet de Musijck-nooten in *Urania* of *Hemel*

Sangh Fol 162.

David worden van den Propheet Gad

drie straffen voorgestel, 2 Sam. 24. 10. II.

Stemme: Psalm 9. Heerick wil u. &c.

Godts toozn ontzand' op Israe! /
 Dat tegen sijn woozdt en bebel /
 Ontfagh noch straf noch harde slegen /
 Kies dreyghd' haer Godt met zware plagen.

2. Hier ober pozd' hy David aen /
 Hy sou tot Israels Stammen gaen /
 En Judas en haer macht opstellen /
 Haer monst ren en al t kzyghs volck tellen.

3. Als 't was geschiedt / wierdt Davids hert
 Gantsch ober sulyt met rouw en smiert ;
 Want hy boeld' in sijn ziel de steken /
 En t woegen van sijn selfs gebreken.

4. Ich heb gesondicht booz den Heer /
 Spzack hy / ey straf my niet soo seer /
 Neem wegh de misdaedt en mijn sonden /
 Wie ich my dwaes heb onderwonden.

5. Des morggens quam des Heeren woort /
 Tot Gad, en sey / seght David boort /
 Dat hy een uyt dze straffen kiese /
 Wil hy niet Godes gunst verliese.

6. Of dat de dierte seven jaer /
 U volck verstind' in dit gebaer !
 Dooz 't schezpe zwaert van hongers nooden /
 Dat op 't gebreente haer sal dooden ?

7. Of dat ghy wilt dze maenden langh /
 Dooz 's upandts wapens vluchten bangh /
 En zwerbende als balling zweben /
 In schzick en vzeese van het leven ?

8. Of dat de pest dze dagen sal /
 Haer sepffen slaen / in dit gebal /
 En scheeren af den dzaet der gemen /
 Die in u oogh soo pzachtigh schec nen ?

I. Straffe,

II. Straffe

III. Straff

9. *Uyt dese drie kiest wat u lust.*

Mijn ziel is bangh en gantsch ontruff /
 Spzack David, ghy zijt Heer genadigh /
 De menschen wycedt en seer moordadigh.

10. *Ick wil niet in der menschen handt /*

My overgeven tot mijn schandt ;
 Maer kies dat Godt my wil kassijden /
 Want hy kan my hier na verblijden.

11. *Hier volghde Godes straffe na /*

Dan Dan af tot aen Barleba ,
 Daer Godt seventigh duysent zielen /
 Dooz Pestilentie liet vernielen.

12. *Doen d'Engel Godts sijn zwaert uyttoogh /*

En had na Jerusalem 't oogh /
 Doen rouwd' het Godt : holdt af u handen /
 Het is genoegh / verschoon de landen.

13. *Doch David als hy d'Engel sagh /*

Deed' in sich selve groot beklag :
 Ach Heer ! wat heeft dit volck bedreven ?
 Laet dese schapen doch by 't leven.

14. *Ick heb gesondicht / heer dit huys /*

Besoeck my in mijns vaders huys /
 Verschoon dit volck / wiens diepe wonden /
 Min / dooz mijn quaedt / zijn toegesonden.

15. *Doch God spzack David aen daer naer /*

Gaet houwt den Heere een Altaer /
 En offert dankseggingh en beden /
 Dat hy Israel verlost heden.

2. Sam. 24. 9. Joab gaf David de monster-rolle des volcks, en waren de Israeliten, achtmael hondert duysen strijtbare mannen, die het zwaert uytrogen, maer de mannen van Juda waren vijfmael hondert duysent mannen, siet oock I Chron. 21. 9.

SALOMON

Salomon Wordt van Nathan en Zadoc
tot Koningh gefalft, 1 Koningen 1. 32, &c.

Stemme: Psalm 91. Die in Godes bewaringh, &c.

H Als David oudt en afgemat /
Verkleumt was in sijn leden /
En nauwlijcks warmte by sich hadt /
Soo wierde hem gebeden /
Hy sou tot dienst een schoone maeght /
Verkiefen om te warmen /
Abisach was't die hem behaeght /
Om rusten in sijn armen.

2 Adonia sprack / des Konings kroon
Moet mi mijn hoost bedecken /
En settend' op mijn Daders thoon /
Sal ick tot Koningh strecken.
Hy seelde daer een gastmael aen /
En noodigh sijne vziinden /
Op datse met hem onbelaen /
Ce samen sich verbinden.

3. Als Nathan quam by Bathseba .
Ontdeckt' hy haer dien handel /
Van Hagirs Soon Adonia .
En sijn bedeckte wandel.
En hoe hy na de kroone stact /
Om salomon te weeren /
Dies hy haer riet / sy soude strack
Sich tot den Koningh keeren :

4 En seggen hebt ghy Koningh niet
Mij met een eedt gezworen /
Dat Salomon dit hoogh gebied /
Dae u sal toebehooren ?
Waerom is dan Adonia
Tot Koningh wytverhooren ?
Dit is wat nieuws' sprack Bathseba
En't klinckit vzeemt in ons ooren.

5. Terwijl sy voor den Koningh stont
Quam Nathan ingetreden /

Die stracks al dit geheym verbout /
 Men David gingh ontleeden :
 Dies zwoer hy noch een dieren eedt /
 Dat Salomon sou erven /
 Sijn kroon en konincklijcke kleedt /
 Wanneer hy quam te sterben.

6 De Coningh riep de * Pzester in, * Nathan en
 En spzack neemt mijnen † Soone /
 En set hem op mijn' Ezeln /
 En salft hem tot de kroone ;
 Want Salomon sal op mijn stoel /
 Gantsch Isaraël bestieren.
 Sy salden hem. Daer rees krioel
 Van yij en trommel tieren.

Nathan en
 Zadok.

† Salomon

7. Adonia was seer beducht /
 Met Joab, door dit woelen /
 Doch Jonathan seyd' hun't gerucht /
 Van al dit groot krioelen :
 Hy spzack / u broeder salomon,
 Gefalft is tot een Koningh
 Van Nathan hy den beek Gihon,
 En sit op Davids wooningh.

8. 't Was al geluck / O salomon!
 Godt wil u rijk vermeerden /
 Dat ghy mooght blincken als de Son /
 Met wijsheyt en met eeren.
 Gelooft zy Godt / die sonder tal /
 Spzack David, 'k sie voor oogen /
 Wie dat mijn stoel beheerschen sal :
 Of Godt van groot vermogen.

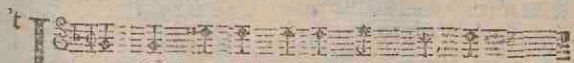
A Donia was Davids vierde Soone van Hagith, dese
 trachtete na't Koninckrijk, maer als hy versfont
 dat Salomon door bevel Davids was gefalft, vluchtete
 hy van't gastmael, en greep aen de hoornen van den
 Altaer. Daer van hem Salomon liet halen, en vry na huys
 gaen. Maer als hy Abisach tot sijn Vrouwe begeerde,
 liet hem Salomon dooden.

Salomon was een Sone Davids, uyt Bathseba.

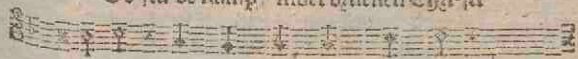
Men moet door veel verdruckingen in
het Rijcke Godts gaen, *Afor. 14. 22.*

S T E M M E:

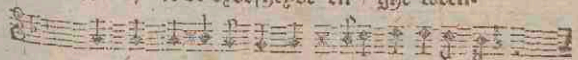
Ach schoone Nymph besiet een machtigh Koningh

I S langh boozfent / die in Godts Rijck wil
Ge sta-de kamp / moet duicken Chri-sti

treden / Moet door den kruys-wegh heen:
leeden / Dol droefshedt en ghe-ween:

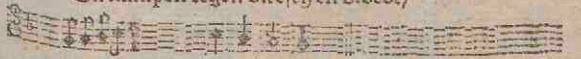
De werrelt is geheel in 't quaet gelee --- gen /

Waerom de mensch oock strijden moet /

En kampen tegen bleesch en bloedt /

In aller wegen.

2. Wanneer 't gemaect leyt sozgelooz te slapen/
Dan treedt de Dyandr aen/
Als hy dat bindt / gantsch sonder weer en wapen/
Dan wil hy ons ver slaen /
Dan spzept hy wyt sijn lisen en sijn lagen

41 Men moet door veele verdruckingen & c.

Om soo den Mensch / die weeldzigh leeft /
En sich tot alle lust begeeft /
Altjdt te plagen

3. Ghy moet daerom / u schilt-wacht stellen buyten /
En op u hoede staen /
En een sehans rontom u herte sluyten /
Eer dat hy u tast aen ?
Want soo ghy hem geeft eenigh voordeel ober //
Soo valt hy met sijn boos gesin /
Tot uwe Ziel en poozten in /
Gelijck een roober.

4. Want hy is loos en loert in alle hoecken /
Hoe dat hy u verblint :
Hy gaet rontom gelijck een Leeuw te soecken /
Hoe dat hy u verslint :
Hy toont u stracks de werrelt met haer lusten /
Haer vleyery en schoone schijn /
Die hy daer na beloont met pijn /
En rooft u ruste.

5. Ghy moet dan niet bezwijcken in het strijden /
Maer een trouw Ridder zyn ;
Want dooz't gebedt / dooz' wederstandt in't liyden /
Derzijft de tijdt u pijn :
Of schoon de vrucht des werrelt's staet in't bloosen /
En locht u dooz' haer schoon gesicht /
Men standt / Godt komt die u verlicht :
De tijdt baert hoosen.

6. „ U lichaem is een Tempel van den Heere /
„ En sijn geheylight graf,
„ Daer hy in woont / Dies sult ghy u verneere /
„ En mydden't aertsche dras
„ Der hoosen reuch / die stincht booz' Godes oogen /
„ Want hy der hoosen wesen haet /
„ En wie dat sich daer op verlaet /
„ Dint sich bedrogen.

7. Want onse Heer / de waerheyt is en't Leven /
Het licht dat ons verlicht /

Hy kan alleen ons troost en hulpe geven /
 Waer doorz ons vbandt z wicht.
 Is hy met ons / wie kan ons weder streben?
 Want Christus onse Heer en Hoofd /
 Sal die hem volght en hem geloofst /
 Hier noyt begeben /

De blinde *Bartimæus* Marc. 10. 46.

Stemme : Dies est *Lætitia*. Of / De dagh die is soo
 vreughderijck *Siet de Musijck Nooten in*
Luft tot wijsheydt, Fol. 105.

Wat is't e'edle Sonne licht /
 Een geschenck van boven?
 Dat in ons veel vzeughde slicht /
 Om Godt steets te loben :
 Maer als ons het Hemels hoofst.
 Wordt van Godt den Heer verdoofst /
 Staen ons' oogen duyster /
 En sy dezben al het schoon /
 Dat den Hemel stelt ten toon /
 't Is al sonder luster.

² O ghy eedele gesicht /
 Schoonste van ons sinnen :
 Wie sou doch dit Hemels licht
 Niet in't hert beminnen?
 Siet hier *Bartimæus* aen /
 Die sijn oogen duyster staen :
 En verdooft van't wesen /
 Daer ons schoone Son' in speelt /
 Als sy ons veel vzeughde deelt /
 Hoogh by ons gepresen.

³ Christus gaend' uyt *Jericho*.
 Met een groote schare /
 Dat *rimæi* blinde Zoon /
 Op de bedelaren /

Ken den wegh / die hoorde ras /
 Dat hier onder Jesus was /
 Streckt' hy uyt sijn' armen /
 Keert / O Jesu Davids Soon
 Die daelt uyt uw's Daders troon /
 Wilt mijns doch ontfarmen.

4. Schoon men straft' hem van dees daet /
 Kreet hy noch te meerder :
 Jesu Davids Soone gaet
 Dan u knecht niet veerder :
 Jesus die daer stil bleef staen /
 Kiep hy soude tot hem gaen :
 De blinde is verscheenen /
 Heeft sijn mantel afgeleent /
 Men gaf hoop' en goed' beschept /
 Wat Christus mocht bezleenen ,

5. Jesus siend' den blinden Man /
 Sprack wat's u begeren ?
 B. Wyl ick 't licht niet schoutwen kan /
 Dat ghy 't wilt vereeren.
 J. Creet dan aen sprack Jesus doe /
 Weest getroost en wel te moe :
 't Geloof heeft u genesen.
 U gesicht is weer gebracht /
 Houdt dit altijd in 't gedacht /
 Wilt Godt danckbaer wesen.

6. Hier op volghd' hy Jesum na /
 Lettend' op sijn wegen /
 Dat hy had / door Gods gena /
 Dit geschenck verkregen.
 „ Die van Godt genesen zijt /
 „ Dolght hem in de Ziel verblijt /
 „ En roemt syne daden /
 „ Weyt van u 't geen u belet /
 „ Dolght altijd des Heeren wet /
 „ Sught van sijn genaden,

Weest voorzichtig als de Slange, en onnoosel als de Duyve, *Matth. 10. 16.*

Stemme: Alsick uyt wandelen ga. *Of/* Fortuyn
eylaes pourquoi.

Op dat wy recht bespïen / hoe 't in de Wereldt gaet /
Daer toe wijst Christus aen / een seer heylsamic raet /
Dat wy boozsichtig zijn gelijk de Slange doet /
Onnoosel als een Duyf, uyt een oprecht gemoet.

2. Wie dit te recht betracht / heeft een goe' gront gehept /
En hierom Christus ons oock tot de Dieren leyt /
Dat wyder Dieren aert opmercken en verstaen /
Op dat de mensche sou op rechte paden gaen.

3. De vzeese Godts alleen / sal onse wijsheyt zijn /
Op dat wy 't sondigh padt ontblieden als venijn /
Want dit 's der Slangen aert / dat hy sijn ooren sloopt /
Booz des bezweerders stem' hoe seer hy riert en klopt.

4. Stopt ghy u ooren oock booz alle geile lust /
Booz ontucht / vertelheyt / en wat de Ziel' ontruff /
Booz ydelheyt / en vracht / booz der Seprenen saugh /
En volght altijd den toon der Goddelijcken klangh.

5. Sy sozght wel booz haer hooft / daer sy haer wijsheyt
toont:

Sozght ghy oock booz u Ziel / waer in u ruste woont ;
Want als de Ziel 't hooft niet na de reden tift /
Dan slaept de eedle Ziel / en 't hooft dat loopt in 't wilt.

6. Sy kan haer oude huyl / vernieuwen jaer op jaer :
Crecht oock 't oud' sunzdeegh uyt en maekt u reyn en klaer /
En woordt als een nieuw mensch / berheerlijcht in den geesic /
Wie d'oude mensch vernieuwt / herschept sich in een beest.

7. 's 't waeker / want geen slaep bevangt haer suel gesicht /
Als sy haer byaest mercht / sy stracks haer boozhooft licht ;
Weest ghy oock op u hoed' / en staet steets op der wacht /
U ypandt / als een Ueulw / loert op u dagh en nacht.

8. Dus let wel op u stuck' / boozsichtigheyt u past /
Op dat ghy van de sond' noch werrelt werdt verrast ;
Want onboozsichtigheyt brenghet menigh tot den val /
Wy loert als Argus doet / die u bevechten sal.

DE Poëten versierden, dat *Argus* hondert oogen hadde, waer mede hy alles kost bespieden. En dit is de werrelt en de sonde, die ons van alle kanten be-
vechten. En hierom seyde *Petrus*, dat de Duyvel rom-
tom ons gaet als een briefschende Leeuwe, en soekt wien
hy mach verslinden, 1 *Petr.* 5. 8.

Siet de Musijck-nooten in Bellerophon, Fol. 132

Weest onnosel of ongevalscht als de
Duyven, *Matth.* 10. 16.

Stemme. Nu leefick in 't verdriet. *Als het voor-
gaende.* (*Of/ Fortuyn eylaes pourquoy.*

Wel hem in wiens gemoet geen balshept plaetse bint /
En die is in het quaedt als een onnosel kindt /
En staet gelijk een Helt geharnascht tegen 't quaet /
Als die nyt liefde Godts alleen de sonde haet.

2. Deeg is gelijk een Duijs, als sonder nijt of gal /
Die in al sijn bedryf sich oprecht dragen sal /
En spreucken met den mondt gelijk het herte meent :
Het herte met den mondt / die dienen 't saem vereent.

3. Wie gladde woorden geeft / waer binnen schuyt be-
nijn /
Die loert slechts op herraet / dooz een gebeynsde schijn /
Daer spreect de mont wel schoon / maer 't hezt wat anders
denkt :

☉ twee ! wie dooz bedroggh sijn eben naesten krenkt.

4. Het Duyfsken nimmermeer sijn eben naesten schent /
Het heeft noch scherp geweer / noch wapens daer ontrent /
Waer med' hy scheurt en byt / en rooft eens anders goet /
Weest ghy oock soo vernoght / niet een gerust gemoedt.

5. Het leeft eendrachtelijck en vreedsaem met sijn gae /
Leest soo met u Gemael / en volght het Duyfsken nae :
Sacht

Sachtmoedigh is dit Dier / het soeckit noch twist noch
wzaeck :

Zijt ghy een Christien mensch laet dit zijn u vermaeck.

6. De Lijdschaemheyt u voeght / want het is soo gesint /
het maect niet veel gebaer / van sel geraes noch wint :
Weest ghy oock soo gaert en ooght wel op dit wit /
Op dat ghy uwe Ziel in lijdschaemheyt besit.

7. Het bracht u den Olijf een vzeedsaem tepken aen /
Wanneer het uyt den Wrek van Noah was gedaen :
houdt ghy oock altydt vzeed' als 't eenigh oogemerck /
In huys en waer ghy zijt / en in u Ziel een Kerck

8. Het was een Offerhand / men bracht het op 't Altaer /
Daer Christi hepligh hooft oock meed' omschaduwte waer :
Bzenght ghy oock d' offer aen van een gebzoken geest /
Een neergeslagen hert / behaeght Godt aldermeest.

9. En Christus noemt sijn Bzuyt een Duyfken kuyfch
en reyn /
Dat nedzigh is voor Godt en in haer' oogen slyen :
Weest ghy oock minnermeer / hovaerdigh / trots noch
stout :

Een nederige Ziel is Christo toevertrouwt.

10. Gemint d'onnoselheyt / en weest als 't Duyfken doet /
En zijt gelijk de slangh boozsichtigh van gemoedt /
En matigh dese twee / dat d'eens onnosse acrt
Steets met voorzichtigheyt der slange zy gepaert.

Paulus zijnde met Barnabas te Lysteren,
weygert offerhande voor hem te
doen Act. 14. 13.

Stemme : Psal 119 Van der Jeught aen, &c.

Als Paulus was te Lysteren om Godis Weer /
Het hepdens volck bymoedigh booz te dzagen /
Sach hy een man / onmachtigh sitt en neer /
Die kreupel was van sijne kincksche dagen.

2. Hy stard op hem en merckte sijn gels oft /
Dies riep hy luyt / staet recht op uwe voeten /

De krempel stracks van vzeughde opwaerts stooft/
En wandeld' heen / booz elck die hem outmoeten.

3. Als 't volck dit sagh / wat Paulus had gedaen/
Verhief haer stem ten Hemel na de wolcken:
Sy riepen al / wat wonder komt ons aen/
De Goden zijn gelijk als andere volcken.

4. Sy zijn gedaelt en komen tot ons neer/
Ja (a) Jupiter die komt sich self vertoonen / (a) Barnabas.
(b) Mercurius wiens soete tongh en leer / (b) Paulus.
Ous meer verhenght / als al des Koningsh Livonen.

5. De Priester Jupiters was booz de poozt/
Om twee gekranste Ossen daer te slachten/
Een Offerhand' / om op den Altaer boozt/
D' Afgoden-dienst te plegen / soo sy plachten.

6. Als Barnabas en Paulus dit geluyt/
Ter ooren quam / verscheurden sy haer kleeden/
En sprongen tot de Schaer / en oberluyt
Sy riepen / staecht / O Mannen dese zeeden.

7. Siet wat ghy doet : Wy zijn menschen als ghy/
Geen Goden / maer ons drucht oock veel ellenden :
Bekeert u doch van dees afgodery/
En wilt tot Godt een danckbaer offer senden.

8. Tot Godt die leeft van eeuw tot eeuwigheyt/
Die Hemel / Aerd' en alles heeft geschapen/
Die 't Heydens volck / in haer ytsinnigheyt/
Heeft laten gaen / gelijk verdoolde Schapen.

9. Nochtans zyt ghy in 't herte oertuygh/
Dat ghy veel goets van Gode hebt verkregen/
Want al wat leeft booz synen Scepter luygh/
Op schonck u doch vzeuchbaren tijdt en regen.

10. Het volck verhit wil met haer Offer boozt/
En Barnabae en Paulo dat bereeren/
Maer sy ontruyt die silden 't / booz haer wooydt/
Dat sy van haer geen Offerhand' begeeren.

11. De Goden die verdolt / dees handel sien/
Die rotten t' saem en rochten op de Scharen

Die Paulum met een hagel-buy van steen/
 Op na ter dood / besozmen en bezwaren.

12. „Soo zijn altijd de Dienaers Gods verjaegt/
 „Vervolgt / gedood / gesteenigt en bestreden:
 „Soo word altijs Gods arme volck geplaeft/
 „Ja Christus self in sijn' getrouws leden.

Van *Cornelio* den Hooftman der Italiaen-
 scher Bende, *Actor. 10.*

Stemme: Psal. 103. Mijn ziele wilt den Heer, &c.

WEL op mijn Ziel / en wilt Gods goetheyt prijzen/
 Die ober al komt sijne gunst bewijzen:
 Die oer een komt nooden tot sijn leer:
 Komt hier en siet dees groote wonderheden/
 Die hy betoont aen sijne arme leden/
 Om haer te kronen / met een beter eer.

2. Een Engel Gods *Cornelio* quam verschijnen/
 En sprack tot hem laet alle vrees verdwijnen;
 Want God siet aen u aelmdes en gebed:
 En sent daerom na Jopp e uwe knechten/
 En segt dat Petrus u wil onderrechten/
 Hy is te huys by Simon, hier op let.

3. Doch Petrus was op 't huys in sijn gebeden/
 Daer sich vertoond' een kleet vol wonderheden/
 Tot dzienmael toe / van allerleye Dee;
 Met eene stem / slacht Petre, eet van allen:
 Doch Petrus sprack / Heer! ick heb geen geballen/
 Want onreyns noyt ick in mijn monde dee.

4. De stemme quam hem andermael ter voren/
 En sprack / wat God gereynigt heeft te voren/
 Sult gy niet maecken / dat het onreyn zy:
 Een derdenmael / soo quam 't hem weer booz oogen/
 Toen wierd het kleet ten Hemel op-getoogen/
 Dies Petrus wiert van sijne twijfling vry.

5. Gods Geest die sprack / die Mannen zijn beneden
 Treckt stracks met hen. Hy sprack tot haer / wat reden?
 Sy seiden onse Heer / die Gode bzeest/
 En nock vermaect is onder alle Joden/
 Dooz d' nigel Gods vermaent / heeft ons geboden/
 Dat hy u sprecken mocht : van Godes Geest.

6. Hy herbergd' haer : en troeck met sijn gesinde/
 Van Joppe af / den Hooftman daer * te binden : * te Cesarren.
 Die al sijn maegschap had by een bergaert.
 Cornelius die quam haer stracks ontmoeten/
 En boog sich neer / en viel dooz Petri voeten:
 Doch Petrus sprack / ick ben dees eer' niet waert.

7. Ick ben een Mensch / als gy / ick soeck geen eere.
 Betaemt het wel / dat ick tot bzeenden keere :
 Doch God heeft my getoont / het onderscheyt:
 Dies ben ick oock stracks tot u aengekomen/
 Wat is de saeck : als ick die heb vernomen/
 Dan sal ick u / stracks geben goed bescheyt.

8. Cornelius verhaeld' hem sijn gesichte/
 Hoe hem een man in heller glans omlichte/
 Met last / dat ick stracks tot u senden sou/
 Op dat ick mocht uyt uwen monde hooren/
 De waerheyt Gods / dooz aller menschen ooren/
 En blyben doozts in sijnen dienst getrou.

9. Dies Petrus sprack / God heeft my willen toonen/
 Dat hy is geen uytneemer der personen/
 Maer onder alle volcken die hem bzeest/
 En die der recht werckt en gerechtigheden/
 Die is hem aengenaem : dies dooz gebeden/
 In sijnen dienst booztaen volstandig weest.

10. „ Mistroostig mensch hoop steets op Gods genade.
 „ Die sal u oock als d' Hooftman seer beladen/
 „ Dertroosten en u nemen by der hand:
 „ A salghheyt moet gy in bzees en beben
 „ Betrachten / en na Christi boozdaer leuen:
 „ Of anders soo verliest gy 't kostel pand.

Het dient den mensche al ten besten

Sterme : Van de thien Geboden, Heeft op u hert, &c
 of / Nerea schoonste van u gebuyren,

God heeft den mensch alleen gegeven /
Dan goed en quaed het onderschept /
Waer na hy rechten sou sijn leven /
En mynden sond' en ydelheyt.

² Het dient den menschen al ten goede /
Wat God op d'aerd' geschapen heeft /
Het zy tot vzeugd / of om te boeden /
Al wat hier op der aerde leeft.

³ Doch geene schepsels hemmen vzeugde /
Alleen de mensch heeft onderschept /
Hie kent sijn weesen en haer deugde /
Doo? Scheppers groote Majesteyt.

⁴ **A**l watse hebben / watse geben /
Dat is om 's menschen wil gedaen.
Maer nan haer aert' natuur en leven /
Daer konnen zy niet van verstaen.

⁵ **D**e Sonne / 't Dee / het Land en Bloemen /
Haer kracht en deugde kent den Mensch /
In watmen op der Aerd' mag noemen /
Geniet hy na sijn wil en wensch.

⁶ **H**ier uyt kan hy dan klaer bemercken /
Dat hy het eerste schepsel is /
Want hy kent God uyt al sijn wercken /
Al 't beeld na sijne Beeldenis.

⁷ **D**e mensche sie slechts op sijn weesen /
Dat na den Hemel is gestreckt /
Hier uyt kan hy ter stont wel lesen /
Hoe al 't gediert na d'aerde treckt.

⁸ **A**l hy ten Hemel heft sijn oogen /
Soo siet hy Godes heerlijkheyt /
Sijn wonderwerck en 't groot vermogen /
Dat hy heeft voo? den mensch bereyt.

⁹ **O**f siet hy op de eedle Ziele.
Hysal Godes Beelt daer inne sien :
Want al het aerdsch sal God vernielen /
Maet aen de Ziel sal 't niet geschien.

Om vergiffenisse der sonden.

Stemme : O mensche wilt gedencken.

Hoe derf ick Heere treden / met sonden oberlaen /
 En slozten mijn gebeden booz u en kloppen aen /
 Daer ick ben vol gebzeken / soud ick dan tot u spzeken /
 En op mijn wercken staen ?

2. Ach Heer ! ick derf mijn ooggen / niet eens ten Hemel
 staen /

Ich ben gantsch onvermogen / om op u pad te gaen /
 Stiert gy't begin en eynde / en wilt mijn oog afwenden /
 Dan't geen mijn Ziel mag scha'en.

3. Ich koom dan neer geslagen / upt een gebzoken hert /
 Dat u sijn klacht komt dzagen / vol innerlijke smert /
 Wilt gy dat Heer genesen / 't sal wit als wolle wesen /
 Als't soo gesuybert wert.

4. Want gy hebt doch gezworen / als met een dieren eed /
 Dat gy niet in u tooren / 't verlooren schaep vergeet /
 Maer dat het sich bekeere / en volg u stem en leere /
 In bzolijchheyt of leet.

5. Gy wilt my dan ontfarmen / en my genadig sijn /
 Omvangt my in u armen / O Heer verlicht mijn pijn /
 Want's Daders milde zeegen / laet noyt sijn kind verlegen /
 Waer toont een soet aenschijn.

6. Dies sult gy niet verachten / die tot u sucht of klaegt /
 Gy kent Heer mijn gedachten / en hoe't geweten knaegt /
 By u is veel genade / booz die daer is beladen /
 En u sijn hert op-dzaegt.

7. Werp weg dan mijn misdaden in't diepste van de Zee /
 En schenck my nyt genade / u ware rust en vree /
 En wilt my booght omkleeden / met Goddelijcke zeeden /
 En alle denigden mee.

8. Dat ick in vasser hoope / in't waer geloof gegront /
 Door Christum tot u loope / en steun op sijn verbont /

Op dat ick niet vertfage / als hy ten jongften dage/
 Ons oordeelt na de sond.

9. Dat ick dooz liefde bouwde / een Tempel in 't gemoet /
 En Jefum steets beschouwde / in fijn vergoten bloed :

Laet my dees wensch verwerpen / dat ick fijn Rijck mag er-
 ven /

Weer fchenck my 't eeuwig goed.

De verdoolde Mensch.

Stemme: Engelsche Fortuy n. Of Al wat men hier in
 dese V Verelt fiet. Met acht regels kan het werden ge-
 fongen op de Engelsche Gailliarde.

W At ftoft den mensch op al fijn groote goet/
 Dat hy doch hier ter werelt laten moet:

Wat baet hem dit als 't lichaem fal vergaen/
 Het werelts goed kan niet booz God beftaen.

2. Het goed vergaet en hy blijft in d'ellend/
 Soo hy fich niet by tijds na Gode went :

Want al de pzaecht en fnoode hoopbaerdu/
 Derbliet als stof en 't wroegen blijft hem by.

3. Indien gy hebt u rijckdom t'faem gefchraept/
 Met roobery en onrecht t'faem geraept /

Daer blijft de Ziel / als u 't geweten knaegt :
 Een worm u dan tot in de Ziele plaegt

4. De Ziel is doch het leven en de rust :
 Waerom ontrooft gy haer de foete lufft:

Daer fy u doch altijd ten beften ftiert /
 Een trots gemoet steets in de weelde zwiert.

5. Nochtans soo blijft heel vzuuchtloos al t vermaen/
 Dat ftadig aen word booz u ooz gedaen:

't Goe zaet verftick dooz een onreynne mond/
 Dooz goede vzuucht / daer dient een goede grond.

6. Stort by in Zee een verfehe water bal/
 Dit foete nat / hier dooz / fout werden fal:

Soo oock / al ftort gy 't foet van Godes Woort
 In 't boos gemoet / de Deugde wort gefmoort.

7. Doch God komt dan met sachte treden voort/
 En stelt hem voort sijn oordeel en sijn woort/
 En toont den weg die hy noch moet betreen/
 Daer hoort hy dan sijn bonnis met geween.

8. Wel salig mensch die dit in 't herte pzent/
 En altijd oogt op een Godsalig end.
 Dees weet dat lust des werrelts is een stroom/
 Die ras verblijgt / gelijk een lichte droom.

Tegens de opstoockinge des Werrelts.

Stemme: Edel Karrou, &c.

De Liefde des Werrelts spreekt.

Wie rooft my daer de blijdschap van mijn herte/
 Die mijn gemoed verheert?
 Want ich gevoel / hier doot / inwendig smerte /
 Die mijne vzeugd verheert
 Daer ich doch sie / de schoonheyt van de werrelt/
 En haer schyn en lieslijckheden / die soo is beperrelt.
 2. Heeft God het velt / oock niet geciert met bloemen/
 Met schoonheyt en cieraet?
 Sou ich dan oock niet op mijn schoonheyt roemen/
 Op vracht en hooge staet?
 Sie ich op Koets / Paleys en zijde kleeren /
 Op gespeelen schoone Drouwen / wie sal my dit weeren?
 3. Heb' ich vermaeck in allerley wellusten/
 Die schoon voort d' oogen staen/
 Wie sal hier in mijn Ziele doch ontrusten?
 'k Sie 'r ober al dus gaen.
 Want in dees staet soo heb ich al 't vermaken/
 Niemand sal my hier in stooren / noch aen 't herte raken.

De Liefde des Hemelschen Vaderlants
Antwoordt.

4. Ellendig Mensch! weet gy niet dat de lusten /
es' werrelts haest vergaen /
En dat gy moet op 't onverganchelijck rusten /
Dat altijd sal bestaen /
Want al u bzingt sal als het stof verdwijnen /
Als gy 't alles moet verlaten en vooz God verschijnen.
5. Hier hebby slechts een herberg om te roeben /
Tot God u opicht van hier /
Wilt gy 't vermaech aen Godes woord beproeben /
Gy raecht in 't helsche vier /
Dit werelts goet / geleent en niet gegeven /
Dooz 't misbruyck boert in 't verderben / waer vooz gy
moet beben.
6. Een Christen mensch wat beters moet verwachten /
Hier na in 's Hemels troon /
Daer Godes Soon in heerlijkheit en krachten /
Schenckt een veel beter loon /
Daer hy een kroon sal op den hoofde setten /
Dan die na sijn wetten leven / en op sijn wdozt letten.
7. Al uwe pzacht / u ydelheit en weelde /
Die leggen dan vertreen /
In Godes Rijk geen bzeugde opt verbeelde .
Maer duyzt in eeuwigheen ;
Hierom sult gy de werrelt dan verlaten /
Want des werrelts ydelheden / sullen u niet haten.
8. „ Streeft dan na 't geen / dat eenbig sal geduyren /
„ En let op Godes woord:
„ Staet af van 't quaed eer dat gy 't mocht besuyren /
„ Als gy Godes stemme hoorz;
„ Gaet ver' van my; die in de sond verfoopen /
„ En niet hoelen deses werrelts / sich altijd verloopen /
9. „ Maer soo gy u / sult recht tot God bekeeren /
„ Dan komt u wellust aen /
„ Dan sult gy stracks nyt Godes woorden leeren /
„ Wat bzeugde sal bestaen.
„ Want oog / noch oor / dees bzeugd' quam in 't gedachte
„ Die God lieven / sal gebeuren / en dees troost verwachten /

De bekeerde Sondaer spreekt.

10. Ick dan verlaet de wereld met haer lusten/
 En steun op u vermaen:
 Ick laet dees' vzeugd' en sal in Gode rusten/
 En volgen op sijn paen.
 O groote God! wilt daer toe kracht verleenen/
 Dat ick dese werelt hate / en met u vereene.

Om Toorn en Gramschap te overwinnen

Stemme: Aertjen die is aerdig. Of / waer is trouwer minne, &c. Siet de Musijck nooten in Bellerophon, Fol. 176.

De toornige spreekt.

Wie kan doch verdragen / al dees' schijmp en smaect
 Waer mee sy my plagen / dooz haer valsche praect.
 Sal ick altijd hooren / dat men my veracht?
 Neen ick sal dit stooren / heb ick anders macht.

De Lijdsaembeyt antwoordt.

2. Wilt gy u dus quellen / om een smadig woozt
 En in 't hert ontstellen als hy 't smaden hoozt?
 Neen / gy moet u mijden booz wzaeckgierigheyt;
 Maer al sien en lijden / wat men van u seyt.
 3. Hoed u slechts booz sonde / op dat self geen quaet
 Werd' in u bebonden / en noch twist noch haer:
 Laet haer dan byz liegen / want u oprecht hert /
 Sal haer self bedziengen tot haer eppen smert.
 4. Want God hoozt de wzaecke / hy vergelt die weer/
 't Is geen zware saecke / ja 't streckt tot u eer:
 Als gy al haer smaden met gedult versoet/
 U kan dan niet schaden / wat men u oock doet.
 5. Want een lijdsaem herte / noch veel heter is/
 Als des' krijg's man smerte / die vol dreygen is/

En die veele Steden / dooz de wapens belt:

Is u hert te vreeden / gy zijt grooter held.

6. Doet dan goet booz t quade / dat is Gods gebod/

En bermijt quac daden / schoon men niet u spot :

Schept hier u behagen / gy sult / my geloof/

Lief des koolen dzagen / vierig op u hooft.

7. Laet de wzaeck niet woeden in u stille sin/

Wilt het quaed niet boeden / maer doet u gewin/

Dat gy dooz goe zeden / en dooz soet gelaet/

Wem weer bzingt tot reden / dooz u goede raed.

8. Christus heeft geleden veele schimp en spot/

Noch heeft hy geboden booz dit dertel rot/

En oock self verdzagen / veele hoon en smaet/

Gy moet dan niet klagen / als 't u oock soo gaet.

DE reden van *Suctonius* in't leven van *Titus Vespasianus*, is aenmerckelijck; want als dese verfont dat sijne voorgaenders met veele smaetwoorden wieden gescholden, sprack hy *Ick boope dat my niemant eenige smaet of schel woorden sal na spreucken, want ik doe niet, daer mede ik yemandt quetsse.*

Christus Jesus seydt *Matth. 5. 11.* Salig zijt gy als u de menschen smaden en vervolgen, en dat sy liegende, alle quaet tegen u spreucken, om mijnent wille.

Der sonden Beelden is.

Stemme: Die reyn liefde vierig. Of/ Doet u Dogjens open.

Buyten Sodoms muren / gulde appels staen/

Die in d'ogen glupren wonder wel gedaen/

Haer gebloos van buyten / schoonder schijnt als 't purper root/

Wilt gy die ontsluypen / binnen in soo schijnt de doot.

2. Soo is oock de sonde / als gy haer beschout/

Buyten is s' oniwonden / als van louter goud :

Diet gy aen haer blypen / 't is een Engels schoone schijn/
Maer sal u verleyen / dooz haer schadelijck benijn.

3. 't Is een Basiliscus, daer elck een booz beeft/
Als sijn oog een gift-kus / aen den menschen geeft:

Als sy hem aenschoutwen / in sijn glans en schoon gelaet,
't Sal haer stracks berouwen / want hy elck te neder slaet.

4. Hierom heet hy Koning / die der voert een kroon/
In der sonden wooning / maer geeft schandig loon,

Want hy staet verheben / als in groote Majesteit/
Daer booz elck moet beben / als hy sijn vergiften spreyt.

5. Hy verteert de kripden / waer hy oock aenblast/
Want hy bee en lypden / maectt geheel verbaest/

Maer siet hy sijn wesen / in een klare spiegel aen/
Stracks soo moet hy breezen / en in sijn benijn vergaen.

6. Dit dier is der sonden ware beeldenis/
Die ons stracks verwonden als 't bedreven is/

En dan staen ons oogen / en sien aen der sonden quaet/
Dat haer heeft bedrogen / door haer uytterlijck gelaet.

7. Diet hy dan in 't herte na Gods heylig woort/
Stracks geboelt hy smerte die hem had behoort:

Daer bint hy 't geweten / dat hem angstig quijnt en knaegt /
En een wozin te eeten / die hem in de ziele plaegt.

8. Daer siet hy Gods oordeel / als een spiegel staen/
Nch met weynig boozdeel / booz den sondaer aen.

Want God land en sieden / straft om sond' en hobaerdg/
Om dat sy bertreden / Gods gebod en heerschappg.

9. Keert hy dan sijn oogen / tot sich selber in/
Diet hy dat sijn poogen is een dwase sin:

Dat hy sich moet buygen / onder Godes heyl'ge Wet/
Die hem sal getuygen / hoe God op den sondaer let.

10. „ Wilt de zond' dan haten / hoe schoon dat sy bleyt/
„ En die stracks verlaten / eers' haer wortel spreyt:

„ Want als Godes tooren / en sijn roe aen 't woeden raect/
„ Dan soo moet hy hooren dat geen sondaer hem genaect.

11. „ Staet dan af van 't quade / eer gy 't oordeel hoort/
„ Gijyt aen Gods genade / rer dat hy verstoort/

„ Sal sijn bonnis vellen / gaet gy boose berr' van hier
„ Want ick sal u stellen / in een onuytbluselijck bier.

Syrach seydt in sijn 21 cap. vers 2. *Vliet voor de sonde als voor een Slange, komt gy haer te na, soo saise u stecken.* De Oude leyden dese plaerse aldus uyt: Een huysflange heeft een hoofd en steert: Het hoofd steeckt se ergens lichtelick door, en daer na glijse met haer lijf daer lichtlijck in: Alsoo is oock de oude slange sribrig en gladt, en is 't dat men 't hoofd niet belet, soo dringt se daer voort in. Verstaet by 't hoofd het ingeven van 't quaedt, by het lijf de vermaecklickheydt, by den steert de volbrenginge: Maer salig is hy, die soo haest de quade gedachten verrijfen, die selve aen den rotzsteen, dat is aen *Christum*, te pletteren slaet. *Procopius* segt mede, gelijk als die geene, die het hoofd der Slange heeft vermorselt, oock de na-sleep des lijfs heeft gedoodet, alsoo mede, die geene, die de eerste spruytjes der ondeugde met den wortel uytroeyt, die heeft al het quaedt, datter uyt voortkomt, weg genomen. Maer dit sal nit eer gebeuren, dan als sijn bloed aen onse posten sal zijn gestrecken, die den slaenden Engel heeft gedoodet

Van den *Basiliscus*, hebben de Oude veele gebeuselt, als *Orus*, *Apollo*, *Aetius*, *Plinius* en andere. Hy draegt sijnen naem van Koning, om dat hy eenen witten vlak op 't hoofd heeft als eens Konings kroone. 't Beweegt sich met de steert in weynig krullen met kleyne vleugelen, maer van 't midden staet hy recht op. Veele bedietfelen wierden daer van genomen, soo van het vergift van die 't raect en aensiet, als van de quaetaerdigheydt, wellusten, en van de lasteringe, alsdie van verre en na by den mensche beschadigt, &c. Endit alles werdt op de sonde gepast.

Troost eenes boetvaardigen Sondaers.

Stemme : Uyt mijnes herte gronde. Of / Eenmael
ging ick spanseren. Of / Gy Medenblickers:

Hoe is mijn Ziel verslagen / als ick gedachtig ben /
Der sonden en der plagen / die ick in my beken?
Ick kan geen troost ontsaen / ick kan geen troost gevoelen /
Want mijn gedachten woelen / ach! ick ben seer belaeen.

2. Als ick my wil oprijfen / dan stozt ick stracks daer heen /
Mijn sonden my afgrijfen / schoon ick zwem in 't geveen /
Komt gy my niet te baet / soo moet ick gantsch versmooren /
Gy wilt my doch verhooren / ach! Heere my by-staet.

3. Wie hooz ick hier dus kermen? spzeect Godes Geest
tot u /
Komt gy bedruchte armen / en weest booz my niet schuw.
Komt soeckt u troost in my / gy die daer zyt beladen /
Ick sal u Ziel versaden / met troost / en maechen bly /

4. Blijft doch niet twijffelmoedig / want ick verquick u
weer /
Creet tot my aen bymoedig / soeckt troost in mijne Leer :
Want gy verkrijgt het al / wat namaels sal bermaken /
Gy sult mijn bzeugde smaken / die ick u schencken sal.

5. Heb ick 't niet al verdragen booz uwe salighepd?
Den dood / de smert en plagen / waer dooz ick heb bereypt /
Dat gy in eenwighepd / soud dood noch helle bzeesen /
Wat wilt gy treurig wesen / vol twijffelmoedighet?

6. Gy weet dat mijn genade is alle morgen daer /
Mijn hulpe bzoeg en spade word peder niensch gewaer :
Ick streck mijn armen upt / en noodig alle bzoemen /
Dat sy doch tot my komen / want dit 's mijn vast besluyt.

7. Wien heb ick niet vergeven / die niet berou en boet /
Dooz betering van 't leben / bedrucht was van gemoed?
Wat David is geschiet / en Petro kondt lesen /
Manasse sal oock wesen getuyg van 't geen gy siet.

8. Heb ick niet self de Noden / Jerusaleem beschreyt /
Die tegens mijn geboden / sich hadden opgeleyt?

Die door hartneckigheid / mijn trouwe Dienaers dooden :
 Heb ick niet doen nooden / en 't heyl hun toe gesept :

9. Waer wijl sy 't hert verstockten / quam voek de straf
 op haer /

Als sy veel boosheit rockten / doen boelden sy 't gebaer :

Doet als Magdlena dee / en valt den Heer te boete /

Met tranen en doet boete / dan staet u heyl geree.

10. ,, Leg af dan 't boose wesen / dat ten verderbe leyt /

En wilt den Heere bzeesen / in waer' ootmoedigheid :

Hy sal 't bedrukt gemoed met blijfchap weer verbullen /

Dat mond en lippen sullen / God dancken voor dit goed.

Siet de Musijck nooten in den Hemel-fang, Fol. 214.

Liefde der Ouderen tegen hare Kinders ,
 En der Kinderen tegen hunne Ouderen.

Stemme : Psalm 8. O onse Godt en Heer, &c.

DEr Oud'zen liefd' daelt op den Kinders neder/
 Doch niet soo vast klimt die tot d' Ouders weder/
 Als wel haer liefd' tot hare Kinders streckt.

Om dat haer sucht meer na den Kinders treckt.

2. Doch onghelijck sich oock de Kinders dzagen/
 d' Een sal met liefd' der Ouders heyl na jagen/
 En haer in noot doen hulpe en onderstant/
 Daer d' anderen haer sal stooten van der hand.

3. Gods bloeck sal oock op dese Kinders naecken/
 Want sy hier door de liefde Gods versaecken/
 Die haer gebied den Ouders eer' te vien/
 Op datse God en een lang leven sien.

4. Het Wendens volck sal ons hier door beschamen/
 Die in gebaer haer Ouders 't hulpe quamen:
 Aneas droeg sijn' Vader uyt den noot/
 Als Trojens blam hun dzengde met den doot.

5. De Dochter oock wiens' Vader moeste sieben/
 Door hongers-noot / behiel sy by het leven.
 Haer was vergunt dat sy alleene quam/
 Dies gafs' hem daegs altijd een volle mam.

62 En der Kinderen tegen hunne Ouderen.

6. Twee Broeders mee / die trocken al van verre /
 Ten Tempel toe / haer moeder op een kerre /
 Daer dagelicks sy 't off'ren was gewent /
 Want machteloos soo liep haer glas ten end.

7. Soo dat de Raet een Tempel deed' opbouwen /
 Dooz dese deugt / dat haer nakomez's souwen /
 Dees daedt besien / en houden in 't gedacht /
 Op dat een kind / nam op dees boozdaet acht.

8. Wat wil ick doch van Griecken veel vermanen /
 Of van Romeyn : laet tynge zijn Westanen ,
 Hoe dat een Soon / dooz kinderlike trouw /
 Sijn Moeder bracht / dooz groot gebaer / en rouw .

9. De Sone sleept / sijn Moeder / uyt meedogen /
 Een oude Vrouw / op 't Ijs / booz byandts oogen :
 En brachtse wech tot Hoorn booz de poozt ;
 Dat sy ter eer / dees beeldnis stelden boozt .

10. Hier uyt sal dan een pder klaer bemerken /
 Te Godes byzicht te plegen niet sijn werken /
 Op dat sy noyt haer Ouders in den noot
 Verlaten / maer haer bystaen totter doot ,

11. „ Want dit 's gebod / gy sult u Ouders eeren /
 „ En dooz haer liefd' / tot weder-liefde keeren /
 „ Dat gy de deugt / die aen u is geschiet /
 „ Vergelden meugt / booz alle haer verdriet .

Virgilius beschrijft de Godtvruchtigheyt van *Aeneas*, die sijnen stock ouden Vader *Anchisen* op sijnen rugge, en sijnen Soone *Ascanium*, by der handt, uyt de Trojaensche vlamme verlostte. De liefde des Dochters tot haren Vader, die gevonnist was van honger te sterven, is soo groot geweest, dat haer toegelaten zijnde alleene haren Vader te besoecken, hem, door hare botsten, by 't leven hiel: En als dit wierde gemerckt, beviel het den Burgermeesteren *Quintio* en *Attilo* soo wel, dat sy den Vader ontsloegen, en in plaetse van dese gevangenis, eenen Tempel deeden bouwen, en heyligden die de Kinderlike Godtvruchtigheyt toe. Soo wierde oock dese Soonen ter eeren wegen de Godtvruchtigheyt, tegens hare Moeder,

Moeder, oock eenen Tempel daer toe opgerecht. De daedt by onser Voor-vaderen tijdt is oock seer aenmerckliëk, Waer van gy mijnen nieuwen *Verwarden Adelaer en Ontstelden Leeuw*, Fol. 466. kondt nalefen. Terwijl de Spaignaerts 1574. op *Westanen* aensetteden, was seecker Huysman, achterlatende al het sijne, nergens meer over bekommert, dan hoe sijne stockoude, kreupele Moeder, mocht redden, en also hy van geene sleede was voorsien, settede hy haer op een berry, en vluchte daer mede over het Ys: en van den Spanjaerts achtervolgt, bergde hy sich in 't riet. Sy, wanne de buyt te vinden, lagen alleene een bedroefde oude Vrouwe op een berry sitten, waer door sy lichaem-roor de Vrouwe verlieten. De Soue siende sijn open, trock weder aen dit Godtsdienstijg jock, en sleepte sijn Moeder voort, ontrent vier mijl weegs, tot *Huorn* voor de *Wester-poort*: alwaer de Heeren deser Stadt, ten spiegel der kinderlijke Godvruchtigheyt, dit aldaer, ter eeuwigiger gedachtenisse, in eenen steen hebben doen uythouwen, en met een gedicht vereert

De malle Moer, door Liefde blint,
Sehent en verderft haer eygen Kint.

Stemme: Psalm 116. Ick heb den Heere lief, &c.

W Ech malle Moer / met u verwoende Kind /
Dat gy in dertelheyt hebt op-getogen /
Dat gy door min / soe valscheit hebt bedrogen /
Dat nu eens aen / hoe dat gy waert berolint.

2. H kintjen most op alle Feesten gaen /
Zaef opgetoyt / gelijk de groote Heeren /
En most altijd met groote luy verheeren /
Noch sijne hand in 't houde water staen.

3. Het wies in weeld / in dertelheyt en lust /
Waer in gy scheidt u wil en welbehagen.

Het ging ter Doel / en altijd in gelagen /
En in dees vzeugd' had ghy vermaeck en rust.

4. Ghy tooijd' het op gelijk een witvzoots kind /
Het zwom in vzeug' en alle dertelheden /
En na de snof soo moest men 't popken kleden /
Ter jacht / ten dans / ter hoets / was 't steets gesint.

5. Het liep als geck met Juffers op den tocht /
En was altydt op allerley tonneelen /
En hoorde daer de soete-Fluyte speelen /
En heeft syn jeugd dus ydel doozgebzocht.

6. Ghy sield' het uyt niet heerlijk vzyplofts goed /
Gepzoncht met Velp / vorduyz / en weytsse Kantens /
Het vzonde uyt / niet Peerlen Diamanten /
Die sagdy aen / al met een bly gemoed .

7. Waer laes! ghy had u staet niet ober sien /
Of dit genial u kasse mocht uyt-recken /
En saegt niet eens / of 't goed soo verr' mocht strecken /
Dies wierd' het trots en past' op geen verbien /

8. Nu siet men bang / nu 't hammeken is op /
Nu hebt ghy 't uwt' verquansel en versmeten /
Met gast-geboon en vzienden op gegeten /
Nu ghy zijt kael / geeft yder u den schop.

9. A Toncker siet ghy leven in de vzych: /
Vol oberdaet die 't alles gaet vertreeren /
Dyu Juffrou mee doet niet als banchetteeren /
En ghy word dooz u malle liefd' veracht.

10. Nu ghy zijt arm en oud nu stady kael /
En soecht van haer den onderstant van 't leven /
Die selft beroept / u nu niet konnen geben /
Haer hobaerdy versint het al te mael.

11. Ghij hebt haer groots en weeldig opgebzagt /
En dese staet zyn zy gewent te plegen /
Nu staet men daer en is geheel verlegen /
Ghy hooz dit eer te hebben oberdach.

2. Had ghy by tijds belet sijn dertle lust
En't jonge ryz dooz tucht te ueer-gebogen /

Soo had ghy / u man noch kindt / bedrogen /
Maer nu eplaes ! soo roofde dy uwe rust.

13. Het weeldrig paert / dat dient een sterck gebit /
Want d' oude handt wil niet aen vanden leggen /
Men dient ter stont het onkruyt uyt te eggen /
Ter 't ober spreijt / en heel u hof besit.

14. Der kind'ren huly' is sobre onderstandt
Dus geeft niet meer als ghy wel kont ontbeeren ;
Op dat ghy u / in d'ouder moogt erneeren /
Dies hond / vooz al / den byndel in u handt.

15. Ghy Ouders let / dooz reden / op u stuck /
En wilt u kindt de vzeese Godts steets leeren /
En laet het noyt by 't dertel volck berheeren /
Dan brjdy 't kindt en u van 't lastig juck.

De Vermoemde Werrelt.

Stemme : Rosemont die lag gedoken.

Siet de werrelt maet haer blyen /
Wat al funcken stelt sy uyt /
Om d' onnoosse te verleyen /
Ter sy die daer in beslyt :
Sy bekoozt ons dooz haer schijn /
Dat wy stracks gebangen zyn.

2. Sy toont haer vergulde wesen /
Maer haer smecken is de v'odt /
Wie haer liefhoost macht wel vzeesen /
Want sy u ter stont ver stoot.
Al haer liefd' ! is enckel nydt /
Al haer vzeed' is enckel stryct.

3. Al haer lachen / is maer wjten /
Al haer lof // dat is maer windt /
Wie haer streelt / sal sy versmijten /
Wie haer aenhangt / sy verblint /
Al haer hooberdy en goedt /
Is een doozn in u gemoedt.

4. Wie dat sy wil hoog verheffen /
 Stopt sy stracks van boven neer /
 Wie na 't hoogste wit wil treffen /
 Troost sy van haer glants en eer /
 Sy belooft haer hooge staet /
 't Is eplaes / maer sotte praet.

5. Al haer handel is bedriegen /
 Al haer trouwe / is verraet /
 Al haer waerheyt / is slechts liegen /
 Al haer hoop / quae toerberlaet /
 Al haer vzeugde / valsche waen /
 Wie haer prijs sal sy versmaen.

6. Al het loon dat sy sal geven /
 Is maer gall' vooz soete wijn /
 Wie by haer slechts vzoom wil leven /
 Schenckt sy doodelijk venijn :
 Sy verdooft ons dooz haer lust /
 En ontrooft ons onse rust.

7. Weg dan werrelt met u lusten /
 Met al u vermomde schijn /
 Ick verlaet u / en wil rusten /
 Daer al beter rust zal zijn :
 Weg ghy Werrelt met u eer /
 Ick soeck een getrouwe Heer.

De stercke Woorden *Mijn en Dijn*,
 Die doen dat wy tweedragtig zijn :
 En 't vast besluyt van *Ja* en *Nee*,
 Brengt in de Werrelt veel geweent.
 Neemt weg den twist van *Mijn en Dijn*,
 De Werrelt sal in vrede zijn :
 Neemt wegh van *Ja* en *Nee* den twist,
 't Krackeel des Werrelts is geflist.

Stemme : Ick roep u Hemelsche Vader, &c.

Hoe raest de Werrelt ober al /
 En tynelt dooz malkander ?

't krioelt vol ramp en ongebal /
 Vol twist en droef geschal /
 Ja sonder maet of tal /
 Schzolt d'eene op den ander,

2. Het is al om het Mijn en Dijn,
 Waerom de menschen rasen /
 Want pder toont een schoone schijn /
 Doch 't is maer snoot benijn /
 Als wy tweedzachtig zijn /
 Soo wil men elck verbasen.

3. De eene bziend op d'ander siet /
 Om sijne streng te trecken /
 Gaer hy sou toe geven pet /
 Hy bzacht sich in 't verdziet /
 Gaer hy 't vallen liet /
 Sou hy meer twist verwerken.

4. Men holdt sijn strengen vast by een /
 En niemand wilder wijcken /
 Daer helpen woorden noch gebeen /
 Noch Dziend noch droef gelween /
 Noch nood noch naer gesteen /
 Om sijne blag te strijcken.

5. De vaste woorden Neen en Ja
 Die brengen ons veel twisten /
 Ja schoon het was tot 's naesten scha /
 Hy wil dat elck versta /
 En volg 't besluyten na /
 Na dat hy 't selve giste.

7. Is sijn besluyt dan vast gestelt /
 Wie sal hem tegen sprecken ?
 Hy heeft sijn bonnis al gevelt /
 Sijn byand oock geknelt /
 Hy waent dat sijn gewelt /
 Kan alle ding door breecken.

7. Doch Mijn en Dijn die hebben kracht /
 (Want sy de wereld stieren)
 En Ja en Neen die hebben macht /
 Op elck die haer veracht /

Als sy met stoute pzych/
Uytsteecken haer banieren.

3. Och! waer de werrelt slecht en recht /
Eenboudig als te vooren /
Daer wierde noyt soo beel gebecht /
Doch moorden aengerecht /
Maer elck sou recht en slecht.
Na Godes wetten hooren.

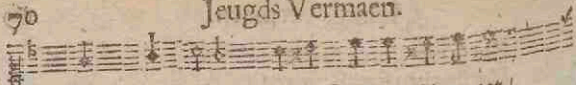
De woorden Mijn en Dijn, die jagen vrientſchap uyt
De woorden Ia en Neen, die maecken vast besluyt,
En hierom raest het volk, en voert ons in den strijt,
Om dat des eenen Ia, des andren Neen benijt,

S Eecker Gods-geleerde P. Fagiur seyt in sijne spreek-
woorden, men vint menschen van vier eygenschap-
pen: d'eene seyt dat *Mijn* is, is *Dijn*, en dat *Dijn* is, is
Mijn, en dese zijn weer nieten. Maer die seyt, wat *Mijn*
is dat is *Mijn*, en dat *Dijn* is dat is *Dijn*. Dese zijn van
middelbare slag. Die daer seyt, wat *Mijn* is dat is *Dijn*
en wat *Dijn* is, laet dat *Dijne* zijn. Dese is Godtsalig.
Maer die daer seyt, wat *Dijn* is, dat is *Mijn*, en dat
Mijn is, sal het *Mijne* blijven. Dese is godloos.

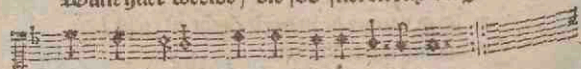
Jeugds vermaen.

Stemme Roalinde.

Eugd u hzengde / Staet in al beel beter rust /
Als geneugde / Die u schencht des werrelts lu. l.

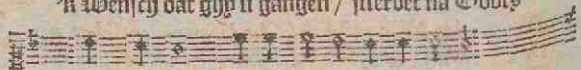
Want haer weelde / die soo snel en ras vergaet /

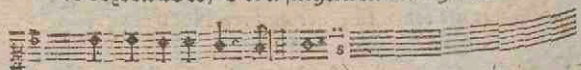
U noyt deelde / als een snoode toeberlaet:

'k Wensch dat ghy u gangen / stierdet na Godts

Woorz en Wet / Die u sichten en berlichten ;

Dus op ware deugde let.

2. Al zijt ghy jong / soo stelt u de doodt geen maect/
Maer op een spzong / sy u met haer seyssen slaet :
Want de vzeugde / waer op ghy betrouwten meugt /
U verjeugde / soo ghy blijft op 't spoor der deugt ;
Dus tracht in u leven / na 't pad der Godtsaligheyt /
Daer geen sonden u verwonden / hoe schoon dat men u oock
bleydt.

3. Soo ghy zijt schoon / en van leden wel gedaen /
Stracks sal u kroon / en al uwe glants vergaen ;
Want u jaren stupben heen gelijk een stroom /
En u hayren / als het bladt van eene boom ;
Dus leeft in Godts vzeese / en in ware nedzighheyt /
Dat u sinen / niet beminnen / 't geen u van de deugd af-
leydt.

4. Let op Godts Wet / die u 't deugdige padt wijst aen /
Hoe dat ghy set / uwe voeten om te gaen /
Want syne wegen / leyden u na 't heylig pad /
En syn steegen / na des Hemels vzeugden Stadt.

Creet dan beplig / repn en heplig tot u Heylandt aen /
Die u kroonen / en sal loonen / na dat ghy hier hebt gedaen.

5. Die u behagen / schiept in al des werrelts lust /
Komt verslagen / en soecht in Godts wet u rust:
Wilt beschreyen al u sond' en gepl' getier /
En niet bepen / tot dat Godt u eyscht van hier.
Bid dan Godt den Heere / om de liefde van sijn Zoon /
Dat hy gebe / 't eeuw'ig leven / en der bzeugden eere kroont.

Werrelts Loon.

Stemme: Hey hey op mijn brack.

El gelukkig die sijn gangen / Da
3. En stelt daer op sijn verlangen / En

2 d'oprechtigheit bestiert / En Godt sijn Schepper biert.
4 verlaet de ydelheit / En waer lust hem toe vleyt.

Die sal noyt dooz' t quaet versoopen / Dan de wer-

relt sijn verleyt.

2 Wie de wellust wil beminnen /
En haer vluchtigheydt niet kent /
Dees van Godt sich afwent.
Want hy set dan al sijn sinnen /
Op de werrelt / die vergaet /
En op 't laetste hem versmaect.

Als haer Liefde is verslozben /
 Waer blijft dan sijn toeberlaet?

3. Wie 't vermaeck op haer wil stellen /
 Die hy ongestadigt vint /
 Maecht sich selven verblint.
 Wie sy wil te neder vellen /
 Coyt sy in den hoogsten top /
 En haer slaven daer op :
 Maer dooz haer lichtbaerdig wesen /
 Geeft sy die terstont den sehop.

4. Sy vereert u niet haer vzeugde /
 En toont haer beballighepd /
 Daer sy u mee verlept ;
 Waer haer bleyen is geen deugde /
 Maer een lockaesz tot de sond' /
 Daer de Ziel dooz verwont,
 En stelt stricken om te vangen /
 Wyt een snood' en loose grond.

5. Al haer glans doet u verleyen /
 Dooz't gelaet dat u behoort /
 En daer dooz u vermoozt.
 Schwu haer vzeugde en haer bleyen /
 Ger u Ziel de smert geboelt.
 Ach! sy is gelijk een Alder /
 Daer de werreld dus mee boelt.

6. Soo de jeugd dit recht verstonde /
 Wat booz schandig loon sy schenckt /
 En wat ramp sy haer bzeugt /
 Ger sy 't in de Ziel hebonde /
 Van sou haer vernomde schijn /
 Waer seer walgelijck zijn.
 Wie haer lusten sieers wil volgen /
 Sal ghepoelen haer vernijn.

C. Ripa seyt in sijne *Iconologia* of *Uytbeeldingen des Verstantz*, Fol 593. Ik weet niet of ick te reghte met een woort in onse tale kan uytdrukken. 't geene de Latijnen willen seggen met het woordt *Voluptas* of *Wellust* deses Werreld 't welck een geeneughte is van een korte tijdt, die haestig voor by gaet, en die te rcht in onse tale mocht *Snellust* geheeten

ten werden. En hierom hebben wy die schoon endertel afgebeelt met een gevleugelde ronde kloot, die daer vliegt en weder keert. En alsoo krijgt sy door eenderleye name, twee be- teekenissen, beyde van een werck die mette gevleugelde kloot over een komt. Soeckt oock daer by wellust des vleefchs, op het selfde blad.

Jeugds Vermaen.

Stemme: Mijne Harp bekleet met rouwe.

Als ick by my overweege /
 Hoe elck onbesint /
 Slaet sijn welstant en sijn zegen /
 Zoo licht in den wind:
 Dan gedencck ick / domme herten!
 Hoe zyt ghy verdwaelt /
 Dat ghy uwe scha / met smerte /
 Noch soo dier betaelt.

2. Zoo ghy niet by tijds uw' handen /
 Slaet aen eenig werck /
 En niet oeffent u verstanden /
 Tot een oogemerck:
 Ach! het sal u haest beroutwen /
 Als ghy onbedacht /
 U soo jong stopt in 't benoutwen /
 En den tijd beracht.

3. Leert u blijt / by tijds dan setten /
 Op 't geen u is nut /
 Wie noyt aenbangt / kan niet letten /
 Op een vaste stut.
 Spits dan oock uwe schandze sinnen /
 Dangt wat eerlychs aen /
 Wie wel aenbangt / in 't beginnen /
 Heeft wel half gedaen.

4. Wilt dien tragen Boer niet slachten /
 Pied'er tintren wou

- En sat by den Rijn te wachten/
 Dats' af-loopen sou:
 Dies hy noyt een steen aenleypde/
 Noch houtvot' eenig hups.
 Die altijd te traeg wil beyden/
 Krijgt noch muut noch kruijs.
 5. Wie op hoope niet wil zaepen/
 Die verwacht geen vrucht/
 Die sal oock geen vruchten maeyen/
 Hoe eer dat hy sucht.
 Ploegt en zaeyt dan ulwen acker/
 Dooz u blijft en zweet/
 Weest in u berouping wacker/
 E'er ghy siet u leet.
 6. Laet u doch geen tijdt ontglippen/
 Maer batt die stracks aen/
 Laet Geleghenthey: niet slippen/
 Want Berouw blijft staen.
 Ghyt terstant haer by de tuypen/
 E'er dat sy slipt deur.
 Keertse haer / sy sluyt u buyten /
 En laet u 't getreur.
 7. Wilt ghy stadig aen vrabeeren /
 En ter Foesie gaen/
 Op gepzoncht met Zyde kleeeren/
 En sijn onbelaeen.
 Ghy sult het u beklagen/
 Want u tijd vergaet:
 „ Doet wat eerlijcks in u dagen /
 „ Eer het valt te laet.

Seneca seyt in sijnen 23 Sentbrief: 't Valt moeylijck dat men altijd wil aenvangen te leven: sy leven qualijck die altijd eerst willen aenvangen, want sy hebben een onvolmaackt leven. Veele beginnen eerst aen te vangen als men 't behoort te verlaten. Soo u dit wonder doet, daer zijnder oock, die eerste het leven hebben aen gevangen, 't selve hebben verlaten.

Salustius seyt: Noyt isser yemant door traegheyt onsterflijck geworden.

Divus Thomas seyt: Naerstigheyt is 't selve dat de forge is, overfulcks wort de forge in alle dingen soo wel vereyscht als de naerstigheyt.

*De traegheyt is een lastig pack
Sy krijgt noch voordeel noch gemak,
Maer kampi steeds met den bedilsack.*

De Geestelijcke Wachter.

Stemme *Wilhelmus van Nassouwe*. Of/ 130 Psalm,
Uyt der diepten, &c. Of/ Ick dancke u lieve Heere.

De wachter op den Cooren / die blies een droef geluyt /
Allarm allarm / wilt hooren / en siet ter poorten uyt :
Ick sie den bypandt dzaben / riep hy en trecht al aen /
En wil u' als de slaven / in slaessche boepen slien.

2. Wel Wachter wat 'su karmen, dat ghy dus treurig staet?
Eplacq en ach armen! het is nu te laet /

Oven ick mijn stem verhefte / en mijn trompette staet /
Ghy meend het u niet trefte / en ghy sliet met gemak.

3. A bypand is al binnen ter poorten in-gerent /
Terwijl u dwaese sinnen / het waechen was ontwent:

Du is hy in u huysen / en doet al wat hy wil /
In kercken en in kluyssen / en sit ghy noch so stil?

4. Wat vyand liever wachter? ick hoor hier geengewag,
Of is de vyand achter, en komt niet voor den dag;

Ach! neen hy heeft u wooning / alree genomen in /
En heerscht daer als een Cooning / en siele het na sijn sin.

5. Wat zijn 't doch voor vyanden daer ghy dus over
klaeg;

Het zijn de sonden schanden / daer ghy mee wert geplaegt /
Bedrog / hobaerdig wesen / de twordacht / haet en nydt /

Daer booz ghy had te byeessen / die heerschen nu ter tijd.

6. Hier by zijn in-gesloopen / de dievery en moozt /
Terwijl de poozt stont open / heeft niemant haer gehoozt.

Godloosheyt / ydelheden / met geylheyt / dronckenschap /
Met ontrou / byghe zeeden / en snode achterklap.

76 Nutte onderwijfinge voor de Jeugd.

7. De ftaet en eersucht krielen met lafter en geweld /
Die alles weer vernielen / wat loflijk was gefteft.
Dy gaen de werreld ober / en fteffen 't na huer fin /
Het meenig boef en roober / vol fchandelijck gewin.

8. Hier toe ftreckt mijn trompetten / op dat ghy waechen
fout /

En op u byand letten / eer dat hy wierd' te fcout.
Gods wachters op den tooren / die roepen ftadig aen /
Maer ghy wilt die niet hooren / noch van het quaed af ftaen.

9. Doch ghy verfloopt' u ooren / en zijt als doof en blind /
En wilt na my niet hooren / maer ftaet het in den wind.
Du fiet ghy booz u oogen / hoe 't in de werreld gaet /
En hoe ghy zijt bedrogen / dooz u fnoo toeberlaet.

10. „ Stelt dan u fchiltwacht buften / en op u byand let /
„ En wilt u poozt en flipten / eer dat hy fpant lijn net.
„ n bid dan God den Heere / dat hy u wachter zy /
„ Dit hy u byand were / en u van 't quaed bevy.

Nutte onderwijfinge voor de Jeugd.

Stemme : O Heyligh Salig Bethlehem.

NA dat het taccken is geeht /
Sal 't goed' of quade vzychten geben /
Gelijck de jeugd; oock wort gewent /
Dat fal sy volgen al haer leben.

2. Wanneer de jeugd' van jongs afhoozt /
Van d' Ouders goed' of quade zeeden /
Doo krumpt het goed of quaed al boozt /
En boegt fich na d'aenwenft of reden.

3. Giet ghy in een nieuw aerden vat /
Wat finckend' is / 't fal daer na aerden /
De jeugd' oock licht het quade fchat /
Da sy 't begrijpt in kracht of waerden.

4. Hier toe dient wijshepd en kerftand /
Om 't jonge bleefch by tijdtz te fouten /
Op dat het niet al van der hand /
Noch fich verboege by den fronten.

5. Het onderwijs dient ftracks gedaen /
 Eer 't dertel paert geraecht aen 't hollen /
 Soo ghy daer op geen acht wilt slaen /
 Het loopt in 't wild' te rase-bollen.

6. Wilt ghy dan fouden als het vleysch /
 Is ffinckende en heel bedozben ?
 Van is 't te laet. Bedwingt haer eysch /
 Eer 't ffinckend' wozt en heel ver ftozben.

7. Dus glaet by tijds de handen aen /
 En fount en wijft de jonge finnen /
 Eer dats' op ffinckse paden gacn /
 En 't werrelde dooz het Hemels minnen.

8. Wie fich te traeg aen 't fouden fielt /
 Die fal het fich te laet beklagen :
 Want aenwenft krijgt soo groot gemelt /
 Dat ghy die zwaerlijck fult berjagen.

9. De Wind hond wozt dooz aenwenft traeg /
 En hy bergeet het wilt te jagen :
 De Hups-hond wozt dooz aenwenft graeg /
 En loert op 't Wilt / dooz list en lagen.

10. Siet dan dat ghy u jeugd gewent /
 By tijds tot een Godsalig leven :
 Want na het tacken is geent /
 Sal 't goed' of quade vzychten geben.

Plutarchus verhaelt de Historie van *Lycurgus*, hoe hy twee Honden had opgebracht, eenen VVindhond dien hy met lekkere fpijfe voede, en eenen Huyshond, dien hy ter jacht oeffende: de welcke als hy die beyde op een marckt te *Athenen* voort-brachte, fette hy haer lekkere fpijfe voor, en smeeft daer op een Hafe voor den dah. De Windhondt liep ftrax na 't gebract, maer de Huyshond vervolgte den Hafe. En hier op fprack hy, O ghy *Burgers van Athenen*, fiet ghy nu niet, hoe de opvoedinge, van dese twee verfcheyde dieren, de natuur ook heeft verandert. En dat de oeffeninge tot het eerlijcke, meer vermag als de natuure.

Cicero feyt tot *Herenium*, men moet de befte maniere des levens verkiefen, en de gewoonte false u loet en lieflijk maken.

Seneca segt in 't boeck van de Zeden: De opvoedinge en tucht maecken de goede zeden, want de goede gewoonte drijft uyt, 't geene de quade heeft geleert, om dat sy wel leert spreekken en wel doen.

Plutarchus verhaelt in 't Leven van *Alexander*, dat als hem wierde gevraegt, wien van beyden hy wilde voor sijnen Vader hebben, *Philippum* of *Aristotelem*: antwoorde hy, mijn Meeſter; Want *Phillippus* mijn Vader, heeft wel veroorsaect dat ick hier ben, maer *Aristoteles*, heeft gemaect, dat ick wel ben onderweſen.

Hy sal alle sonden mijden, seyde'er eene, die d'er bereyt is na de deugd te gaen. Want geene sonde neemt haer eynde, daerse eerst begint. Waer over *Valerius Maximus* segt: De uytgang der sonde, is de ingang tot de deugd.

Het moet vroeg krommen, segt het spreekwoort, dat een goede baeck sal worden.

Der Jongelingen Spiegel tegens de Wellust.

Stemme: Edel Karſou.

DEr deugden kroon een Jongling op te setten/
Daer toe streckt mijn gedicht:

Ach! soo de Jeugd / daer op eens wilde letten/
En starren op dit licht/

En keeren af van 't wispeltuirig leven

Daer sy in dees blinde werrelt/ sich heel toe begeven.

2. U schijnt dees Dronw / de Wellust, schoon voor oogen
Met haer verguide krans.

Bemint ghy haer / soo vint ghy u bedrogen/
Dooz haer vermomde glans.

Sy sprent haer zaet en strichen om te hangen/
Daer sy met haer lieflijch wesen/ u soeckt in te hangen.

3. De hobaerdy en wellust dat zijn netten/
Daer dooz ghy wort gelwont.

Op dronckenschap en ydelheyt wilt letten/
Sy staen op losse gront:

Schoon zy met Zij'en Fels is overtoogen /
 Schouwt / ey schouwt dees loose Vrouw / al haer schijn is
 loogen.

4. Haer gladde tong / haer fier en listijck weesen /
 Waer mee sy u behoort /

Is als een aes / waer vooz ghy hebt te breezen /

Als ghy haer blepen hoozt :

Weest op u hoed / en let op hare netten /

Want sy sal vooz u een knippe / als de vincerheng setten.

5. Als sy u heeft in hare kon gevangen /

Dan bliegt ghy van haer handt :

Dan moet ghy haer met alle liefd' aenhangen /

Dan voetsse u tot schandt :

Want sy u Ziel betoobert dooz haer geyle lichten.

6. Dees Afgodin heel werrelts in-gesopen /

Met al haer schoone schijn /

Die toont haer schat en doet haer boesen open /

Doch schouwt dit snoo senijn.

Wijcht van dees feelts / hoe schoon sy is beperrelt :

Schoon de werrelt schijnt beperrelt / 't is en blijft de werrelt.

7. Schouwt dese Woel / en wilt doch weder keeren /

Da 't lebens Weplic padt /

En wandelt daer steets op den weg des Weezen /

Da sijn verhooren Sadt /

Daer ghy de sond en wellust sult versinaden /

En na Godes wetten leven / in oprechyte paden.

8. De poort is wijt / die u leijt tot de sonden /

Ey schouwt dees breede baen /

Dat ghy daer op wert nimmermeer behouden :

Wilt d' ydelheyt versmaen.

De poort is eng / die leyt ter zaligheden /

Wilt daerom na Godes wetten / dese poort in-treden.

9. Volgt Christum na / hy is de Weg en 't Leben /

De waerheyt die ons licht :

Geloof in hem / en wilt na denge streben /

Als hooz sijn aengesicht :

Hy is de bzeugd' en wellust onser Zielen /

Die oock in sijn streng gericht / sal de sond' vernielen

A *Ugustinus* segt in sijn Boeck van de Gebrokenheyt des Herten: O ghy Wellusten! wat een lichten toegang hebt ghy, als ghy den menschen die selve aenraed. Maer wat een sware uytgang sult ghy hebben, als ghy die hebt aengeraden, dan soo steeckt en priemt ghy den mensche tot in de ziele toe. Laet ons dan verstaen hoe bitter en wrang het zy den Heere te verlaten. Hier op heeft oock, buyten twissel, *Jeremias* gesien cap 2. Een ander seyt, dat de wellusten by de Byen vergeleken werdt, die den honing in den mondt, maer den Angel daer neffens dragen. Het is de meeste wellust, de wellust te overwinnen, en meester over de begeerlijckheydt te zijn. Die sijnen vyandt te nederveldt, heeft groote overwinninge maer die sijnen huys-vyant verlaet, heeft een grooter vyant verslagen.

De Koninginne, 't gelt
Het al te neder velt

Stemme: Lof sang Mariae en Simeonis

W At heeft het goud al kracht?
't Dzingt midden dooz de wacht /
Dooz spies en zwaerden heenen /
't Delt burg en slot te neer /
't Past noch op deugt noch eer /
Za dzingt dooz poozt en steenen.

2. Het maecht / dat recht is / krom /
Den wel bespzaechiten strom:
't Kan 't goed in quaed berkeeren:
Wat buyt is maecht het schoon /
Het schenckt een goude kroon /
Men die de deugt berkeeren.

3. 't Zy hoer of boef / of dief /
Door gelt staet alles open:
De eerbaerheyd lijd last:

Want als haer 't goud verrast /
Draegt sy haer eer te hoope

4. Begeerdy stam of staet /
Al waerdy onberlaet /
't Goud sal 't u al verkrpgen /
Die goude sleutels draegt /
Ontsluyt wat hem behaegt /
En noch moet yder zwijgen.

5. Vetschent de trouwen eer /
Van Onderdaen en Heer /
't Verduyfster wet en reden /
De Gods-vzucht lijd geweld /
Want sy 't al neder velt /
En schent de goede zeeden.

6. Want als haer blirem straelt /
En gouden regen daelt /
Dan staet haer blam na binnen /
Als sy haer gouden stock /
Slechts strijckt aen pemand's rock /
Van kan sy 't al verwinnen:

7. Sy blindhocht ons gesicht /
En maecht van 't duyfster licht /
Sy maecht van sotten wijsen /
Den plompaert heel geleert /
Geleerden heel verkeert /
Wie sou haer dan niet pryisen /

8. Geweldige Goddin /
Celck buygt voor uwe min /
Als gy u slaven klijpster /
Als gy haer door u gelt ?
Een sots kapzoen op-sielt /
En al haer glants onduyfstert.

9. „ Nojt laet een vry gemoed /
„ Ter liefste van dit goed /
„ Sich van de deugt af leyden /
„ Dat hy daer om sijn hert /

"Sou wicklen in dees smert,
"En sich van God afscheyden,

*Het geldt dat stom is,
Maect recht dat krom is.*

ALs eener tegen Philippum van Macedo, van secker Slot sprack, dat onwinlijck was, antwoorde hy, *O Neen! Indien 'er slechts een weg is, alwaer een Esel met goud geladen, kan werden ingebracht, is het licht te winnen.* De spreucke van Philippus aen sijnen Soone Alexander, is bekent, daer hy seyt, *Acht desen niet getrouw, die gy door geldt kont ommekopen; want die 't ontfangt wordt snooder, en staet altijd vaerdig om noch meer te krijgen.* Dit seyde wel Philippus tot sijnen Soone, maer het treft een yder.

O gy sterck Goud, gy dringt door grendels en sloten, verdrijft de getrouwicheit, verkracht de eerbaerheit, verblint den wachter, beerscht over de Gods-vrucht, verkeert de oprechte wetten, een verduystert de reden en goede zeeden.

Jupiter kost de schoone Griexsche Juster Danaë, hoe valt sy in een metalen tooren was opgesloten, en met stercke deuren toegegrendelt, door sijnen gouden regen, hoewel sy met stercke wacht en honden was beset tot sijne geyle minne wel verkrygen, verblindende der wachters oogen, dat sy hunne wapenen neder leyden. Want 't geene het bosse kruyt, door een geweldige slag uytvoert, dat kan sy stillekens door hare gulde sleutel of goude stock, verkrygen.

Niemandt is in 't sijne te vreden.

Stemme : Prins Robberts Marsch. Of / Wat
is de Meester wijs en vroet.

W At siet men hier al bzeemdigheyt / Want
In 't lot hem eenmael op gelept / Strace

niemand schijnt te bzeen / Ja heeft hy eeue goede
wil hy elders heen.

staet / Hy slaet wat anders in / Seer seldom hout hy
stal of maet / Op hoop van meer getwin.

2. De Osse wil een Ruyter zijn /

Het Paert den ploeg behaegt /
De Krijgsman wil een Koopman zijn /
De Koopman Krijg na-jaegt.
De Schipper mint der Boeren staet /
De Boer wil zijn geleert /
Ja als der Rechten Advocaet /
Doo wil hy zijn ge-eert.

3. Wat u niet past / dat vat niet aen /

Te wijden schoen die slobt :
Dus leert in eygen schoenen gaen /
Te nauwen schoen die pzoft :
Men heeft een wispeltuure sin /
Doch niemand daer op let /
Men slaet verkeerde wegen in /
Dan 't een op 't ander bed.

4. Dees Menschen zijn gelijk de Zee /

Die nimmer rust geboelt /
Nu van d'een op d'ander kee /

Als die steeds raest en woelt :
 Sy zijn gelijk de bleecke Maen/
 Die nimmer hond een staet/
 Nu neemtse af / dan groeptse aen/
 En houd geen vaste maet.

5. Sy willen krijg / dan weder bzeet/
 Nu eensaemhepd / dan lust /
 Sy staen tot geene dingen ree /
 Nu woelery / dan rust :
 Sy zijn vol los beradigheyt/
 En maecten geen besluyt/
 Waer slechts haer eygen dzift haer leyt/
 Daer slaense achter uyt.

6. Sy zijn gelijk de wind die waeyt /
 En ongestadig dzijft/
 Of als de weerhaen / dieder dzaept /
 En noyt bestendig blijft :
 Dees slaen de handen aen den ploeg/
 Daer Christus van verklaert /
 Maer sien te rug vol ongenoeg/
 Dooz haren lichten aert.

7. Veracht dan wispeltuurigheyt/
 En weest in 't uw' te bzeen :
 Volboert 't geen u is opgelept/
 En boegt u na de reen :
 Wy leunt op een te kranchen riet/
 Die wispeltuurig blijft :
 Wy krijgt van al sijn woelen niet/
 Die steeds op riemen dzijft.

HOratius berispt dese luyden in sijne Sendbrieven, als mede in sijne Schimp-dichten dapper, en verhaelt aldaer de wispeltuurigheyt der menschen, dat niemant met sijn lot te vreden is, maer willen alrijt van 't eene op 't ander bedde; want een anders doen behaegt haer, en sy verlaten 't geene daer in sy zijn geoeffent. En dus komt het dat door dese ongestadigheyt, veele op de riemen drijven, en niet vruchtbaers konnen uytvoeren.

't Ontdeugdig Gemoedt.

Stemme: Gelijk een Duyfke in 't wilde.

H De sou men deugdig achten / Die in de
Haer lijf en ziel vernachten / En stellen
sonden schand / Die in haer sondig leben / Ver-
die te pand:
achten alle deugt / En die haer ziel in 's wer-
relde's bzeugt / Steets sloben vol geneugt.

2. Deugd is by haer verschoben /
En word een spot geacht /
De ondeugt drijft'er boben /
En deugde leyd verkracht /
Om 't goed is 't dat sy slaben /
't Is al om 't goed te doen /
Daer in sy slaefs haer lusten boen /
En tot geen deugt sich spoen.

3. Da's noode winst sy gapen /
't Zy oock hoe recht of krom :
Sy gunnen 't lijf geen slapen /
Het geld dat maecht haer dom.
't Gemoed is oberladen /
Van onrust en van smert /
En hier door quijnt haer dozzlig hert.
En bind sich seer benart.

4 Wil hy de rust dan koopen /
 Om al syn geld en schat /
 De ruste gaet dan loopen /
 En kiest een ander pad /
 Daer moet hy dan versmooren /
 In dit ellendig quaet /
 En sal met rou syn toeverlat /
 Verfoepen in dees staet.

5. Schoon dat hy dan met tranen /
 De rust weeromme riep /
 En haer den weg wou banen /
 Sy hond haer of se sloop /
 Sy laet haer nauw bewegen /
 Dan die haer hier verstoet /
 Want sy verlaet hem in den noot
 Schoon hy sich quijnt ter doot.

6. „ Wilt dan hy tijts opmerken /
 „ En geeft de deugd' gehooz /
 „ En recht u doen en wercken /
 „ Da's hemels heylig spooz:
 „ Dan suldy rust verwerben /
 „ Als gy het quade schouwt /
 „ En op u God alleen vertrouwt /
 „ En d' ondeugd' u berouwt.

H Oratius seydt, de Deugt is den geenen een spot,
 die sich de begeerte overgegeven hebbende, de
 snoode herts-rochten volgen, die welcke, op datse dit
 mogen genoeg doen, soo streven sy met aller macht,
 na vuyl gewin. Maer als nu de sonde haer ploye heeft
 geset, soo overvalt se het gemoedt en verwacht dat selve.
 En dan soude men de Deugt wel met tranen wederom
 roepen, maer alse is uytgejaegt, soo keert se niet we-
 der.

Tegen de Werreltsche ydelheden.

Stemme: Schoonste Herderinne.

Die al sijn genuchten op het aerdsche setten wil/
 Siet in haesi de bzuuchen/ en daer by een groot verschil/
 Hoe het goede woꝝdt gekroont / En het
 quaed sijn Meester loont.

2. Siet hy d'ydelheden/die soo schoon boꝝz d'rogen staen/
 En haer snoode zeeden/ die soo snel en ras vergaen/
 Soo seyt hy/ gy ydelheen,
 Vliegt gelijk het stof daer heen.

3. Siet hy op de lusten / en op 's werrelt's hobaerdy /
 Die de ziel oncrusten / en haer valsche bleyery :
 O de lust is als de wint,
 Die de tydt soo ras verflint,

4. Siet hy dan op schoonheydt / op haer cier en hooffsche
 pꝝacht /
 Stracks sy daer ten toon leyd/en woꝝt van de deugt veracht/
 Schoonheyd en 't blancket gelaet,
 Als een bloem op 't velt vergaet.

5. Siet hy op de rijcke bol van have en van goed/
 't Goed sal haer bezwijcken / met een ongerust gemoed :
 Rijckdom is te krancken goed,
 Ja gelijk als ebb' en vloed.

6. Siet hy op de weelde / daer de jeugt vermaeck in heeft /
 & trachts hem die verbeelde / als sy hem haer vuchten geeft:
 Dertelheyt en overdaet,
 Zin een snoode toeverlaet.

7. Siet hy dan op cere / hooge stam en eel' geslacht /
 Hy moet sich verneeren / en van hooger zijn veracht:
 d'Adel is een Hooveling,
 En een oud verschooveling.

8. Siet hy op sijn oogen / die slechts na de wellust sien /
 Hy vint sich bedrogen / want hy moet de wellust blien:
 Keert u oog van ydelheyt,
 En leert wat Godts Wet u seyt.

9. Siet hy op geleertheyt / en let niet op sijn gebreek /
 O! het is verkeertheyt / en men word dan anders geek.
 Want geleertheyt sonder nut,
 Is der dwasen krancke stur.

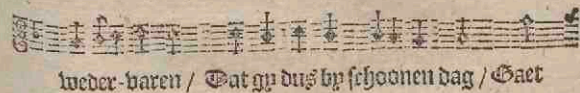
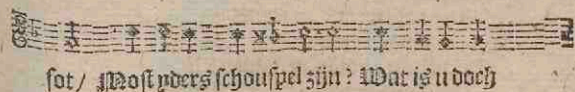
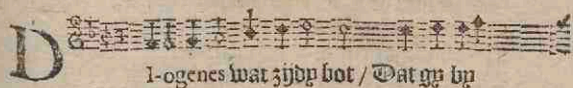
10. Oliet dan d'ydelheden / die soo valsch als bluchtig zijn
 En grijpt aen de reden / in der daet en niet in schijn:
 Hoe schoon u de Wereld vleyt;
 't Is maer ydle ydelheyt.

EEn snoode door sijne driften aengestoockt,
 verlaet de boosheyt somtijts uyt vreesse van
 straffe; want van sijne herts-tochten af te staen,
 valt swaer, seyt *Seneca*: Maer die door eengoe-
 de geest werden geleyt, beminnen de deugt
 om des deugts wille.

Antisthenes seyde, Dat men daerom niet moft
 doen of laten, om dat het de wetten seyden, of
 verboden: maer om dat het de reden seyde, dit
 is eerlijck of schandig!

Diogenes ons leert, dat die niet in der daet,
Een Mensch is, die in schijn van eenen
mensche gaet.

2. *tenme*: Wanneer de Son haer paerden ment.

2. *t Is waer dat ick na menschen soeck; * Diogenes
antwoort
Maer vinder hier niet een/
Schoon dat ick ga van hoeck/tot hoeck/
Doo sie ick hier noch geen:
Ick soeck een mensche met reden/
Met trouw en met bilsjckhept/

Oprecht / en van goede zeeden/
Die sijn pad na de deugde leyt.

3. Ick sie dat pders leven streekt /
Na der telheyt en lust/
En dat men vromen hier begeekt/
Die sien op beter rust:
Ick sie hier de sond' en schanden/
En menschen alleen in schijn/
Met valsche grijpende handen/
Die in der daet geen menschen zijn.

4. Quam nu Diogenes aengaen/
„ En socht na menschen om/
„ Hy souder nauwijcks 't oog op slaent/
„ Want elck is d'iest en dom:
„ Sy zijn als de wilde dieren/
„ In een woeste wildernis/
„ Ontuchtig / vol snoos manieren/
„ Daer gantsch geen deugde by en is.

5. „ Want d'een bedriegt den ander/
„ En schent en rooft sijn eer /
„ Men bijt en scheurt malkander/
„ En past op 'wet noch leer/
„ Ja in een schijnheylig weesen/
„ Soo schuytler seer groot bedrog/
„ De vrome mach' er wel vreesen/
„ En dit quaed dat regeert het noch.

6. „ Wie sonder doch verlooren gaen/
„ Nu elck sich selve soecht:
„ Men loert slechts op berkerde paen /
„ Hoe dat men elck verblœekt
„ Alch ongeluckige tijden!
„ Daer d'een den ander verscheurt
„ En spot met sijn d'nech en lyden/
„ Als d'ander vast jammert en treurt.

Goedt Genoegen.

*Natuur eyscht weynig voor haer deel,
't Genoegen beter, als te veel.*

Stemme: Nu sich ondanckbaer toont, mijn Herderinne.
Siet de Musijck nooten in Urania, Fol. 190.
Gy die de wereld wilt dienen en eeren.
Een Fransche air.

VVilt gy dan stadig uyt sozglijche bloeden/
Scheppen het water uyt een volle zee?
Wilt gy dan stadig u dwase gemoeden/
Dinmermeer stellen in rusten in vree?
Houd doch u lust en sinnen in den dwang/
Want u begeert is hooch en wonder krank?
Maer u begeert bestaet in waen en schijn/
Die dooz de deugt moet heel gematigt zijn.

2. Wilt gy dan stadig in sozge van 't leven/
Kotsen en reysen ower zee en sand?
Eer gy u soud tot de ruste begeben/
Als met u riantjes roeyen onder 't land?
In kleyne waters vangt men oock wel visch/
Daer mee wy kroonen ons matigs disch.
Daer toe geslooft nae eene vzeemde kust/
Daer u de zee ontrooben kan u rust?

3. Wilt niet best / uyt een Beeckjen te laben/
En daer uyt water scheppen vooz sijn doozst?
En alsoo stil te sien op Godes gaven/
Als om veel goeds gezwozben en getozst?
Uyt een Fonteyn schept gy veel meerder vzeugt?
Als uyt en zee / daer gy verdrencken meugt.
't Is best in vzee een drooge beete brood/
Als twist en vol op die u voert ter dood.

4. Die veel gebzeekt / sal noch meerder begeere/
Die nont beruodegt / is altijt vol gebzeek.
Geest God genoeg / soo danckt doch uwen Heere/
Bid dat hy 't kleyn u tot een grooter streck.

Smaecht u een Gans so soet als een Kapoen/
 Gy hebt bancket noch lekker heyt van doen.
 Geen bzeugt bestaet in dert le oberdaet/
 Maer dat men sich in 't hiepen vernoegeu laet.

Salomon seyt, *Prov. 15. 17.* Beter is een gericht
 van groen Moes, daer oock liefde is, als een ge-
 mestte Os, ende haer daer by.

Veel beter is, een sob're Disch, met Moes, in rust vernoegeu,
Als leck're kost, Bancket en Most, met onrust t'saem gevoegt
Ne sit alterius qui suus esse potest.

Dat is:

Kont gy in eygen schoenen gaen,
 Soo treckt voor al geen anders aen,

Dat is:

Kont gy u in 't uwe, kleyntjes behelpen, be-
 waert u niet met al te veel te onderwinden.

Eene drooge bete, ende ruste daer by, is be-
 ter als een huys vol geflachte beesten, met twilt,
Prov 17. 1.

Syrach 40. 17. seyt, 't Leven des geenen die
 hem genoeg en laet, ende des arbeyders, is soet.
Paulus seyt: *Tim. 6. 6.* De Goddalgheyt is een
 groot gewin met vergenoeginge. Wyders, *Hebr.*
 13. 5. Zijt vergenoegt met het tegenwoordige.
 Als wy voedsel en decksel hebben, wy sullen daer
 mede vergenoegt zijn, *1 Tim. 6. 8.*

Paulus seyt, *Phil. 4. 11.* Ick hebbe geleert in 't
 gene dat ick ben, vergenoegt te zijn,

Godes

Stemme: Nerea schoonste, &c. Of / van de
thien Geboden, Hest op u hert, &c.

I Adien den mensch sich selue kenden /
Hy streefde na het hoogste goed /
Hy soud alleen tot God sich wenden /
Want daer is 't al in over bloed.

2. De Schepsels oock in alle dingen
Dier zjn in Hemel / Zee en Werd /
Uyt God / als uyt haer oorsprong / syzingen /
Daer Godes Lof dooz word verklaet.

3. Wilt gy dant ot de Schepsels keere /
Op keert tot onvolkomentheyt
Maer keert gy u tot God den Heere /
Op krijgt volmaecht al wat hy seyt.

4. Wilt geene Schepsels dan aenhangen /
Noch wat u schoon booz d' oogen schijnt /
Stelt daer op troost noch oock verlangen
Want buyten God het al berdwijnt.

5. Wie dan de Werrelt wijs beminnen /
Die soo onrustig is en loos /
Die quelt syn ongeruste sinnen /
't Gaet in de werrelt al te boos.

6. Want daer is geen volmaechte bzeugde /
(Hoe seer men oock na 't aerdsche haecht)
Noch saligheyt noch ware denigde:
In God alleen is 't al volmaecht.

Der Ichepselen dienst aen de menschen.

Stemme: Nerea schoonste, &c. Of Van de
thien Geboden Hest op u hert, &c

So d' arme mensch te recht bekende /
Wat hy sijn Schepper is verplicht /
Hy was bezigt van veel' ellende /
En staerde na een hooger licht

2 Want na hem God gaf Lijf en Ziele /
 Zoo wierd' hem alles onderdaen /
 De Dieren die in Bosſchen kriele /
 Na 't moest hem al ten dienste staen.

3 De Hemel seyd' / ick geef u Licht /
 Dooz d' arbeyt en den nacht tot rust /
 Ick geefde Lent , die weer komt stichten /
 Al watter eerst scheen wylt geblyst.

4 Ick schenck den Somer met haer vruchten /
 Den Herft met hare volle schuur /
 Den winter waer dooz elck moet duchten /
 Tot een verpoſing der natuur

5 De Locht die spreekt / ick schenck u 't Leven /
 De Vogelen van alle slag
 Het Water seyt ick sal u geben /
 Al Fiſch en Drael van dag tot dag.

6 De Aerde seyt / ick geef u wooren /
 Wijn / vruchten / vleesch en alle spijs /
 Waer mee gy 't lichaem / na behooren /
 Rond boeden op gefonde wijs.

7 Dus komen ons sijn Schepfels nodden /
 Van God den Heer daer toe bereyt /
 En singen ons / als Hemels Boeden /
 Sijn lof met alle danckbaerheyt.

8 Zoo veel' als gy dooz Godes zegen /
 En door sijn wijsheyt zyt verlicht /
 Dooz soo veel goedts / van hem vercregen /
 Blyſe gy een ulwen God verplicht.

Siet de Musijck nooten in Bellerophon , Fol. 163

De natuurlijcke Sonne , en de Sonne
 der Gerechtigheyt Christus

Stemme : O salig Heylig Bethlehem.

Wat rijſter dooz een Morgen Son?
 Een onne der Gerechtigheden:

En Leeuw nipt Juda die verwon/
En hier op aerden quam beneden.

2. De Son het aerdrijck wel verheugt/
En queecht en rijpt de aerdsche vruchten/
Maer dese Son, die brengt ons vzeugt/
En stooft ons Ziele vol genuchten.

3. De Sonne warmt wel en verlicht/
Maer dese Son verlicht de sinnen/
Sy warmt dooz't hert en dooz't gewzicht/
Ia sy verwarmt de Ziel van binnen.

4. De Son ontdeekt de duysternis/
En maecht het klaer in alle hoecken;
Dees Son een klaerder sackel is/
Die hert en nieren kan dooz soecken.

5. Als dese Son haer schijnsel laet/
Soo sal sracks alle glans verdwijnen/
Maer onse Son die noyt vergaet/
Die sal in eeuwigheyt ons schijnen.

6. Als Son en Mane sal vergaen/
En geen licht nipt haer weesen geben/
Soo sal dees Sonne altijd staen/
En schencken ons het Licht en Leven.

7. De Son van God geschapen is/
En sy sal weer haer glants ontbeeren;
Maer onse Son God selver is/
De groote God de Heer der Heeren.

Een is noodig.

Stemme: O Srlig Heylig Bethlehem.

Vooz een die overnodig is/
Een kostelijck jutweel te soecken/
Die soeck' het Een dat noodig is,
En snuffen by in alle hoecken.

2. Dit Een dat noodig is, is groot/
Het is de Perl van 't eeuwig leuen/
Het is een schat / die noch in doot/
Noch leuen u sal opt vgebeuen.

3. Als gy die hebt / soo bzaegt niet meer /
 Na hemel / aerd' / noch aerdsche rijcken /
 't Is Christus uwen God en Heer /
 Daer is geen perle sijns gelijcken.

4. Hy is de weg en 's lebens poozt /
 Want buyten hem komt niemant binnen /
 Hy is des Vaders eeuwig Woort /
 Hoe sou men hem dan niet beminnen ?

5. Want wie hem eert / dien eert hy weer /
 Wie hem veracht / sal hy verachten /
 Dus geeft hem doch alleen de eer /
 En dient hem met u ziel en krachten /

6. Wat baet of gy de werreld wint /
 En gy lyd schipbreuck aen u zielen ?
 Gelooft in God / die u bemint /
 Hy sal der sonden kaf vernielen.

7. Dees perle die verborzgen leyt /
 In d'acker van de ziel begraven /
 Is van soo hoogen Majestept /
 Ja God / en van sijn hoogste gaben.

8. Licht sal als de Son opgaen /
 Wanneer sy d'uchtent dauw komt groeten /
 En gy sult by dees Hoopman staen /
 Die dese perle quam ontmoeten.

9. Wel salig dan die om dit Een /
 Dooz schaed' acht al de aerdsche dingen.
 In Christo vint gy dit alleen /
 Dies suldy van sijn goedheyd singen.

Dat het Een noodig isleert ons de Heere Christus in
 sijne't samen spraeck met Martha en Maria, Luc. 10. 42.

 Kent u selven.

Stemme: Prins Robberts marsch. Of / Wat is
 de Meester wijs en vroet.

W At is by ons een groot gebzeck /
 Dat top op and're sien /

En

En mercken niet ons' eppen geck/
 Die d'ander kan bespïen?
 Wy sien wel niet een scherp gesicht/
 Het geen een ander faelt/
 Daer doch in onse eppen licht/
 Een donckre wolcke daelt.

2. Wy sien den splinter van ons' bziemt/
 Maer onsen eppen Balck/
 Die sien wy niet / daer zijn wy blindt/
 En maecten groot gespalck.
 De eppen liefde ons verlept/
 Als of wy meerder zijn/
 Daer onse siroo hoobaerdigheyt/
 Maer toont een valsche schijn.

3. Weh! kende sich de Mensch te recht/
 Wy sou niet buyten slaen;
 Maer in sich selven bzoorn en slecht/
 In sijn geweten gaen:
 Elck meent dat hy is wel geleert/
 Vol schoonheyt en verstandt/
 En wil van peder zijn ge-eert/
 Daer d'eppen liefd' is schandt.

4. Wy zijn in 't oordeel gau en blugh/
 En lasten 's anders daet/
 Ons seyl wy werpen op den rugh/
 Daers' anders' vooz ons staet/
 Daer wy met Argus oogen dan/
 Beloeren pders' doen/
 Hoe bzoorn oock wesen magh een Man/
 Zijn wy in 't oordeel koen.

5. Wy zijn gelijk een Pauw die pronckit/
 Met sijnen gulden steert;
 Maer als hy na sijn boeten lonckit/
 Dan is sijn pracht geleert:
 Soo wy op ons' ellende sien/
 En in ons' selven gaen/
 Wy sullen die uytwendigh blien/
 En in de Ziel versmaen.

6. Wie dat sijn eygen tynne wied/
 Die heeft genoegh te doen:
 Wie op sijn eygen leven siet/
 Sal d'eygene liefde niet boen.
 Godt die het hert van binnen schoutw/
 Die weet wel wat wy zijn:
 Wie op sijn eygen' liefde boutw/
 Dertoont maer valsche schijn.

DAer is geen swaerder saeck, als sich selven te kennen; want als het Orakel of de wonderspraeck te *Delphos* wierde gevraeght, wat weg men moest inslaen om tot de gelucksaligheydt te geraken? Antwoorde, *Soghy u selven leert kennen*. En also sy dit een sware sake oordeelden, stelden sy dit, door een gemeen raed besluyt, boven het poortael van den Tempel *Delphos*, *Kent u selven*. Een spreucke, die *Socrates* aen *Apollo* roeygent. En *Augustinus* achtete die soo Godlijk, dat hy seyde, dat die uyt den Hemel was gekomen. Een spreuke die tegen de eygenliefde en laetdunckenthey is ingestelt. *Want yder meent dat sijnen Uyl een Valck is*. *Thales* een van de Griekische Wijsen, seyde, datter geen swaerder saeck was als sich selven te kennen, en geen lichter als een ander te berispen. Ende spreucke van *Aesopus* is kluchtrigh, daer hy den mensche met twee sacken afschildert, d'ene voor den borst, d'ander op den rugge; op den rugge wierp hy sijne eygene gebreken, die hy niet wilde sien, en derhalven bleef die ledigh, maer eens anders gebreken, hingh hy in den voorsten sack, en die was altijdt vol. Want wy zijn door de eygen liefde soo verblint, dat wy onse eygene gebreken niet kunnen sien. Leest van dese eygene liefde, in de *Iconologia* of Uytbeeldinge des verstandts, Fol. 295: daer suldy die selve seer aerdigh vinden beschreven.

Stemme : Psal. 100. Ghy volckeren; &c.

Gelukkig wiens verlichte Geest/
Den doode noch hoopt / noch wenscht / noch vreesst /
Endie noch staet noch eersucht quelt,
Noch sich te seer beanght om gelt.
2. Die oprecht leeft in vrye staet /
En sich op 't reyn gemoedt verlaet /
En soecht noch bus / noch schilt / noch zwaerd /
Crauwant / noch wacht die hem bewaert.
3. Die noch der Dozsten toorn ontset /
Noch ach 't geklap der volcken niet /
Maer die in sijne Hut te vreen /
Op Godt vertrouwt en anders geert.
4. Die als het morgen licht vreecht aen /
It an vrylijck van sijn bed opstaen /
En sijn gerust / en dacken Godt /
Dooz sijn gonst en overschat,
5. Die niet na hooge Ampten staet /
Noch krumpt te wesen in den staet /
Maer die in alle needzicheyt /
Sijn gangen na den Hemel leyt.
6. Die lieber sit in 't open Velt /
Daer hy sijn Dee en Schaepjes telt /
Op 't ruysschen van een soete stroom /
An schaduw van een Linde-boom.
7. En neemt een sichtig boeck ter handt /
Daer in hy oeffent sijn verstant /
En denckt steets op den laetsten dagh /
Die niemant hier ontblieden magh.
8. Die geen gezwaep van honden-jacht /
Geen paerden noch geen hoetsen acht /
Geen perlen / bagh noch eel gesteent /
Maer is te vreen hoe 't Godt verleent.
9. Vrees als 't de goede Godt dan lust /
Dat hy hem voeren wil tot rust /
Soo is 'c gemoet van sorgen vry /
Als hy verlaet dees slaverny.

DE Wijsheyt brengt een vroom Man tot de geruht-
heyt des levens, en leert hem de Rijkdommen,
Eer-wapens, Hooge zetels, Staten, Lauwerkranffen,
oprechte Beelden en Triumphen, die de begeer-
lijkheden ons aenbrengen, geheel verfmaden.

Seneca seyt in sijne 86 Brief: Verlaet de Staetsucht,
want het is een sorgelijke saecke, sy is ydel en slechts
een wind, want sy heeft geen eynde. Voorts seyt hy in
sijne Philosophische spreekwoorden: De menschen
behooren sich het teergelt des Ouderdoms, door naer-
stige leeringe te verkrijgen, op datse niet door een
dwaes gemoet te rugge gaen: Daerom moet men de
nutte leeringen als een stock voor een swack lichaem,
gebruycken.

Horatius lib 1 Epist. Een wijs man staet 's morgens
van den bedde op, en geeft sich tot naerstige leefinge,
op dat hy de wellust, nijdigheyt en andere snoode
herts-tochten, den wegh soude afsnijden, en alloo
geruht leven.

Ydele Eere en Roem.

Stemme: Windeken daer het Bosch af drilt.

Wat is de roem en ydle eer?
Slechts een wind en lichte beer;
Nachtans heerlijk: O soo deerlijk!
Ach' sy smelt gelijk het Was/
Ja sy verbreecht als 't bzoose glas.

2. Waerom soo sterft de mensch daer na?
t' Is tot eppen schand en scha /
Want sy spotten / met dees sotten /
Die in opgeblasen schijn /
Willen altyde verheben zijn.

3. d' Een die pronckt met hoets en pracht /
d' Ander roemt sijn hoogh geslacht /
Dees als bepligh / is schynhepligh /

- Die met een gemaechte konst /
 Soeckt maer alleen der Hoven gonst.
4. Dese met ziju geleertheit pocht /
 Die sijn eer' dooz boosheyt socht /
 Dees boutwt Hupsen / Burgh en Klupsen /
 Dees bol hoobaerdpe straelt /
 d' Ander met sijn schoonheyt pzaelt
5. Dese na staet en rijkdom streeft /
 Hoe hy 't krijght hy weynigh geeft :
 Dees wil jagen / in gelagen /
 Soecht een ander sijne lust /
 Ydele eer' geeft nimmer rust.
6. Dese sijn eer by boelen soecht /
 Die hy haest te schandigh bloecht :
 Dees met poffen / en niet stoffen /
 Soecht sijn lof dat ydel blinkt /
 Daer eygen lof doch schandigh stinckt.
7. Daer al dit roemen u berlept /
 't Is slechts ydele ydelheyt ;
 Want u sinnen / noyt verwinnen
 Al u sucht / der dwasen beelt :
 Elck heeft sijn pop daer hy mee speelt.
8. „ Roemt dan in uwe nedzigheyt /
 „ Die u Ziel ten hemel leyt :
 „ Al uw roeme / is een bloeme /
 „ Die ras van sijn stamme daelt /
 „ Als slechts de Soune daer op sraelt.
9. „ Even gelijk als 't gras op 't velt /
 „ 't Gras verdozt / de blom versmelt /
 „ Sal uw' eere / ras verkeers /
 „ Wel hem die d' ydele eere bloecht /
 „ En al sijn roem in Christo soecht.
10. „ Daer bindt eer' die alijt duygt /
 „ Doch eerst om uw sonden truygt /
 „ Want u jaren / suel wegh baren.
 „ Cracht dan als eene die belaeu /
 „ Nederigh magh booz Godt bestaen.

Hieronymus seyt : De ydele roem en eere, is een ongema-
 tighde beweginge des gemoets, waer door yemande

na groote lof en eere janckt, om meerder als een ander geacht en ge-eert te werden. Maer eylaes! sy is soo broos, datse oock soo ras verdwijnt als sy opgaet. Waer over oock *Marcus Tullius Cicero* achter 't boeck van de Officien of Onderlinge plichten der menschen, dat wel waerdigh is gelesen te werden, in den droom van *Scipio* seght: Heest wel yemant, onder ons in dese bekende werrelt, den Bergh *Caucasum*, dien ghy siet konnen overspringen? Of de Riviere *Gangem* konnen overswemmen? En wie sal in d' andere deelen ten Oosten, Westen, Zuyd en Noorden, van hem hooren? Dese afgescheyden zijnde, kondy sien, in hoe kort begrip uwe ydele roem en eere sich sal hebben verspreyt. *Macrobius* seyt: De menschen mogen sich wel schamen, die door eene ydele eer sich willen beroemt maken. Waer van *Sosiphanes* meer Christelijck als Heydens singh,

*Hoe ongeluckigh is de mensch.
Die schijnt te hebben sijnen wensch,
En roemt op rijckdom, eer en staet,
Die in een dagh komt en vergaet?
En als 't geluck u eens toelacht,
O arme mensche! vol van pracht,
Dan steeckt ghy uwen trotsen kop,
Hovaerdigh na de Sterren op,
En ondertusschen is de Hel,
Of Pluto uwe med gesel.*

Doch wilt ghy ydele roem en eere met hare verwen klaerlijck sien afgeschildert, leest dat geleert en stichtigh verhael, 't welck van *Cleare Ripa* in sijn *Iconologia* of Uytbeeldinge des verstants, is afgebeeldt Fol. 102. Daer suldy die selve met levende verwen, en groot vermaeck, aerdigh vinden afgemaect, waerdigh te lesen.

Deughds Kroone

deughde bestaat in de daet, niet in de scijn

Stemme: Engelsche Fortuyn **O**f / Al war
men hier in dese Werrelt fiet.

Mijn hert ontbonckt en schiet haer stralen uyt /
't Hert is verheugt en 't kraelt een soet geluyt /
Het hert is vzoo dooz 't innerlijke soet /
In 't ourecht hert daer schuypt een blijd' gemoet.
2. 't Gemoedt is bly als 't in de deughde tiert /
De Mensch is schoon / die sich met deughde ciert :
Daer deughde wast daer bloeyt een edel krupt /
Want deughde blinckt aen alle zijden uyt.
3 De deughde geeft den Mensch een edel loon /
Een Goude Staf en eene Eren-kroon /
Een Goude kroon / wiens Scepter eeuwigh blijft /
Om dat geen tijdt des deughdens glants verdyft.
4. De deughde klimt van selft ten Hemel op /
En herbergt daer tot in den hooghste top ;
Want deughde maect dooz luchtigh / dat een hert
Gelijck de Son by Godt geleen wert.
5 De deughd' sal steets na 't alderbeste staen /
En nimmermeer op sinkse paden gaen :
De deughd alleen het snode overheert :
Dermijt de sond en alle quac begeert.
6. Streeft dan na deughd / na tucht en eerbaerheyt /
Na Christi stem / die u ten leven leyt ;
Want wie daer in stelt al sijn lust en vzeughd .
„ Arrijght een klepnoot van d' al volmacchte deughd.

DE Deughd verhest den Mensche, en stelt hem **boven**
het gesternte. Dit is alleen de eenige Deughd, die
ons onsterflijck en den Goden gelijk maect. 't Is
Deught sijne gramschap en begeert te dwingen, en de wel-
lust in toom te houden: Want by na alle gebreken spruyten
uyt dese herts-tochten. Die de loihet yliet is der Deughden
Suster en medegesellinne
Als eenen wierdt gevraegt wat meest in de Werrelt uyt
blonck; Antwoorde hy, de Sonne, De ander seyde, dat 's wear
noch

Als eenen wierdt gevraght *wat meest in de Werelt wyt blonck?* Antwoorde hy, de *Sonne*. De ander seyde, dat 's waer, nochtans kunnen de blinde de *Sonne* niet sien, om datse van hare oogen berooft zijn. En sprack hy voort, *Ey! soo moet dan de deught noch veel meer wytblincken, die oock de blinde seer klaerlijck kunnen sien. Want als ghy de deugt hebt, soo hebt ghy 't alles, maer als ghy de onderugt hebt, soo hebby oock niet u selven,*

Cebes stemt hier mede, in sijn Tafereel, over een seggende: *Geen ding sal u beschadigen, soo ghy met de vastigheydt des deugts zijt omvestight. Dese is voor alle quaden en onderughden een krachtigh tegen-vergif, ja even als de vergiffige kracht des adders, waer mede men alle andere venijnen wytdrijft.*

De Naerstigheydt.

De Naerstige handt
En sobere tandt,
Koopt een anders Landt.

Stemme: Jonge Dochters vol van jeughden,

Wilt ghy deught en rust beminuen
Doet uw naerstigheyt en vlijt /
In de soete jonge tijt /
En bestiert daer toe u sinuen /
Dat ghy wacker zijt en fris /
Eer u Son aen 't dalen is.

2. Wilt dan van de Spkens leeren /
Hoe sy uyt het bittere kruyt /
Creeken Seem en Honingh uyt;
Waerom sy altydt verkeeren /
In de Bosschen en het groen /
Daer sy haer niet boozraet voen.

3. Wilt soek uyt het bitter suppen /
Hwen honingh / door u zwet /

Anders naecht u herten leet;
 Leert by tijds u necken buygen /
 Wied' u Cwyn en Hof ter ftondt:
 „ Goed heuyd eyscht een goede g'zout.

4. Wilt op u beroep doch letten /
 Als het Mierken in sijn werk /
 Met een vlijtigh oogemerck;
 Want wie niet sijn vlijt wil fetten /
 Tot sijn eerlijck onderhoude /
 Siet seer haest dat hem berout.

5. Doch hier toe dient sozgh en bzeese /
 Want ghy moet die niet ontsien /
 Maer booz al de traegheyt blien /
 En in 't u gestadigh weese /
 Eben als de Hane doet /
 Als hy schzaffelt met de boet.

6. Om booz sijn gesin te sorgen /
 Is hy dapper in de weer:
 En dit dient ons tot een Leer /
 Op dat wy oock sehier of morgen /
 Sullen wezken als de spin /
 Naerftigh booz het huyssgesin.

7. Wieder traeghlyk leyt te slupmen /
 Als een ander waecht en bzaekt /
 Stracks hy in benaenwtheyt raecht:
 Wilt booz al geen tijdt verslupmen;
 Want wie vlijt en moeyt ontsiet /
 Kirijght van al de bzuichten niet.

² **S**Alons lusten van de *Mieren* een weynigh opte halen,
 't welk ick uyt het Latijn hebbe gevolght / Dat de
Mieren by na een staet-bestieringe hebben, als de *Byen*, daer
 van hebben wy, seydt secker Schrijver, eene vaste proeve;
 doch sy hebben geenen Koningh noch Boven-sitter, maer
 sy hebben eene gelijkmatige bestieringe: Want sy ar-
 beyden te sauen tot gemeen voordeel. Ick kan niet nala-
 ten, seydt hy, te beschrijven 't geene ick in 't Bosch *Span-*
dou, in 't Marckgraeffschap *Brandenburg*, met seeckeren
Vogelvanger; onder een vermolsemde balcke hebbe ge-
 sien, te weten, een Stadt afgedeckt, gelijk die, de *Bis-*
schop

Schop van Vulturien befchrijft oock in *Apulia* gefien te hebben. Ick gingh, feyt hy, des morgens vroeg om my te vermaken in *Fulio* buyten de Stadt *Bartholomé* in *Apulia*, en aldaer vondt ick een vierkante balk, ontrent acht voeten lang, en vermerckte dat de *Mieren* aldaer hare woonplaets hadden. Ick hadt luft om die te sien. Ick liet dien fackjes af-halen, sonder ontftelteniffe. Bevont daer onder een vierkante Stadt ontrent vier voeten langh en ruym een voete breedt, en verfcheyde wegen tot hare handelinghe noodig. 't Was te verwonderen hoe fy die in hare hoecken, foo lijnrecht hadden getrocken, en met eene gelijke mate over al afgedeelt, dat geen paffer die kost nauwer afmeeten. Daer liep recht midden een diepe wegh door, een vinger breedt daer in 't midden, drie wegen feer konftigh waren afgesneden, van die voorige groote, sulcks dat daer drie pleynen als merckten wierden gefien. In de uyerfte hoeck der wegen, was een plaetfe daerfe broeyden; de andere Voorftadt, hadden fy met kooren en voorraet foo opgehoopt, dat het overvloeyde. Men bevont een sonderlinge fuyverheyt in hare wegen, ja noch steentjes, ftruyckjes noch vuylois. Want dese Stadt was van hare *Burgerye* feer net geciert, en met voorraet voorfien tot verwonderinge. Sulcks dat dese *Dierkens* ons leerden, de gemeene *Vrede* en *Eendracht*, dieder in eene *Staets*-bestieringe behoort te zijn. Want yder dede fijn arbeydt, foo wel die der uytrocken als die te huis bleven, want fy letteden op de welvaert. In 't midden van dese lange weg was maer een eenige poort, die tegen 't *Zuiden* was opgeworpen, maer aen d'ander zijde was fy vry, 't welck haer de nature alfoo moet hebben geleert. Wy fagen alle dese dingen, fcherpfinnigh na, en wy verwonderden ons boven maten, dat dese *Dierkens*, in 't duyster, foodanigen Stadt hebben konnen bouwen. Wy teyckenden alles op, en verwonderden ons foo feer niet over de Stadt *Napels*, die een *Man* met reden begaest, hadde gebouwt; als wy dedden over

over dese Stadt, die de onvernufte Dierkens hadden toegestelt. Dese Dierkens gaen meest al op eene uyre uyt, doch d'eene na d'ander, maer houden al een pad, daer sy oock haer kooren in dragen, voor den Winter. En op dat het kooren niet soude uytſchieten, ſoo byten ſy de kruyne boven af. Dat vocht is droogense in de Sonne. Ja eenige hebben waer genomen, dat als ſy dit doen, men geen ſlagh, regen heeft te verwachten. Sy doorsnuffen alle hoecken, en zijn daer in ſeer naerftig, ja men heeft bemerkt, dat ook de ſteentjes in hare paden, door de geſtadigen gang waren geſleten. 't Schijnt, ofſe in 't bejegenen, met malkanderen geſprek houden. Sy hebben hare kooren plaetsen, wooningen en begraefniſſen hunder dooden. 't Is aenmercklijck dat onder alle Dieren, dese *Mierkens* alleen hare dooden begraven. *Cleantes* verhaelt gelien te hebben, dat de *Mierkens*, een doode *Miere* uyt droegen, daer veele met een groote ſleep navolgden, en dat ſy daer over by een quame, als ofſe daer over ſpraek hielden, en dat tot driemaal toe. Is dit onder dese Dierkens, uytter nature aldus ſo mogen ſich dese wel ſchamen, die den afgestorvenen de aerde miſgunnen. En als men deser *Mierkens* naerſtigheit aenſiet, ſo mag men wel bedenken, wat *Salomon* daer van ſeyt in ſijne ſpreucken, *Prov. 6.6.* en *30.24.* *Cicero* ſeyt in ſijnen *Kedenaer*. Naerſtigheyt vermag in alle dingen ſeer veel: dese behooren wy altyt te eeren en aen te hangen; want daer is niet of het wordt door haer verkregen, om dat in eene deughd alle andere deughden werden begrepen *Virgilius* ſeyt niet onbekam: Indien ghy niet altydt het goede kruyt uyt het onkruyt wied, noch de Vogelen daer uyt-jaght door u geroep, en druckt de ſchaduwe des velts met uwen ploegh, en bid God om regen, ghy ſult te vergeefs ſien, dat een ander met groote hoopen tal inſamelen, en ghy ſult, door den grooten honger, moeten Eyckels eeten

Siet de muſijck-nooten in Bellerophon, Fol. 49.

Gierigheys Quaet.

Stemme : Schoonste Nimphje , &c,

Gierigheyt dat snoode beest / berght sich meest /
 Sy haer selschap en haer vrienden /
 De haer zaet haest stroopen sal / ober al /

Waez ghy soeckt ghy sult haer binden.

2. Schoon sy heeft de kassen vol / ebendol /

Sal sy na de gELTSucht rasen /

En met een verkeert gemoet / datter wzoet /

In eens anders goed sich asen.

3. Sozge wast met gELTSucht aen / en belaeen /

Sal sy altydt meer begeeren /

't Seen sy heeft dat acht sy niet / maer sy siet /

Hoe sy magh haer schat vermeerren.

4. Sy placht self haer dagh en nacht / als versmacht /

Of sy most van honger sterben ;

Ja sy gunt het vriend noch magh / 't is een plaegh /

Ja alwaer 't haer naste erben.

5. Sietsse hares naesten spoet / en sijn goede /

Dooz den zeegen Gods vermeerren /

Dan sal sy upt haet en nijt / en upt spijt /

Al haer blees en bloet verteeren.

6. Ja als haer de doot aenraeckit / sitse naeckit /

En wel vast op hare klypten /

Ja sy schuyft dooz huys en deur / grendels beur.

Om den doot noch upt te sluyten.

7. Arm verdoolde menschen kint / hoe verblint /

Zyt ghy in dees aerdsche sorgen ?

Daer ghy doch onseker zyt / of de tijt /

U noch sparen sal tot morgen.

8. Als ghy alles hebt geschraept / en geraept /

Wie sal dan u goed behooren ?

O ghy dwaes in dese nacht / onverwacht /

Sal Godt uwe Zielt verstooren.

Cicero seyt in sijne Paradoxen, of wonder-spreucken.
 Gy pynigt u dag en nacht, dat ghy niet genoeg hebt
 ghy

ghy vreeft, dat het gene, ghy noch hebt, niet altijd sal ge-
duyren, en noch wordt ghy noyt vervult noch versadight
van den dorst uwer begeerlijckheit. Soe wordt hy dan niet
alleen geplaeght met de begeerte, om altijd meer te hebben,
maer oock met de vrees, om het al te verliezen.

Seneca seydt in sijnen 16 Sentsbrief: Wat is daer aen-
gelegen hoe veel hy in sijne kiste, of hoe veel hy in sijne
schuyre heeft, soo hy altijd na eens anders jaenct? Want hy is
niet vernoeght met het gene dat alreede verkregen is, maer
hy soeckt dat noch te verkrijgen staet. Hy is niet arm, die
weynigh heeft, maer die te veel begeert: maer die is rijk
die veel heeft en weynigh begeert. De overtollige rijckdom-
men zijn als de ongeschickte en al te groote roers aen de
schepen, sy beletten meer als sy wel stieren, om dat sy een
al te schadelijcke groote hebben.

Ick sal hier noch by voegen 't gene *Horatius* verhaelt *Lib. 2.*
Satyrarum: Van eenen rijcken armen Gierigaert *Opimius*,
die van eene diepe dood-slaep, *Lethargia*, overvallen, men
door geen middel kost wacker maecken. Sijne Erfgera-
men dit siende, quamen als rechte grijp-vogels tot hem in-
gevlogen, en trocken, kreeten en raesden, om sijn bedde,
om te beproeven of hy waerachtigh den dood-slaep hadde.
Maer een schrander *Doctör*, bedacht over desen krancken
Opimio een ander list, en verdreef de sieckte van hem. Hy
liet voor sijn bedde eenen tafel toe stellen, en daer op veele
sacken met gelts uytstorten, en met veel gerammels op-
stapelen en uyttellen. En kreet daer na desen krancken
Man seer luyde in de ooren, *Opimi! Opimi!* luyften toe, en
wilt op uwe saecke letten, want uwe Erfgenamen zijnder
tegenwoordigh, en sullen al u geld weghdragen. Hier op
begost *Opimius* sijne swaermoedige oogen open te doen,
borst tegen de selve uyt, krijtende, wegh van hier ghy
gieren en grijpvogels, wilt ghy my daer ick noch leve, mijn
goed rooven! en my alsoo levendigh begraven? Flux packt
u van hier, of ick maeck u voeten. De *Doctör* seyde, dat 's
recht, *Opimi*, houdt een oog in 't seyl, want het is om u
goed en leven gedaen: Maer dit dienter noch beschickt, op
dat

dat gy uyt dese slaep siekte u leven mooght redden, dat ghy een weynigh spijsse gebruykt, om uwe slappen mage te verstercken: neemt daer op een drankken in van rijs gesoden. De krancke vraeghde, hoe veele dat het wel soude kosten? Seer weynig, sey de *Doctor*; hy weder hoe veele doch? Wel twee stuyvers, Ey so vele! antwoordde hy. Maer ick bid u, wat onderscheydt iller doch, seyde hy, of my door de siekte of door dese kostlijcke dranken het leven wort benomen? Waer over *Horatus* seght: *Wie isser wijs? Die geen sot is. Wat is doch een gierigaert? Dieder te gelijk sot en uyt sinnigh is.*

Geruste Rijckdom

Stemme: Psal. 24. De Aerd is onses Gods, &c

Wie isser rijck? die niet begeert /
 En die sijn lusten oberheert /
 En is in alles wel te breeiden:
 Die vry van schulden en van druck /
 Sich kan ontslaen van 't lastigh juck /
 Om sich te voegen na de rieden.

2. Die wurust noch geen breefe heeft /
 Maer sich na Godes Wetten geeft /
 En leeft een leven seer onschuldigh:
 Die reyn en supber is van hand /
 En past op lof noch laster tand /
 Maer draeght in alles sich geduldigh.

3. Die schoon hem Godt heel goede schenckt /
 Dus needzigh in sijn herte denckt /
 Hy is dees gaben heel onwaerdigh /
 Die meer heeft en die min geniet /
 En altijd op het beste siet /
 Om Godt te dienen heel wilbaerdigh.

4. Die noch de pzaecht noch staet-sucht quelt /
 Maer sijn gemoedt eenparigh stelt /
 't Zy dat hem treffen storm of winden:
 Want hy heeft vry / sijn eygen Heer /

Hy snoept sijn tochten langhs soo meer /
En past niet op gebley van vzienden.

5 Hy weet wel dat dees werelt is /
Een Zee bol twist en ergernis /
En dat hier is geen rust te erben /
Dies wil hy liever kleyn en slecht /
Wooz Godt in stilte leben recht /
En een bergeten Burger sterben.

6 Geluckigh wie dees werelt kent /
En sich van alle quaden went /
En laet de werelt woelen / rasen /
En die in Godt sijn hoope set /
En nedrigh op sijn wegen let :
Dees is noch trots noch opgeblasen.

S *Tobæus* seght, Dat het gemeene spreek woordt van *Socrâtes* was; gelijk een Pylaer op sijn grond moet vast staen, soo most oock een Man altijd in de Deughd en in een goed opset, onbewegelijck zijn.

Diogenes Laertius verhaelt, Dat als *Anaxarchus* in een holle steen van *Nicoerëon* den tyran van *Cyprus*, wierde gestooten, de Filosooph riep met onverstorcken gemoede, *Stoot, stoot vry dit aerden vat van Anaxarchus, doch sijne stantvastigheyt sult ghy niet verbryselen.*

Vreedes Vreughde-Beeldt

Stemme: schoon lief wilt my troost geven Of / wilt
my niet straffen Heere Of / Madame de Chevreuse

Ich wil een Maeghd behzanssen /
Met Palm en groene Cranffen /
Olijfen ander kruyd :
Ich wil haer hooft omeieren /
Met kranghens van Lauieren /
En maechen haer de Wuyd.

2. Sy sal in hare dagen/
 Een gulden hooren dzagen/
 Geladen met de vzychte /
 In oberbloet van goeden/
 Daer't belt ons mee komt voeden/
 Dooz hare blijde lucht.

3. Sy sal dooz hare handen
 Mars oorloghs. tyngh verbzanden/
 En schencken ons de rust:
 De Ackerz sullen bloeyen
 En al de vzychten groeyen
 Tot yderz vzeughd en lust.

4. De Schipper sal met lusten/
 Sebaren vzeemde lusten/
 En bepligh over al /
 Sijn vzoome handel dzijben/
 En by het sijnue blijven/
 Bezyt vooz ongeval.

5. Sy sal't gemoed bereeren /
 Dat eerst als harde steenen/
 Van een gescheyden was/
 Sy sal de Lammerz weyden
 By wolven op der Weyden/
 En zeeghnen 't groene gras.

6. Sy sal de konst doen leven/
 Die nu scheen wegh-gedzeven/
 't Verwoeste rechten op/
 En hooge muyren bouwen/
 Die nu als neergehouwen/
 Weer rijzen in den top.

7. De reedelijche Menschenen/
 Die na deez Drede wenschen/
 Die sullen haren blijt/
 Oock na den Drede wenden/
 En dese Maeght niet schenden/
 Dooz tweedzacht / haet of nijt.

7. d' Een vriendt sal uyt mededogen /

Met tranen in sijn oogen /

Men d' ander klagen 't leet /

En wenschen dat de vroomen,

Dees ramp noyt overkome /

Welck hem valt hart en wzeet.

9. Men sal tot vzeughdigh reken /

Een Dzeede-blam ontficken /

En kroonen dese Fceest /

Met onderlingh omarmen /

En by dit byer sich war men

Uyt een verheughde geest.

10. Gelukigh zijn de Landen /

Die met soo vaste banden

Dees blijde Sonne sien /

Daer nevels / mist en dampen /

En alle snooden rampen /

Dooz dese factel blien.

11. Weest welkom dan / O Schoone?

O dantw uyt 't Hemels troone?

En bindt de herten t' saem /

Die wzeede doozlogh scheyden /

Dat wy in liefde beyden /

Lof-sinhen Godes naem.

*Mars is verdreven uyt ons Landt,
En al sijn Wapenteygh verbrandt.*

LEcst van de vrede, wat die is en hare nuttig-
heyt, hoe die by den Ouden is afgebeeld, in
dat geleerde boeck *Iconologia* of *Uytbeeldingen*
des verstants, van den Romynschen Ridder *Ce-*
sare Ripa, fol. 569. By ons vertaelt en uytgegeven
Daer die op veelderley maniere is uytgedrukt.
Siet oock in *Urania* of *Hemelsang*, fol. 156. Laet
om de vree beminnen. En oock fol. 173. *Het pad*
der vrede.

Aen Mars den Vrede-verstoorder.

U Wiecken zijn gekort, u aembeelt leyt vertreden,
 Waer op *Vulcaen*, voor u, de Wapens plagh te sinceden:

U Helmen zijn verplet, u Harnas leyt verroeft,
 U Standaert afgeruckt en al u Heyr verwoeft,
 De blixems van 't geschut, de donders van der Aerden,
 De Trommels en Trompet, 't geknars der wrede swaerden,
 Die leggen heesch en stomp. U stroomen root van bloet,
 Die zijn als nu hertchept in een cristalle vloet.
 U Henghsten die wel eer schuymbeckende vol tooren,
 Ten strijde aengehitst, haer briesschen lieten hooren,
 En brandende van vuur, dat uyt haer oogen straelt,
 Die zijn nu al ontgespt en voor den ploegh gehaelt.
 Palleyfen die van u door vuur en vlam geschonden,
 Ghy had tot gruyts vermaect, daer bouwvt men nu de gronden:
 En 't Landt daer d'Ackerman sijn' goude ayren maeyt,
 Dat had ghy dolle *Mars*, met breyn en bloed besaeyt.
 De Zee en Handelsman, die ghy soo vreeslijck quelde,
 Die slapen nu geruyst ter Zee en op den Velde.
Bellona die voor u stack alles in den brandt,
 Diens sackel is gesmoort, gedreven uyt het Landt.
 Nu komt in plaets de *Vreed'*, de Moeder aller goeden,
 En toomt u, wreede *Mars*, met u moordadigh woeden,
 En schenckt ons haren *Hoorn*, gepropt vol overloet,
 Met velt-gewas en graen en allerhande goet.
 De *Tweedracht*, *Schrick* en *Vrees'*, 't verderf, als hellsche boden.
 De *Twist*, de *Wraeck* en *Moort*, die zijn nu wegh gevloeden:
 De *Eendracht* haer vertoont als in een gulde Eeuw,
 Waer in de *Liefde* blaect, en 't *Lam* weyd by den *Leeuw*:
 Daer vesticht sy weerom, wat tweedracht dee vervallen,
 En recht de huysen op, en sticht weer hooge wallen,
 En schakelt daer in een de herten, die de nijdt,
 Eerst afgescheyden had in dees verwarde tijdt.
 Want *Vryheit* en de *Vreed'*, als Goddelijcke panden,
 Doen Godsdienst en het Rech weer bloeyen in de Landen
 Want *Vrede* huyten dwangh, of plicht tot slaverny,
 Is nythaeer eygen wet en na de reeden vry.

Wat staet ons nu te doen? wy sullen Vreede-vieren,
 En d'offer van ons Ziel, recht na den Hemel stieren,
 En bidden dat dees Vree ons blijft geduurigh by,
 Op dat die door geen twist noch haet geschonden zy.
 Om Vryheyt en om Vree, soo heeft het Landt gestreeden,
 Nu hebben wy die beyd' de Vryheyt en de Vreede,
 De Vryheyt voor het volck, voor lichaem en voor goedt.
 De Vryheyt voor het Land, de Vryheyt voor't gemoedt.
 Dees Vryheyt en dees Vreed' zijn vruchten van Godts zegen,
 Die hebben wy nu bey voor yder een verkreegen.
 Dies singh nu Heer en Knecht, en yder onderdaen,
 Dit wonder. we rek alleen is van den Heer gedaen

Men kent geen Vree noch achtse niet
 Vo or dat men eerst den Oorlogh fiet.

B. MANTUANUS

Nil sine pace Deo gratum, nec munus ad aram.

Indien ghy na geen Vreede jaeght,
 Godt all' u Offerhand mishaeht.

Christus feyt *Matth. 5. 9.* Saligh zijn de vreedsame,
 want sy sullen Godes Kinderen genaemt zijn

Nulla salus bello.

In d' Oorlogh fiet men moort en wee,
 Wy wenschen alle na den Vree.

Stemme : Si tanto gratiosa. Of
O schoonste Personage.

Ich heb stof om te klagen
In mijne Ziel van mijn ondankbaer wesen /
Daer Godt my nacht en dagen /
Dus heeft behoet / booz seande / schzick en vreesen /
Daer hy my boedt / met al sijn goet /
Aen Ziel en Lijf met zegen,
Ondankbaer herte / ick voel in my de snerte /
Deer verleegen:

2. Ick wil mijn hert ontbouwen /
En dancken Godt booz alle sijn weldaden
Die nimmer hem herouwen /
Ick steun' alleen op 't heyl van sijn genade
O groote Heer ! u komt de eer /
Ick ben u gunst niet waerdigh /
Die ghy in 't leven / my altijd helst gegeven
Deer wilbaerdigh.

3. O Barm en Heyl der goeden /
Springh-ader aller gaben en geschencken
Stoort doch in ons gemoeden /
U goede Geest / dat wy aen u gedencken ;
Want ghy alleen / zijt ons die geen ,
Hyt wien dees stroomen vlieten /
Daer wy ons laben / en uwe milde gaben
Hyt genieten.

4. Ghy onderhout mijn leven /
U handt my stiert en leyt my op u gangen /
Ick wil u d'eere gaben /
Dooz alle deught dooz u soo mil'o ontfangen :
Alwaer ick ga / alwaer ick sta ,
Soo moet mijn Ziel u prijsen /
Dooz u genade / die ghy my vzoegh en spade /
Kont bewijzen .

5. Dytse weghd' ondankbaerheden /
Die my tot noch benebelen en beletten :
Wegaef mijn Ziel met reeden /
Dat suoc vergif daer in geen wortel setten :

Maer dat u Soon / in my bekroon /
 't Geloof en 't goetd gewete /
 Dat ick den zegen / dooz uwē gunst bekrēgen /
 Hoop vergeete.

Lof der Liefde

Stemme In Babylon met onverstande

Schoon dat ick had de Propheeten /
 En al 't geheim van Godes raedt /
 Schoon ick verstant de dromerpen /
 En dat ick wiste goetd en quaedt /
 Wat sou my baten dese daet:
 Schoon ick kost als een Engel spreekē /
 En kende niet mijns selfs gebreeken /
 Was ick dan niet in slechte staet

2. Als ick dan most de Liefde derben /
 Waer upt dat alle deughde spruyt /
 En dat ick most ellendig sterben /
 Was dan niet al mijn vzeughde wylt:
 Ja ick was als een hol geluyt:
 Want sonder Liefd' is 't al verlooren /
 Liefdeloosheyt weckt Godes tooren /
 Liefde het al in sich beslyt.

3. Schoon ick 't gedroft had dat ick bergen
 koste berletten van sijn stee /
 En dat ick doyst den Hemel tergen /
 En aen 't gesternte grijpen mee /
 Wat was het al / soo ick geen Dree /
 Noch geene Liefd' in my bevonde:
 En dat ick d' armen t'aller stonde /
 Gaf al het mijn / ja Haef en Deet

4. Ja soo ick gaf mijn Lijf ten vrande /
 Wat was 't als sonder Liefd' geschiet:
 Liefde is lydt saem / goederhands
 Opgeblasen soo is sy niet /

Alle boogheyt van haer bliet /
 Want sy gelooft en hoopt alle dingen /
 Laet ons van ware Liefde singen.
 Want sy heeft vzerse noch verdriet.

5. Liefde sal nimmermeer ophouden /
 Schoon doek 't geloof en hoop vergaet:
 Liefde sal nimmermeer verkouden /
 Want sy altijd in bloepen staet;
 Ware liefd' houdt stal en maet /
 Laet ons dan in de Liefde branden /
 Want sy verlicht hert en verstanden /
 En ware Liefde noyt vergaet.

5. Liefde die is uyt Godt gebooren /
 En sy behoudt de hooghste stee:
 Laet ons dan als Godts uytverhooren /
 Houden met alle menschen vzee:
 Want hun naecht een droebigh wee /
 Die ware Liefde hier bertreden /
 Want Godes Liefd' bestaet in reeden /
 Houdt dan met alle menschen vzee.

HUgo segt in 't boeck van de Liefde: ô liefde
 ghy hebt groote kracht, dat ghy Godt uyt
 den Hemel ter aerden hebt kunnen trecken en
 verwinnen, ja den onverwinnelijcken te binden
 die niet is te bindē. O! hoe sterck is uwe band daer
 God mede kost werden gebonden. Want geene
 menschen kosten hem binden, doe hy ook aen de
 Pylaer gebonden, en aen 't Cruyce was genagelt
 ten ware de hand der Liefde, hem hadde behou-
 den. Ick weet niet wat ick grooter-tot u Lof mag
 seggen? Dan dat ghy Godt van den Hemel ter
 Aerden hebt getrocken, en hebt den mensche
 van der Aerde, ten Hemel opgeheven. O heylige
 Liefde vereenight ons meer en meer met u, ons
 Liefhebbende met uwen Beminden.

inwendige,

Stemme: VVat baet der nijders argelift. Siet de
Musijck-noeten in Kellerophon, Fol. 198.

Indien u ooghe een weynigh schozt /
D'racks soeckt ghy raedt om dat te weeren;
Maer als de Ziel bedorven wort /
Dat acht ghy kleyn en voelt geen zwoeren;
Schoon dat u Ziel is heel doozwont /
Ghy waent dat ghy zyt heel gesont.

2. Inwendigh sit de eelste schat /
Waer vooz de Mensch moet sozge dragen:
Uytwendigh is een aer den vat /
Dat haest verbzeecht dooz anghst en plagen;
Maer wie een reyn getewen heeft /
Dooz gene ramp noch onrust beeft.

3. 't Gewet en / 't welck is onbesmet /
Dat dzinght dooz Bos en Swaerden heenen/
Het voelt geen anghst / die haer belet /
Om dat het staet op vaste beenen/
Het wordt dooz gene schult verbleecht
Het is al waerheyt / wat het spzeecht.

4. Laet byz laster-tongen slaen /
Om se henden sijn onschuldigh leven /
Hy sal door vuur en water gaen /
En vooz geen schult noch laster beven:
Hy schriekt noch vooz het soet noch suur /
't Geweten heeft een stale muur.

5. Als ghy uytwendigh dan geneest /
Soo let eerst op 't gemoedt van binnen /
Of daer oock schuypt een quade geest /
Die ghy met ernst moet overwinnen.

„ Wie dat sijn boose tochte haet /
„ Sijn vbandt haest te gronde slaet.

DE wijsheyt, door den tijdt onderslut, soeckt de dood-
lijke sozge, en andere moeyelijke herts-tochten des
gemoedts, te verdrijven: maer wy ellendige, dragen meer
sozge voor 't lichaem, als voor het gemoedt.

Plutarchus seght in de bewaringe der gelont-
heydt. *Dieder onvast van gemoedt zijn, hoese onvaster*
zijn, te meerder verschricken sy voor de Medicinne.

Antisthenes vermaende, dat men dese goederen
soude sien te verkrijgen, die voor de Ichibreuck
konden werden behouden. *Bion* seyde, dat
schoonheyt en bevalligheyt eens anders goede-
ren waren, maer die van de zielen waren de onte
en onsterflijcke.

Horatius seght, *Dit is een stale Myre voor een op-*
recht gemoedt, dat het niet quaets bewust, noch doer
geene schuld, verbleeckt w ordt.

Een goet man is om 't gemene volcx geruchte
weynigh bekommert. Hy verheucht sich met sijn
eygen geweten, en steit sich altijd eens anders ge-
brcken voor oogen; *Bias* gevraeght zünde wat
dooh in des menschen leven vry van vreesse was?
Antwoorde, en goet geweten. Waer over *Cicero*
seyde *Onschuldigh te leven is een groote troost.* Oock
seght *Ansonius* dese sal geen Koning zijn die der heerscheit
en sijnen Scepter swaeyt, maer die oprecht sal leven en
doen. Sulx dat ook *Plantus* seyt, daer is geen ellendiger
leven, als een gemoedt dat sich qualick bewust zy.

De Eenvoudige Nature.

Stemme: Te May als al de Vogelen singen.

Natuur met weynigh is te vreen /
Sy hoeft noch vracht noch kostelheer /
Geen eier noch heerlijck wesen ;
Want sy vernoeght / hoe 't Godt ook voeght
En heeft goeus dinghs te vresen.
Indien sy pet behoestighs heeft

By haes enbroodt sy sober leest /
 Sy vraecht na goude schalen /
 Na Dely of Zy / na hooverdy /
 Doch na't hooghmoedigh pralen.

3. Sy soeckt dat oprecht is en goedt /
 Geen overbaet noch overmoedt ;
 Maer stelt sich heel te vreden /
 In soberheyt en maeyghent /
 En boeght sich na de reeden:

4. Sy toont haer lusten na de Wet
 Want sy altijd op 't beste let /
 En teugelt hare sinnen ;
 Op dat sy niet / tot haer verdyet /
 Het snootste sou beminnen.

5. Maer wie sijn eygen lusten mint /
 Die is gelijk als dwaes en blint /
 En sehent Wet en Natuure ;
 't Welck hy eylaes ! soo dom als dwaes /
 Ten laetsten moet besnuere .

6. Het domme Dee dat kent haer aert !
 Dat walght van 't geen dat haer bezwaert
 Na sehulwt wat haer staect regen /
 Maer ! laesde Mensch / die volgt sijn wensch /
 En sehent sijn eygen se ten.

7. Het Lijf. dat frich is / maect hy krank /
 En vult het op / niet spijs en dranch ;
 Dooz overdaedt en teeren /
 Met Caert en Dely / Wijn en Passen /
 En doet Natuure verheeren .

8. Men doet de eel Natuur geweld /
 Als men haer te gronde velt /
 Dooz acuwens en qua zeden /
 En 't eel gemoet dan volgen moet /
 En missen goede reeden.

9. Ach ! soo men sich vernoeget hiet /
 Met sobze kost / met dranch en kiliet /
 Men sou sich niet bedroeben /
 Maer hooberdy en lecherny /
 Doen dat wy veel behoeven.

DE Natuure, as een bestierster, schrijft altijd het be-
 mate. Seneca seght in 't boeck van de Weldaden, Als wy
 de natuure volgen, soo zijn alle dingen vaerdigh en licht,
 maer soo wy daer tegen doen, soo is ons leven niet anders,
 als of wy tegen den stroom op voeren; VVant sy geeft
 een yder dat betamelijck is, socrates plagh dien te ver-
 vloecken, die eerst de natuure van de nuttigheyt hadde afge-
 scheyden; en hy noemde de natuure de reeden van het eer-
 lijcke, die den Mensch van Godt was in-geplant.

De Ongeluckige hooge Staet,

Stemme: De May die ons de groente geeft.

Of/ Het vinnigh stralen van de Son. Of/
 Hansjen sneedt in het koorn, &c,

DE sotte mensche seer verlanght /
 Na Staet en Koninghrijcken /
 Waer als hy die al schoon ontfanght
 Dan gaet de ruste strycken.

2. 't Was Damocles die dom en dwaers /
 Wenscht na dees heerlijckheden :
 Als hy 't verkreegh / heeft hy eylaes ?
 Stracks om berlof gebeden.

3. Hy sagh recht bob en op sijn hoost /
 Een sijdeud zwaert op hangen /
 De vzeughde wierde stracks verdoost /
 En 't pdelijck verlangen.

4. Schoon datter Koninghlijck bancket /
 Syns tafels ruggh bedeckte /
 Met speel'ny daer rontom beset /
 Die alle vzeughd verweckte.

5. Noch tastet'hy niet aen 't gebzaet /
 Bancket noch geene spijsse :
 Dooz vzeese was hy heel versiet /
 En had hter van afgrijsen.

6. Ick achtet' u geluckigh / Meer :
 Als ick u luck beschoude :

Maer

Maer als ick sagh de sozge weer /
 Wy haest mijn wensch beroude.

7. Ick sie der Grooten leven is /
 Soo schoon niet als wy meenen;
 Het is een Zee vol droeffenis /
 Vol sozgh en aughstigh steenen.

8. Al schijnt het ons van buyten aen /
 Vergult en schoon voorz vogen;
 Maer als wy daer op gade siacn /
 Wy binden ons bedzoogen.

9. Uyt goude schalen scheucht men meest /
 't Weyn om mee te dooden /
 't Uytwendigh / 't welck vermaect den Geest /
 Dat zijn maer balsche booden.

10. „Wie 't balsch geluck voorz 't beste hiest /
 „ Verkiyght maer smet en vreesse;
 „ Maer wie de ware rust verliest /
 „ Kan niet geluckigh wesen.

Cicero verhaelt in sijne Tusculaensche vragen. Als *Damocles*, eene uyt den pluymstrijckers van *Dionysius*, hem prees dat hy noyt geluckiger Man hadde gesien, antwoorde *Dionysius*: wilt ghydan, o *Damocles*! mijn geluck niet eens beproeven? En als hy het toestemde, settede hem *Dionysius* in sijnen Koninghlijcken Zeetel, en bestelde dat een deel uyt-nemende Jongelingen hem sijnen tafel aendischten, en met heerlijke Bancketen en Musijck vermaeckten. Hier over scheen *Damocles* verheught, en achtete sich geluckigh, maer in alle dese Vreughde, liet de Koningh een snijdent swaert recht boven sijn hoofd hangen; waer over hem alle vreughde en te gelijk al sijn honger vergiogh, en aen geen gerechte sijn hand roerde, maer bad den Tyran, hy wilde hem veroorloven dat hy mocht vertrecken, want hy socht dese gelucksaligheyt niet meer. Derhalven is dese gelucksaligh, die altijd de vreesse boven het hoofd hanght, gelijk dat de Koningen veltijds zijn onderworpen.

De meeste rust en 't minste quaed
Is in de middelbare staet.

Stemme Fredrick Hendrick, &c. Of / Baife moy ma Jan-
neton. Siet de Musijck-noot en in Bellerophon Fol 123.

Wie de gulde middelmaet /
Kan in eeren houtwen /
En die niet in hooge staet /
Sich te seer vertrouwen:
Maer is in het sijn te vreen /
En Godt dancken woort al het geen /
Dat hy hem bescheere /
En wyt gunst bereere:
2. Dees is wy van 's werelts lust /
Die het hert beroerde;
Want hy soecht de soete rust /
Die hem noyt verboerde:
Hy past niet op 't dertel Hof /
Noch in armoe traegh of slof
Sijne Ziel te plagen /
En sijn vleesch te knagen.
3. Hy weet dat de Blixem knelt
Eerst de hoogen bergen /
Dat sy toorens neder belt
Die den Hemel tergen /
En de style Pyl lijt last /
Als de stozt haer overrast;
Want de hooge boomen /
Hebben meest te schroomen.
4. Wel geluckigh is de man;
Die sich stil kan dragen /
Die 't al siet van verre an /
Sonder rouw of klagen /
Hoe dees hooge trosse staet /
Dooz den hooghmoet r'onder gaet;
En hoz 't matigh leben /
Dem de rust kan geben
5. Dies hy is armoe vreesst te recht /
Die barck leyt ten quaden:

Schoon dat hooghmoet hem bebecht /

Hy blijft onbeladen:

Hy past niet op hooge schijn /

Wiel oock niet ver schooben sijn /

Want hy soecht geen grooten,

Om te sijn verstoeten.

6. Waer de middelbare standt /

Recht hy vooz hem bepligh /

Om gernst in Stad of Lant /

Godt te dienen heyligh:

Hy weet dat het minste quaet /

Is in middelbare staet;

Dies wil hy sijn leuen /

Tot de rust begeben.

7. Noch gebedt noch konings pracht /

Kan sijn hert behooren /

Hy staet op sich seluen acht /

Noch behoeft te hooren

Groot verwijt van heerschappn /

Want hy leeft gerust en vry /

Noch hy vreesst geen woerden /

Van de snoo gemoeden.

8. Wel onsalig is de mensch /

Die wil hoogmoet volgen /

Schoon dat hy verkringt sijn wenssch /

Noch bliift hy verholgen:

Maer wie in sijn palen bliift /

't Hof en al de pracht verdrift,

Dies leeft hy en rustigh /

Matigh en wellustigh.

Lipsius seyt in sijn Handleydinge tot de Wysheyt: Dese is
in 't kort te seggen, de volmaecte Vryheyt, dat men geen
menschen vreesst noch oock het geluck, dat men oock niet schan-
digs begeere, noch al te veele goeden, maer dat men oversich selve
de meeste macht hebbe. Hy is vry, seyt Epictetus, dieder leef, als
hy begeert, die men niet behoeft te dwingen noch te gebieden.
Dionysius verhalende de versen van Sophocles, daer hy seyt, so
sich yemant onder eens tyrannen dack begeeft, die is een slave,
schoon hy daer als vry is gekomen. Daer Aristippus op 't laetste

antwoorde, Hy kan geen slave zijn, soo hy daer als een vrye is
gekomen. Want seyde hy, dese is niet terecht vry, ten zy hy te
vooren sijn gemoedt van de vreesse en hoope door de wijsheyt heeft
ontledigt.

Schimp noch Ernst, by 't vrienden mael,
Past niet onder 't soet onthael.

Stemme: Schoonste Nymphje, &c,

Meenigh wil by dzanch en spijs / wesen wijs/
Schoon hy is van wijn beschoncken/
Daer doch pder kan bespien / dat dees lien/
Sijn van sotte grillen dzonken.

2. D' Een heeft uyt de Heyl' ge Schzift / wat gest /
Schoon hy is geheel bestooven/
En om dat hy reeden mist, soeckt hy twist/
En een hayz in twee te klooven.

3. D' Ander roemter van sijn goedt / dat sijn bloedt
Daect van Adelijke stammen /
En verguyft een ander Man / die als dan/
Sich daer ober sal bergrammen.

4. D' Eene heeft een trotse sin / als een Spin/
Steecht hy / met sijne schamper spzecken /
Dat een ander dapper spijt / die berwijft/
Hem sijn epgene gebzecken.

5. D' Eene wzoekt en soeckt krackeel / eben veel/
Wie dat slechts met hem wil schelden/
Hier dooz krijgt hy 't in den bol / en als dol/
Doet hy sijne wijs hept melden.

6. „ Wildy na de reeden sien / schouwt doez lien/
„ Die in wijn haer wijs hept roopen:
„ Tus wilt noyt in buyl gesuap / of geklap/
„ Kooften vooz de Derckens stroopen.

7. „ Weest dan by het Dzienden mael / soet van taek/
„ Meught geen errensige saccken /
„ Onder 't bzolijcke gerecht / daer gevecht/
„ Twist of onlust uyt so raccken.

8. Geh wat komt uyt hzoliçkheyt / menigh leyt /
 „ En wat onrust raechter booren /
 „ Dus brencht nimmer in 't gelach / booz den dagh /
 „ Dats' u droncken wijsheyt hooren.

9. „ Wijsheyt eyfcht een sobze mondt / en een grondt /
 „ Dieder kan in 't duyster lichten :
 „ Sp soecht eensaeinheyt en rust / daer met lust /
 „ d' Eene kan den and'ren sichten

MEnander seyde , Dat die geene die met spijsse en dranck was overluden , soude opstaen , of dat hy sijn ampt niet recht kost bedienen , want hier uit quam krackeel , en door te veel reeden-twisten , wierde ook selfs de waerheyt verlooren ; maer dit most van sobre en nuchtere luyden geschieden. *Plutarchus* verhaelt in 't Leven van *Antonius* , dat als *Geminus* van den Romeynen tot *Antonium* was afgesonden , om alles by te brengen , waer mede hy met *Octavio* in vriendtschap mocht geraken ; en als hy van *Antonio* in tegenwoordigheyt van *Cleopatra* te gaste wierde genoodicht , en bevolen hy soude daer jnen last openen , antwoorde *Geminus* ,
 „ Geene my , o Antoni ! gelast is u te seggen , salick voort brengen als ghy nuchteren , en op eene andere plaetse zijn.

Een Aep blijft een Aep.

Stemme : Yets moet ick u Laura vragen.

Schout de werrelt met haer schatten /
 „ Laetse trots en moedigh pratten /
 „ Met haer dertel hoebaerdy :
 „ Laetse proncken met haer kleeren /
 „ Stracks siet ghy wel an haer beeren /
 „ Een gemaecte heerschappy.

6. Proncht een Sim met goude kanten /
 „ Namet Bagh en Diamanten /

Set hem op een Koninghs troon:
 Met een Rijchis-staf in sijn handen
 Stracks siet ghy wel aen sijn tanden /
 Dat het is geen Koninghs Doon.

3. Ghy sult stracks aen 't wesen mercken
 Dat dit zijn versierde werken:
 Want een Aep blijft een Aep
 Schoon hy is vergult en heerlijck /
 Diet hem aen / hy grimt soo deerlijck /
 Met sijn blicken en gegaep.

4. 't Luck dat is een blinde Vrouwe /
 Die schenckt hare valsche trouwe /
 Die aen die 't onwaredigh zyn /
 Sy maect Hylen / Sontcrayen /
 Sy maecht Exters / Papegapen /
 Al met een vermomde schyn.

5 't kleeft dat kan verstant niet decken /
 Zijn het sotten 't blijven gecken
 't kleeft dat jaecht natuur niet upt /
 Watter in is winter booren /
 D' Ezel kent men aen sijn ooren /
 Die in 't Purper schynlt een gult

6 't Snoode part wort dooz geen ciersel
 Beter / dooz vergult noch zwiersel:
 Noch dooz zael / gebit of toon;
 Heeft een man geen goede zeeden /
 Waer toe dan de gulde kleeden /
 Is hy niet oprechte en vroom

7. „Coont geen valsche schijn uytwendig
 „Maer u ziel' en geest inwendigh
 „Eiert met dencht / en heplighent;
 „Op dat elck niet groot opmercken /
 „Speur in al u doen en werken /
 „Wat in 't hert berbozgen leyt.

Seneca seght in 't salige Leven, De gulde room en hals-
 banden, maecken geen paerdt beter, noch de overvloed-
 digt.

dige goederen der fortuynegeluckiger den mensche. De goederen der fortuynen zijn gelijk, als het gemoed is van die dat besit. Kont ghy die wel gebruycken, soo zijns u goet maer gebruyckt ghy die niet recht, soo zijns u quaedt.

*Vir bene vestitus, pro vestibus esse peritus
Creditur à mille, quamvis idiota sit ille*

De sierlijk is gekleet, van duyent wert geëert
Voor een ervaren man, al is hy ongeleert

Siet de Musijk nooten in bellerophon Fol 130

Niet in schijn, maer in zijn.

*Hy leeft 'er vroom, die niet in schijn,
Maer in der daet oprecht sal zijn*

Stemme: Schoonste Nymphje, &c

WMer de menschen in het sijn / als in schijn /
Elck sou dan gerustig leven
Maer het uytterlijke liegt / en bedriegt /
Maer dooz menig mensch moet beden.

2. Schoon booz d' oogen en gelaet / soete pzaet /
Is een strick om mee te hangen
Want in duytterlijk sin / schuypt een spin /
Om d' eenboudige te vangen

3. Bypren is 't een Schape vel daer de Hael /
Lept inwendig in verborgen
Ja een Wolf en Cyger-dier / dat u schier /
An of morgen sal verworgen

4. O ghy snoos gebedns de schijn ! die met pijn /
Soeckt u even mensch te wende n
Als ghy uwe pijlen doopt / en selfs koopt /
Ja 't verderf en snoodde souden

5. En u schoon schijn heylig kleet / steekt hol leet /
Schoon ghy toont eens engels weesen
Maer het is een Scroypien / voor wiens doen /
Sich d' onnoosele moet vreesen

6. Al wat ghy uytwendig doet / laet 't gemoed /
Oock inwendig daer na poogen

- „ Wilt ghy wesen dat ghy schijnt / u oock pijn /
 „ Dat u schijn de daet kan toogen.
 7. „ 't Herte moet gelijck de mond / klaer en rond /
 „ Staen oprecht met open deuren /
 „ Anders is 't bedrog en schijn / en benijn /
 „ Dat u namaels hzengt intreuren.

En oprecht Man, die soude oock niet durven ge-
 dencken, dat hy niet soude durve in 't licht ver-
 halen *Socrates* seyde, Dat dit de naeste weg was tot de
 eere, dat yemand deede als hy wilde geacht zijn, en
 dat hy oock sulcks, als hy was, vertoonde.

Lipsius verhaelt in sijne Burgerlijke vermaningen,
 dat als *Livius Drusus* een Paleys wilde bouwen, dat hem
 de Bouw-meester seyde, Hy soude het soo bouwen, dat
 hy vry van alle opzicht der menschen zijn soude: O!
 neen antwoorde hy, *Iffer eenige konst by u overig bouwe*
het liever dat alle menschen mogen sien, water by my wort
in bedreven

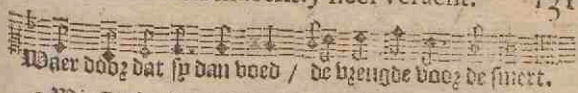
Seneca seyt in 't Boeck van de Zeeden, *Wy moeten soo*
leven, dat alles wat wy doen, mag voor yders gesichte staen:
Onse gedachten moeten oock daor toe strecken als of een yder
het binnenste van ons gemoedt soude mogen doorsien

Den VVijn baert in den VVysen kracht,
 Den dwalen maeckt sy heel veracht.

Stemme: Soo lang is 't Muysen vry, &c.

Hoe eedel is de Wijn / want sy verdrijft de pijn /
 De droefheid van 't gemoed / en sy verquicht ons hert /
 Waer

The image shows two staves of musical notation. The first staff is in G major (one sharp) and 4/4 time, starting with a treble clef. The second staff is in G major and 4/4 time, starting with a bass clef. The lyrics are written below the staves, with the first line of the first staff beginning with a large 'H'.

Waer dooz dat sy dan boed / de vzeugde vooz de sinert.

2. Wie stadig sit en suft / en selfs sijn Ziel verbluft
 Met soz en angstighepd / sijn rust geheel berooft /
 En heeft sijn hert vol lejt / als hy sijn geest verdooft.
3. Schoon d' Hemel is ontstelt / en toorens nederbeelt
 Stracks volgt het Sonne-licht / dat ons veel vzeugde deelt
 Als sy dooz haer gesicht / ons met haez stralen streelt.
4. 't Is altijd geen geklag, daer rijst wel eens een dag /
 Dat sich ons hert verheugt / 't is steets geen suffens tijd /
 Maer dat de mensch schep vzeugt / en sich in God verblijd
5. Het sussen is geen deugt / maer baert veel ongeneuht /
 Die al ons vzeugd' verbijt / drijft die dan uyt u Ziel /
 De tijd die alles tijt / geen sufferijp beviel.
6. Is u gemoed bedceft / en droebig in den geest /
 Heeft naer stig Godes Woord / en vzeucht een weynig wijn
 Dan sijt de droefhepd voozt. Laet wijshepd schenckster zjin
7. Schenck u de wijshepd in / den wijn na hare sin /
 Dan is de vzeugd' volmaecht / sy kent de rechte maet /
 Die ons in 't herte raecht / dat sussen ons verlaet.
8. Van sal u droef gemoed / dooz blijdschap zjin versoet
 In deugd' en eerbaerhepd. Geen sufferijp is deugd
 Die u ten quade lepd / vzeucht dan oprechte vzeugd.
9. Geen hoog kan altijd staen / gespannen dat steets aen
 Sy niet ontspannen zy : verposinge baert rust /
 Het hert moet somtyds bly / geboelen soeter lust.
10. Gelukkig is de man / die 't hert verquicken kan /
 Doch op sijn maet en tijt : zijt ghy bezwaert van geest /
 Gijyt moed en weest verblijt / als God u weer geneest.

Syrach seyt cap. 31 20 De wijn is den mensche gelijk 't leve,
 als men die matigh drinckt. Wat heeft hy voor een leven,
 die 't aen wijn gebreekt. nademael die voor den mensche ge-
 schapen is, tot vrolijkhepd. Ja hy verhaelt die onder de voor-
 naemste deelen des menschelijcken levens, Syr 39. 30 Paul-
 us vermaent oock sijnen *Timotheum*, 1 Tim. 5. 23 Dat hy
 niet altijd sal water drincken, maer een weynig wijn ge-
 bruycken

bruycken, om sijner magen wille, dewijl hy veeltiits kranck was.

Deugden-padt.

Stemme: Wilt my niet straffen Heere. *Of*, Schoon Lief
wilt my troost geven. *Of*/ Madame de Chevreuse

Wilt ghy het pad betreden /
Dan deugd en goede zeden /
Soo miyd door al het quaed /
Den wai en uchte vrouwen /
Of 't sal u haest berouwen /
Want ghy daer door vergaet.

2. Wilt daer u oog afwenden /
Of ghy raecht in ellenden ;
Maer siet alleen op den gt /
Op een Godsalig wesen ,
En wilt den Heere bzeesen /
In uwe jonge je ugt.

3. Siet hoe u jonge joren /
Stilwijgende wegbaren /
De krachten oock vergaen /
En hoe de rouw en smerte /
Bestozmen 't jonge herte /
Maer spa-berouw blijft staen.

4. Waer brose Lustigheden /
Bezwaren uwe leden /
En krencken Ziel en Lijf /
En teeren op u goeden /
Tot onrust der gemoeden /
En u groot ongerijf.

5. Den weg na 't perch der eeren /
Moet ghy van jongs afleeren /
Ont sien noch zweet noch tijt /
Want God geeft niemand gaben /
Als door beel moept en slaven /
Door arbeit en door blijt.

6. „Wie na de deugd' wyl streben /
 „Doo? bzoorn en eerbaer leben /
 „Die sal op Gode sien /
 „En schoudwen steets het quade /
 „En myden suoode pade /
 „En 't quaed geselschap blien.

En Jongeling, die den VVijn en lichte vrouwen veracht, gaet regel recht na het perck der eere en ruste, terwijl hy waect en draeft, en het ongemack des Hemels en des gelucks bestendig verdraegt.

Tegen de Gramschap

*Stenanie: Goude Koninginne. Of/ Philis quam sich
 buygen. Siet de Musijsk-nooten .in Lust 102
 VVijshedyd, Fol 237.*

Opgestoochte sinnen /
 Daer het bser van binnen /
 Berbergt in u bozst /
 Die altijd na wyzehepd dozst /
 Leert u tochten overwinnen /
 Want ghy alle deugd' bemozst.
 2. Laet dit zyn een leere /
 Dat ghy moogt afweere
 Alle toorn en list /
 Die dooz u word opgehst /
 Wilt dan na reeden keeren /
 Die een vpaerd is van twist.
 3. Als u oogen vanden /
 En 't geknars der tanden /
 Sich dan openbaert /
 Dan siet elck u selle aert /
 Dan is 't of ghy in u handen /
 Doert een scherp en bloedig waert.
 4. U Ziel is verdupstert /
 En u geest geklupstert

Dooz dees raserij /
 't Is dan heel een dolle ty /
 Want ghy na geen reeden lustert /
 Maer na wreede tyranny.

5. Wer moet sich vzeesen /
 Dooz u schrickelijck wesen /
 Dooz u nor t'sche wroock.
 Die wil slaen vint haest een stock.
 Weh! laet u doch eens genesen /
 Van dit schadelijcke jock.

6. Want u felle woorden
 Sels den Mensch vermoorden
 Dooz u binnighepd /
 Die u blindhoecht en berlept /
 Als ghy toont aen alle doorden /
 U benijn en bitterhepd.

7. Dus betoomt u reeden /
 „ Dooz goe tucht en zeeden /
 „ In een soeter vier /
 „ Diet in Lecuw of Cyger-dier
 „ Maer dat elck mag zijn in vzeeden
 „ Dooz u wild en woest getier

Leest van de Gramschap in de *Iconologia*, Fol. 186 daer
 sult ghy die levendig vinden afgebeeld

Aenmerckinge op de Spinne

Stemme: Als ick uyt wand'lenga, &c

In 't alder kleynste Dier / men Godes wonder merckt /
 In een Spin, hy wonderlijcken werck /
 Al schijntse seer veracht / soo heeft sy nochtans net /
 Waer in de mensche stof / tot sijn opmercken siet
 2. Dit Dierken weest en bzept met een gestage vlijt /
 't Is besig ober al / na 't vdegen van den tijd /
 't Wangt van het middel-punt / haer konstig bzeypsel aen /
 Als of het met verstaende ens konst'naers was gedaen.
 3. Het

3. Het maecht uyt engen stof een aerdig circkel ront /
 En strickt het nau en wijt / met pootjes uyt haer mont /
 Met een soo sterck geweeff / dat regen / stof of wint /
 Verbzeken kan haer dzaet / die sy soo vast verbint.

4. Daer vangtse dan met blijt / de teere Vliegjes in /
 Die stracks verflonden zijn / van dese loose Spin /
 Maer komter grooter dier of eenig slimmer gast /
 Die bliet ter stracks dooz heen / en op haer supck niet past.

5. Dit doet oock 't wetloos volck / dat u haer stricken stelt
 En loert vast op den buyt dooz loosheyd of geweld /
 Om van het weerloos volck te rooven haef en goed /
 En dit 's een beeldenis van een verkeert gemoed.

6. Op Rechters die het Recht vooz groote Dansen spaerz /
 Komt siet hier aen dees webb u wetteloose aert /
 Als ghy den Grooten spaert en hangt den kleynen op /
 U Recht een Spin'web is en onrecht in den top.

7. Ons leven is alleens gelijck dees teeren dzaet /
 Dat alsoo ras verbzecht / gelijck dees web' vergaet.
 Ons jaren vlieden weg gelijck een snelle stroom /
 De tyd gaet altyd boozt / gelijck een stille droom.

8. O wee dan ! die sijn huys op eene spin'web bouwt /
 En op gewaende macht en sterckheyd sich vertrouwt /
 Op wellust / staet of eer / op rijckdom of op pzaecht /
 Eplaes ! eplaes ! de dood verrast u in een nacht.

Als Solon wierde gevraegt wat de Wet of het Recht was ;
 Antwoorde, een spinneweb ; want soo'er de Muggen en
 Vliegjes in raecken, soo blijvense daer in hangen ; maer de
 Grootte vliegen daer deur. En dit is, 't geene *Juvenalis* syed

Dat veniam corvis, vexat censura columbas.

De kleyne blijt'er in gevat,

De grootte maecht daer door een gat,

Vande onbestandigheyd van dit webbe spreekt *Job* cap. 8

14. Het vertrouwen des huychelaers is 't huys van een
 Spinnekop, hy sal daer op steunen, maer 't sal niet bestaen.

Siet de *Musijck-nooten in Lust tot Wijsheydt Fol. 109*

Lof der Stilswijgentheyd

Stemme: Schoonste Nymphie van het Wout, &c

W Ie sijn tang besnoeren kan / dat 's een Man /
Die kan hooren en oock zwijgen ;
Want dooz pdelijk geklay / en gesnap /
Duldy veel onrust verkrijgen,

2. Drukt een zegel op u mond / wilt u gront /
Geenen bzeenden toe-vertrouwen ?
Want soo ghy u gul gemoed / open doet /
't Sal u selve haest berouwen

3. Weest in 't hooren niet te heet / dat ghy weet /
's Andren mans geheym te gronden ;
Want wie nens wys daer na tracht / heeft haer kracht /
Dichtwils al te laet bevonden.

4. Houd in toorn of by den drauck / 't hert in dw ag /
Laet u doch geen woord onslippen /
't Sp tot smaet of s anders schand' / houd u taud' /
En u vingers booz u lippen.

5. Siet dat ghy mer reden spreekt / noch verbleekt /
Als ghy bzingt u stemme booren
Doch let dat geen schamper woord / werd gehoozt /
Daer sich yemand in sou stooren.

6. Wieder zwijgt en wieder denck / niemant krencht :
Hoozt en siet en leert verdragen /
Beter een gesproeben woord , stil gesmoort /
Als daer na van rouw te klagen.

7. Noyt heeft zwijgen / wel bedacht yemand bzaecht /
In gebaer / angst of benouwen ;
Maer het slappen menigmael / want ons tael /
S tort ons dichtwils in 't benouwen.

8. Leert dan spreken op sijn tijd / Mijd en Lijd
Dan sult ghy veel rust verwerpen /
Wie wel spreekt en zingen kan / dat 's een Man /
Die gerust leeft en kan sterben

Aenmerckinge

D Aer is seeckere spreuke , ofte veel eer een raetsel ,
't welck op de stilswygentheydt gepast wort, van desen

len fin: 't Is voor een al te nauw, voor twee ruym genoeg, voor drie al te wijdt. 't Welck aldus wierde uygeleydt: Hebt ghy yet op u herte dat u te naeuw is, en ghy 't niet alleen kont dragen, soeckt daer toe eenen getrouwen Vrint, dien ghy u heymelijcke noot openbaert, en gaet dan niet verder. VVant het is voor twee ruym genoeg: Maer indien ghy 't eenen derden openbaert, dan is 't al te ruym en wijdt, VVant selden sal een saecke als 't tot de derde komt, blijven verholen. Daerom vertrouwt alleen eenen of geeste; om dat een getrouwe vriend een selfsame gasts is, die selden wert gevonden.

De Oude maelden *Harpocratem*, die den vinger op den mondt hiel, voor een God der stiltwijgentheyt af, als mede de Goddinne *Angerona*, die geheel met een kleedt was ontsloten: Daer mede sy uytdruckten, dat men alle geheymnissen most bedekt houden, en den mondt met een zegel toedrukken. VVant van geene dingen kondy soo gerust zijn, als dat ghy weynig met vreemden spreek, doch meest by u selyen.

Cato seyde, Leert voor eerst u tonge bedwingen, want hy is Gode aldernaest, die met reden kan swijgen, *Diogenes Laërtius* verhaelt, dat als *Xenocrates* in 't gastsmael wierde gevraecht, waerom, terwijl de andere schersten en krioelen, hy alleen stille swaeg? Antwoorde. *My is noyt berouwt dat ick heb geswogen, maer dikwils dat ick heb gesproken.* VVant hy hadde sijne tijden afgedelt, en had oock de *Stiltwijgentheydt* hare tijd gegeven.

Leest van 't gebruyck der tonge *Jac. 3.* Daer ghy 't selve wijt loopig sult vinden, *Salomon* seydt *Prov. 18. vers 21* In de macht der tonge bestaet doot en leven.

Van de Stiltwijgentheyt kondy oock lesen in de *Iconologia* of uytbeeldingen des verstants, Fol 487. en vervolgens, waer in ghy sult groot vermaeck scheppen

Tegen de Gierigen en Verquisters.

Stemme: De May die ons de groente geeft. *Of/* Hansjen
 In eet het kooren was lang. *Of/* Het vinnig
 stralen van de Son.

De Slemper en een gierigh mensch /
 Die hebben noyt veruoegen /
 En onbersadigt in haer wensch /
 Om sich na deugd te boegen.
 2. De Sloock-lust is han suooder aert /
 Van ongetoonde sinnen /
 Die boozsijn mond geen kosten spaert /
 De lusten te beminnen.

3. Het Dercken is haer beeldenis /
 Dat gulsig leyt te woeten /
 In dreck en suode vuylenis
 Om sijne lust te boeten.

4. De Gulsige die let alleen /
 Hoe hy sijn buych mag vullen /
 Hy is in 't kleyne niet te vreen /
 Maer past slechts op het smullen.

5. De Gierige in 't regendeel /
 Hoert op eens anders haben /
 Sy gunt haer naesten / noch haer keel /
 Geen noodrust om te laben.

6. Dies schrobt en woet sy waer sy kan /
 Om d'arme man te killen /
 En boven dat / soo soeckt sy dan /
 Den huyd hem af te villen.

7. Tees vzatigheyd die maect haer graeg /
 Om 's naesten bloed te suygen /
 Sy jarcht altijd in hare maeg /
 Om 't recht na 't quaed te buygen.

8. Sy heeft noch ruste noch gemak /
 Maer quelt sich nacht en dagen /
 Hoe sy 't mag krijgen in haer sack /
 En andre Menschen plagen.

9. Gelych het Dercken in sijn mond /
 d'Gene eyckel heeft verkreuen /

Soo is haer Slock-lust oock ter stout /
Om d'ander mee verlegen.

10 Schuw't Slock lust dan en Gierigheyd /
Want d'een bzeugt u om 't leven /
En d'ander knaegt het hert vol leyt /
En kan geen ruste geben.

T Heogenes seyde, Datter meer menschen door de Slock-lust en Gulsigheydt waren om hals gekomen, als door honger.

Van de gierigheyd kondy overvloedig leien in mijne Iconologia, Fol. 169. 170. Van de Slock-lust leest Fol. 271.

Ryckdoms schyn

Stemme; Schoonste Nymphje van het Wout &c

Rijckdom schijnt een heerlijk goed / in 't gemoed /
Dat uytwendig bl inckt in d'oogen
Maer als ghy 't van na besiet / isst niet /
Als een schijn van groot vermogen.

2. Saegdy wie dit goed geniet / 't waer noch yet /
Soo 't geraeckte tot den broomen
Maer 't verkrijgt dan hoer of dief / leet of lief /
't kan niet tot de beste komen.

3. Rijckdom is een blinde Woutw / ongetrouw /
Opgezouckt in goude kleeden /
Die indien sy oogen had / al haer schat /
Niet aen boeven sou besteeden.

4. 't Schijnt dat sy 't gesicht berooft / en verdooft
Dooz een schaduw onse sinnen /
Die als dan betobert zijn / dooz haer schijn /
Om het uytterlijk te minnen.

5. Maer sy schenckt geen ware deugt / noch geen bzeugt
 Dieder bloept uyt Gods genaden /
 Maer veel onrust dieder doet / ons' gemoet /
 Met veel hoogmoed overladen.

6. Want de sozge / angst en smert / krielt in 't hert /
 Als men Rijckdom hesse gekregen
 Maer als die verlooren wert / volgt de smert /
 En men is in ' hert verlegen

7. Sy weet dat des wereldds goed / is een bloed /
 „ Die haest steygert en daelt neder /
 „ Hangt u hert daer nimmer aen / 't sal vergaen /
 „ Deelt daer van u Raesten weder

8. „ Hoe gelucktig is de man dieder kan /
 „ Recht gebruycken dese goede /
 „ Hebt gy Rijckdom / danck u Godt / voor die Lot /
 „ En zyt nedzig van gemoeden

P Lutus of Pluto, den Godt der Rijckdomme
 is kreupel en blind als hy kon aentreden,
 maer heeft vleugels als hy weg gaet. Waer mede
 sy te kennen gaven, dat men met eerrijcke midde-
 len, kreupel en langlaem tot de Rijckdom quam,
 maer soo men die niet in acht nam, datse gevleu-
 gelt en in der yl weder weg stooft

Democritus seyt, In de menschen steeckt een ge-
 duurige begeerte na Rijckdom: kan hy die niet
 verkrijgen, soo quelt hy sich daer in, verkregen
 hebbende, is hy vol bekommeringe, maer verloo-
 ren hebbende, vol droefheydt en hertseer

Van de Rijckdom leeft *Iconologia* Fol 439

Geen macht soo groot. of sy is een groo-
ter onderworpen.

*De boosheyd die een Prince doet,
Wort door den onderdaen geboet.*

Stemme: Ach treurt nu mijn bedroetde Schaepjes.
De Musijck-nooten slaen in de Hemel-sang, Fol. 78

Ghy Princen die u Onderdanen /
Met uwen Scepter streng bestiert /
Ick moet u hier nu eens vermanen /
Dat ghy u na de reden siert ;
Want daer is hooger / die u hier gebiet /
En veel vermoger / die dit alles siet /
En acht op 's volchs verdziet.

2. Ghy meent wel ghy zyt groote Godden /
Als ghy op uwen Zetel sit /
En stelt in werten en geboden /
Daer elck moet oogen op dit wit ;
Maer ghy sult sterben / vooz u rechter staen /
En sult verwerben / wat ghy hebt gedaen /
En loon na werck outfaen.

3. Leg af u op-geblasen wesen /
U stuur en wzeeb' lig aengesicht /
Vooz grooter God / soo moet ghy wesen /
En schrieken vooz sijn steug gericht ;
Hoe hoog verheben en hoe groot geslacht /
Dat moet hier beben / doch hoe hoog geacht /
Vooz Godes groote macht.

4. Wat minder Man vooz u moet wesen /
Dat dregt u nu een groater Heer ;
Wilt daerom seer vooz sichtig wesen /
En buygt u vooz sijn roede neer ;
Want hy is krachtig / die den blickrem boert /
Die u Hofprachtig / dus geheel ontroert /
En op u wesen loert.

5. Weest dan in 't hert nouw op-geblasen /
Dat ghy u waent meer als een mensch /
Daer ghy sult sterben als de dwazen /

En noyt verkrijgen utwen wensch :
 Dencht dan in 't herre / al heerscht mijne Staf /
 Sp is vol smerte / en daelt in het graf /
 Geijck het lichte kaf.

Josephus verhaelt, dat als *Herodes Agrippa* met een koninglijke tabbaert op den Rechter stoel sat, en hem de pluymstrijckers voor eenen God uytriepen, en kort daer na met seer sware hartnepen wierde aengerast, siende als nu sijn doot voor oogen, keerde hy sich tot sijne Vrienden, en sprack: *Siet nu desen aen, dien ghy als een onsterffelijke Godt hebt gegroot, siet hem nu aen, als die door een doodlijke nootwendigheyd dit leven moet verlaten, op dat ghy daer door in u logen werdet bestraft en beschaemt.*

Maet houdt staet,
 Onmaet vergaet.

Stemme: Rosemondt die lag gedoken

Wie de Maet houd in sijn saken /
 Die bestaet een loslijck werck /
 Die sal oock ter eeren raken /
 Dooz sijn bljtig oogemerck.
 Wie de Maet te buyten treet
 Maeckt sich tot den val gereet
 2. Sonder Mate loopt 't in 't wilden.
 Al wat ghy ter handen staet /
 Want daer dooz sult ghy berispden /
 Al u habe / eer en staet.
 Wie de Maet te buyten treet, &c
 3. Wie sijn staet niet wil asmeten /
 Als hy jong is en vol jeyht;
 Kan 't niet doen als hy bersteten,
 En tot geelte dingen denyt.
 Wie de Maet &c

4. Wilt ghy al u tijd verloopen /
 En op alle Feeften gaen ;
 Wilt ghy quaanslen / tusschen / kooplen
 En op ruyne paden slaen ;
 Wie de Maet, &c.

5. Soecht ghy paerden hoetsen boelen /
 Nachten / honden en gerit /
 Deel te hand'len en te woelen /
 Ghy verliest al u besit.
 Wie de Maet, &c.

6. Wilt u voorz eerst / of ghy moogt spzingen /
 Wyder als u slock bermag :
 Wie sijn hertz togt niet wil dwingen /
 Nadert spae-beroutw en klag.
 Wie de Maet, &c.

7. Wilt ghy leven na de reden /
 Na de maet en billichheyd /
 Volgt de Wet en goede zeden /
 En de tucht en eerbaerheyd.
 Wie de Maet, &c.

8. Wilt de gulde Maet beminnen /
 Die u tot de deugden leyt :
 Streeft dan eer si met Ziel en sinnen
 Naer 't pad der Godsaligheyd.
 Dan sult ghy in uwen staet,
 Houden een oprechte Maet.

Aristoteles verhaelt in sijne Zeede-konst, als mede cicero
 in sijne *Officis* of Onderlinge plichten, by my in duyts
 gedruyck: De mildadigheyd, seyt- hy, stond in het cirkel-punt
 tusschen gierigheyd en verquickinge; want de deugd houdt
 de middelweg tusschen dese beyde gebreken. d'Eene
 tegen die al te verre buyten springht, en d'ander tegen die
 geene die al te firtsig en bekrompen is. Want sonder de
 middelmatigheyd kan ons niet goets toe-komen. Derhalven
 soo yemandt de Mate overtreect, soo worden oock de din-
 gen, die ons genueglijck schijnen, walgelijck. Ten awaes-
 den middelwegh des deughdts verlatende, en de gierigheydt
 willende vermijden, valt tot de verquistinge waar door
 by

h y dan het gelucksalig leven te rugge stellende, de straffe sijn-
ner onbedachtsaemheyd moet dragen, ² en Zy by tot een be-
ter leven werde over-gebracht. Siet van de Mate in de *Iconolo-*
gia of *Uytbeeldingen* des verstants, Fol. 315. Oock achter den
Bellerophon of *Lust tot Wijsheyt*, Fol. 257 alwaer ghy sult
verstaen wat de rechte Mate zy.

Nootdrustigheydts Voorbeeldt.

Stemme: De May die ons de groente geeft Of
Het vinnig stralen van de Son Of Hansjen
sneet het koren .&c.

H y leeft'er stil en wel gerust /
Die sich in 't kleyn kan boegen /
En die in kleynder stelt sijn lust /
En scheept daer in genoegen

2. Het zeedig kleet / dat dooz de houw /
Sijn lichaem kan bedecken /
Al is het slecht / ja grof en rontw /
't kan tot sijn nootdrust strecken.

3. Hy past niet op Bozduur of Zy /
Flutweel noch weptse hoorden /
Dem wat nit veel het een slechte py /
Als Goud' of Siluze boorden

4. Geen overdaet noch trotse pzaecht /
Passepen noch hauchetten /
Behooren hem / hy die veracht /
En gaet op 't noodighst' letten

5. Hy vzeest booz geen vervalschte Wijn /
Gebult in gulde schalen /
Waer in men mengt het dood venyn /
Als in des Konings salen

6. Sy zijn de Goden alder naest /
Die 't alder minst behoeven /
Het overtollig acht hy quaets /
En 't sal hem niet bedoeven.

7. Die 't weynig is genoeg / die leeft
 In stille ruste heylig /
 En die in 't kleyn vernoeegen heeft /
 Die leeft booz Gode heylig.

Digenes lib. 2. Als Socrates wierde gevraegt, wie den Goden alder-gelyckst was? Antwoorde hy, Die geene, die alderweynigst behoeft; want de Goden zijn geens dings behoefstig. Ammianus lib. 21.

Als Cyrus van sijnen Waert wierde gevraegt, wat hy hem ter maeltijt soude opschaffen? Antwoorde hy, Niet anders als brood; want ick hoope by een rivier mijn Avondmael te houden.

Armoede in een doorluchtig
 Verstand.

Stemme: Philis u rouw word gespeurt, Siet de Musijk nooten in Lust tot Wijsheyt, Fol. 194.

Ach! wat lijd den arme spot /
 Dan meenig rijk en dertel sot;
 Want veel hazbe verstanden / krijgen daer een deerlijck lot.
 2. Hebby gelt het sal wel gaen /
 Of anders sal men u versmaen /
 En oock den rug inrijden / of met stock en knuppels slaen
 3. Wyshedy is soo edel goet /
 Die leyt booz d'arme onder voet;
 Want hy moeghet verdragen / wat booz trotsheyd dat men doet.
 4. Wil hy 't deugdig pad in-slaen /
 D'Armoede dzijft hem daer van daen /
 En boert hem ter zijden af / dat hy treet op snoode paen.
 5. Wy komt neyt tot staet of eer /
 En d'armoede dzucht hem al te seer
 Soo dat hy wel moet vzeesen booz een streng en dertel Meer
 6. Schoon

6. Schoon hy fiet sijn groot verdriet /
 En of hy sucht hy bordert niet /
 Noeh hy kan noyt beginnē want gy gantsch geen open fiet.
7. Hy kan konst noch handel doen /
 d'Armoede kan hem oock niet voen /
 En hy moet mee verteeren / en na slaeffsche wercken spoen.
8. „ Weest booz d'armoe dan bezeeft /
 „ En zijt doch naer stig in u geest /
 „ En wilt by tijds opwaecken / en steets op u hoede weest.
9. „ Graechje in dees slaverny /
 „ Ghy blijft een slaef en nimmer by /
 „ Dus wilt u dan bedaren / en ontwijcht dees tyranny.

Alciatus maect in sijne Latijnsche Sinne-beelden,
 de armoede in een doorluchtigh verstand, aldus af:
 Datse met een sware steen aen de rechter hand geboeyt
 zy, maer datse aen de slinker hand kleyne vleugels heeft,
 doch die veel te onmachtig zijn, om den swaren steen
 der armoede op te heffen. Waer van hy aldus singt:

*Mijn rechter druckt de steen, mijn slinker vleugels draegt,
 Schoon of my d'een verlicht, noch meer my d'ander plaegt:
 Ick kost door mijn verstant, recht na de wolcken streven
 't En waer my d'armoe bracht tot een rampsalig leven.*

Ofte aldus:

*Soo d'armoe my niet had geknelt.
 Ick waer oock een doorluchtig Helt:
 Schoon of de vlugge slinke wil,
 De steen van armoe houd my stil.*

Siet hier van de *Iconilogia* of Uytbeeldinge des ver-
 stands, Fol. 125. *Horatius* seyde: Ach! dese ellendige,
 werpt, uyt vreesse, sijnen hoed van vryheyd weg: En
 ghy fiet dat hem sijn Heere, die met houdt is geladen,
 sijne Ezels rugge inrijt. Ja hy wordt met geessels ge-
 dwongen, dat hy oock sacken moet dragen.

De ongeruste forge des gemoedts.

Stemme : Maximilianus van Bossu. *Of* Als mijn
stondlijc voor handen is. *Of* O Godt
wy dancken dijner goed.

Wat is een ongerust gemoed /
Een suoo slavin van 't leven ;
Die dooz de forge woerd geboed /
Als dooz een rad gedzeven.
't Is als een ongestuymde Zee /
Die bol gewoel en noyt te vree /
Sich tot geen rust kan geben.

2. Want schiltwacht / trommel noch geschut /
Kan dese sozg verjagen :
Hy sit geboept / en vzeest en drit
Dooz overbal en plagen ;
Ja wat dees Mensch ter handen slaet /
Hy knasgt sijn hert en vzeest booz 't quaed /
Dooz listen en booz lagen.

3. Noch schoon paleys / noch staet / noch eee
Kan dese sozg berdzijven /
Hoe hy meer heeft noch sozgt hy meer /
Geen rust kan hy hem blijven ;
Ja al 't Muzijck en 't soet gesang
Dermaeckit hem niet / noch 't soet geklang
Kan dese sozg berdzijven.

4. Wat baet dit ongerustig hert /
In dese sozg te leven ;
Waer dooz sijn pijn verdubbelt wert /
En moet in onrust zweben.
„ Ep werpt u sozg op God den Heer /
„ En leest gerust / hoe lang soo meer /
„ Hy sal u ruste geben.

Seekere Vrouw quam by een *Philosooph*, en klaegde
over de ongerustheyd hares gemoeds, en verlochtede
raed hoe sy daer van mocht worden ontslagen. De *Phi-*
losooph antwoorde, sy moeste vreedden zyn, want nie-
mand ter werrelt was daer van vry Sy hiel evenwelaen

Doch om haer te voldoen, seyde hy, sy soude soo veel linnen tot een hembt afnyden, en gaen daer mede tot een Vrouw, die sy waende de geruſte en geluckigſte te zyn, en haer bidden, sy wilde het hembt voor haer op naeyen, en dan soude sy van alle onruſt zyn ontlagen. Sy gaet tot een rijke Vrouw, en verhaelt daer de reden waerom sy 't verſochte, wanende dat deſe de aldergeluckſaligſte was. Maer deſe Vrouw wiſt soo veel moeylijkheyten en ongenoegen op te halen, dat sy het hembt weygerde te naeyen. En alſoo sy vaſt van d'een tot d'ander ging, vante over al soo veel ongeruſtheyden en ongenoegen, dat het hembt ongenaeyt bleef. En ſoo wort noch niemant gevonden, die vry van miſgenoegegen 't hembt wil opnaeyen, en dus blijft 'et noch ongedaen.

De vruchtbare Reyfger.

Stemme: Pfal. 100. Ghy volckeren der Aerdrijks al

Reyſt byn dooz bergen en dooz dal/
 Dooz ſoecht de werrelt ober al/
 En rijt en rotſt al waer ghy wilt/
 Eplaes? ghy tyd en ruſte ſpilt.

2. Waer dat u God ſijn zegen geeft /
 Siet dat ghy daer vernoeget in leeſt /
 En wenecht niet na een hoger ſtant /
 Maer weeft te vreden in u land.

3. Hoort iſſer land / waer na ghy rent /
 Die u ook niet de ruſt ontwent /
 Schoon ghy komt in een ander lucht /
 Noch blijf dy by u eygen ſuecht.

4. Scheept byn na Zemblas Doozder ſtrand /
 Na China, of na 't Zuyder land /
 Gaet byn de heele werrelt dooz /
 By Indiaen of zwarte Moor.

5. Wilt ghy u ſelven niet ontblien /
 Doo ſult ghy daer ooch Menſchen ſien

Lof der Lijdsaemheyd.

149

Dol snoot heyd / boosheyd / wijs of mal /
 't Zijn menschen / menschen / ober al

6. Bzengt ghy daer deugt en eerbaer heyd /
 Ghy hebt een goede grond gelept :
 Waer bzengt ghy daer de ondeugd mee /
 Dan word ghy sinner als het bee.

7. Wie dan in vzeemde Landen gaet /
 En is een snoode onderlaet /
 Die sal wel gaen / maer in dien stand /
 Keert hy veel snooder in sijn Land.

8. „ Wie sich door reden niet geneest /
 „ Dooz 't roeren van een goede geest /
 „ Van lucht verandert / niet van 't quaed /
 „ Mits hy sijn boosheyd niet verlaet.

S *Eneca* seyde: Ghy moet van gemoet en niet van slucht veranderen, 't zy dat ghy te water of te lande reyft, want uwe gebreken sullen u over-al volgen. Als dit selve, yemand socht te doen, seyde *Socrates*: Wat verwondert ghy u? Wat sal u het reyfen vorderlijk zyn: Op dat ghy dan uwe ziele moogt behouden, staet af van u reyse; want dit is slechts een swerving van een krank gemoedt.

Lof der Lijdsaemheyd.

Stemme: Pavane d'Espagne.

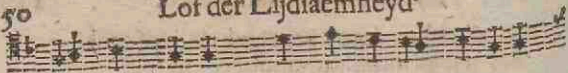
W

De lijdsaemheyd draegt in 't gemoed /

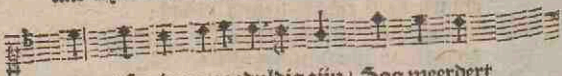

Die boert by sich een heylsaem goed: Wie smaect en

Lof der Lijdsaemheyd

alle wzaeck beracht / Des werrelts ydell' op belacht /

Want soo wy ongeduldig zijn / Soe meerdert

noch ons sinert en pijn. wel gelukkig man /

Die smaect verdzagen kan.

2. De Heydens scherpten dese deugd
Haer kinders in / dat sy niet vzeugd /
Verdzagen soudensmaect en schand /
En d'zuchten dat in haer verstand :
Op dat haer jeugd gewinnen sou /
Te oes'nen Lijdsaemheydt en trou;
Want dooz onlijdsaemheydt /
Derzwaert ons herten leyd.

3. Was Christi Lijdsaemheyd niet groot /
Die vooz ons trat tot in der dood :
Was hy niet by het volck versmaect /
En van de Joden seer gehaet :
Was hye niet een soo slechten Man /
Ja als 't uytbaegsel van de wam ?
Noch droeg hy niet geduld /
't. Geen hy niet had verbuld.

4. Dus Lijd, en Mijd, in wat men doet /
Doch houd daer by een vroom gemood :
Geen krupt kan u soo heylsaem zijn /
Als Lijdsaemheyd in nood of pijn :
Ghy word met gecne d'zuck geplaeft /
Als ghy dit alles l'jdsae m d'zaegt.

Want angst / quetslijden meer /
Als pijn of scherp geweer.

5. Wat u de Heer booz lijden sent /
Denckt dat hy 't oog dan op u wend :
Want die hy / saet geneest hy weer /
En die hy wond verbint de Heer :
Hy sent u doch dees straffe toe /
Dat ghy soud bukken booz sijn roe :
Hy tuchtigt doch sijn kind /
Dat hy soo seer bemint.

6. 't Zy u God sieckt' of tegenspoet /
Of treurigheyd stiert in 't gemoed /
Wy moeten 't al met Lijdsaemheyd
Verdragen / wat ons God op leyd :
Ja tot der dood / soo moet ons hert /
Zijn lijdsaem oock in nood of smert /
En oogen op het end /
Tot God sijn straffe wend.

7 Dooz Lijdsaemheyd : Geloof en Hoop /
Soo moet voleynt zijn onse loop /
Wy moeten dooz den kruys-weg gaen /
En ons gemoed op Christum slaen /
Die oock den kruys-weg in getreen /
Heest dood en smaet booz ons geleen :
Heest dit de Heer gedaen /
Den knecht sal 't oock soo gaen.

8. Dus moedigt u met vreugd en lust /
En stelt u hert in God gerust
En draegt de tucht roe van sijn hand /
Dooz een gewenscht en heylsaem pand.
Job sprack seer wel / God gaf, God nam,
Dies God oock met sijn hulpe quam:
Dus weest getroost in pijn
God is u Medicijn

H Ebr. 12. 11. Alle kastijsdinge, als sy tegenwoordig is dunckt ons geene vreugde maer droefheyt; maer daer na false geven eene vreesame vrucht der gerechticheyd, den genen; die daer door zijn gecessent

Prov. 14. 17. Wie ongeduldig is, verstoont sijne dwaef-
heyd. Prov. 16. 32. Een lankmoedige is beeter als een
stercke.

Seneca verhaalt in 't vierde boeck van de Deugt: Soo
ghy grootmoedig zyt, soo sult ghy nimmer oordee-
len, dat u smaet geschiet. Van uwen vyant suldy seg-
gen, hy heeft my geene schade gedaen, maer heeft wel
een gemoet gehad om my te beschadigen. En sooghy u
vyant in uwe macht mocht hebben, soo sal dit u wrake
genoeg zyn, dat ghy uwen vyant had kunnen bescha-
digen. Maer dit suldy weten, dat het een eerlijke en
goede aert van wrake is, dat men sijnen vyand te goede
houde. Draegt derhalven u smaet geduldig, en beschul-
digt hem niet. Wat geschiet is, kan niet werden veran-
dert. Door Lijdsaemheyt wort alles overwonnen.

Tegens de Hoovaerdye.

Samme: De Schoone die my martiliseert. Of
Na dien het bitter gact voor 't soet.

De Hoovaerdye spreekt

Wat ben ich schoon / en wel gedaen /
Gelijck eens Konings Kind?
Ich mag byz dooz de werrelt gaen /
Dan Dyers seer hemint:
Als ich mijn deugd en schoonheyd stel te prouck /
Elck siet op my als ich haer rechts belonck;
Ich ben geciert van hoven tot beneen /
Met Diamant en menig kostel steen.

2. Ich ben een Paulu / wanneer ich tree /
Als ich my stel ten toon /
Verstandig / rijck / en wel te vreen /
Dooz al de werrelt schoon.
Wanneer ich in den spiegel my beschouw /
Soo dunkt my dat ich ben eens Princen Dronk: Maer

Waer sou my van het steyte volck versmaen
Die ick veracht / en trecktse my niet aen.

De Needrigheyd des Herten antwoord

3. Is dit de schoone Hoovaerdx.

Met al haer hoofs gestreeck;
Daer ghy doch zijt een vuple pzen /
En hebt by God geen deel.

Ghy maaden sack / ghy vuple dreck en stof /
Hoe bymt ghy upt / en stelt u aen soo grof?
Weet ghy dan niet dat ghy doek sterben moet /
Daer pier of woym haer met u lichaem boed;

4 U Vader de verrotting is /

En dat is doek u erf /

U Moeder doek der woymen is /

Haer Suster / doen sy sterf.

Wat hebt doch / waer op ghy stoffen meugt?

't Is Gods geschenck / en niet u eygen deugd.

De trofse gaen en komen tot den val /

Hoe hooger berg / te dieper is de dal.

5. Weet ghy dan niet dat Lucifer,

Doek hoog verheben was;

Een Engel Gods / een held'ze sterr' /

Die blonck als 't klare glas.

Wat was 't al; Sijn snoode Hoovaerdx /

Maect' hem een Satan dooz Gods heerschapp.

Hy wierd' geschoyt van Godes aengesicht /

Een afgrond roe / gelijk een duyvels wicht.

6. En ghy waent noch te zijn Gods kind;

Dat sal ten Hemel gaen;

Daer ghy de werreld soo bemint /

En past op geen bermact;

O! neen u pacht en op' geblasen seghn /

Laet geenfins toe een hemels kind te zijn.

En ghy meent dus / te klimmen booz Gods troon;

Dooz Hoovaerdx siet niemant Godes Soon.

7. Wat leert u doch Gods heylig woort /

Waer voer ghy schzicht en beeft?

Dat hy moet gaen dooz d' Enge woort /

Die booz God heylig leeft

God leert u dootmoet en sachtmoedigheyt /
 Om Christ te volgen in sijn nedriegheyt;
 Dies nam hy aen een's knechts gestaltenis;
 Die tot den dood des kruys gehoozsaem is.

2. En ghy wilt dus gepronckt daer heen /
 Vol weeld' en der telheyt;

En steets het ruyne pad betreen /

Dat ten verderbe leyd;

„ Het trotse hert is vooz den Heer een stanck

„ Een buyle reuck / en een vergifte dranck.

„ Leg af / leg af u snoode Hoovardye /

„ Doet boet' / en bid dat God genadig zy,

Prov. 31.30. staet: Liefslijckheyt is bedriegelijck, en schoon-
 heyt is ydel. Maer een Vrouwe die den Heere vrees, ver-
 krijgt haer sels een lot.

L. Vives seyt oock: Een vrouwe moet geen stuur gesichte
 hebben, niet geyl in woorden zijn, niet onbeschaemt in haer
 doen, niet wilt en hovaerdig in haer gebeer, niet dertel in
 haer ganck. niet brood-droncken in haer spreken: Maer dat
 sels hare gestalte des lichaems een af-beeltsel zy van haer ge-
 moed, vroomigheyt en geschiktheyt.

X Tereullianus seyt oock: Wilt ghy Vrouwen u verciereu,
 komtoegerust met de welriekende salven, en vercierselen
 der Apostelen, met de eenvoudigheyt, oprechtigheyt, en
 schaem-roode kuysheyt, en de oogea met schaemte en stil-
 swiigentheyd des Geests beschildert, stekende voor uwe bag-
 gen, Gods Woord in uwe ooren, knoopende aen den hals
 het jock Christi, Onderwerpt u uwe mannen, als u hoofd. en
 ghy sul't genoeg verciert zijn. Houd de handen besig met de
 wolle, spijskert uwe voeten in huys, en sy sullen u meer als
 het goud behagen. Kleedet u met de zijde der Godsaligheyt
 met de fyne spin-sijde der Heyligherd, en met het purper der
 kuysheyt. Als gy dus opgepronckt zijt, suldy God tot eenen
 Minnaer hebben.

De Edele Natuur.

Stemme : Si tanto gratiosa.

O Edele natuure !
 Hoe heerlijk zijt ghy van God geschapen /
 Ons vzeu gd' tot aller uure /
 Van onderhoud / zen seer noodwendig wapen /
 Waer daoz de Mensch / verkrijgt sijn wensch /
 En leeft van uwe gaben /
 En van u v'zuchten ; daer wy ons niet gemichten /
 Medelaben.

2. O milde Doetster Vrouwe /
 Die wyt u schoot schenckt allerley zegen /
 Ghy zijt ons seer getrouwe ;
 Want dooz u bloeyt des Hemels dauw en regen ;
 Ja Mensch en Dec / die voed ghy mee /
 En v'zuchtse niet u bozsten /
 Dat wy na reymen / u soete melck fonteynen /
 Stadigdozsten.

3. Ghy doet u schoot slechts open /
 Stracks wy na u seer vierlijck verlangen /
 Wy leven steets in hoopen /
 Om dooz u gunst de v'zuchten te ontfangen.
 U bloeyfel doet / alree 't gemoed ;
 Van v'zengde opwaerts stijgen /
 Waer dooz w' ons voeden , dooz hope, om u goed'ren /
 Te verkrijgen.

4. Al wat God wil bereeren /
 Dat schaft ghy ons soo mildt en goedertieren /
 Na wat wy self begeeren /
 Dat konit dooz u / op ons nakomers zwieren /
 Ja had ghy meer / ghy soud veel eer /
 Met zegen ons besproepen ,
 Want wy bemercken / dat Godes wonder-werken /
 Ons toe bloeyen.

5. Wy hebben stof te loben /
 Dat God de Werd' om onsent wil dus zegen /
 En dat hy daer en boven /
 Dooz soete dauw 't gewas en 't belt beregent.

Ohy geest ons stof / dat wy Gods lof /
 Dooz uwre gunst vermeeren /
 Dat wy sijn wercken / met aendacht en opmercken /
 Steets vereern .

DE Natuure die sich altijd tot het beste keert, is van God heerlijk geschapen, en door sijnen zee- gen soo deelt se en teelt se ons alle vruchten, en wat le- ven heeft ontfangen, mede. Sy verciert selve de edel- heyd met heylige zeeden. Want daer is niets edel dat ge- breeckelijck is. Derhalven soo verthoont ons de natuur over al hare gaven, soo dat se wel edel mag werden ge- naemt. En men soude de natuur niet edel mogen noe- men, indiensse alleen met den naem en niet met de daed uyt bromde.

Klachte over de quade tijden.

Stemmae : Jonge Dochters vol van jeugde.

Hooz vast klagen van de tijden /
 Dat die heel ver andert sijn /
 Datse krielen vol benijn /
 Datse sijn vol druck en lijden /
 Snooder als de oude tijd /
 Dol gebuyshedyd haer en nijd :

2. Dol bedrog en snoode bonden /
 Tot des eben naessens scha:
 Na men loopt de boosshedyd na
 En men stooft sich in de sonden /
 't Is vol karmen / kring en mooyt /
 't Gene quaed bzooet 't ander booyt.

3. Men gaet proncken en hooveren /
 Met veel oberdaed en pracht /
 Daer men op geen Gods- bzycht acht ;
 Na met brassen en met smeeren /
 Bzyngt men dooz het er sijck goet /
 Dat men soo besuuren moet.

4. 'k Sie de tijden heel bedorven /
 'k Sie het onderst' boven staen /
 'k Sie deugd en eer vergaen /
 Liefd' en trouwe zijn verstorven /
 Dalshepd / logen / hooverdy /
 Heerschen nu en schelmerp.

5. Dromighepd die leyd verschoben /
 En men acht naer nergens meer ;
 Ja men past op God noch eer /
 Ougerechtighepd drijft boven /
 Waer ghy oock den zugge heert /
 Liefd' en trouwe zijn verheert.

6. Ach! mocht ick den tijd beleven
 In haer oud' slechte stant /
 Liefd' en trouwe in het land ;
 Maer nu gaet sich elck begeben /
 Tot de tweedzacht, haet en list /
 Tot gelijf en woorden twist.

7. „ Al vergeefs wy menschen klagen
 „ Ober dese snooden tyd /
 „ Dis soo ras daer henen glijt /
 „ 't Zijn alleen der sonden plagen /
 „ En ons smoot en quaed gemoed /
 „ Dat ons dees ellende doet.

8. „ 't Zijn al een en selfde tijden /
 „ Die 'er boozmaels zijn geweest ;
 „ Maer ons ongestade geest /
 „ En de ondenkt doen ons lijden :
 „ Blijft slechts vroom in u gemoed /
 „ Deugde maect de tijden goet.

Hieronymus seght in sijne uyrlegginge over den Pre-
 diker Salomonis : Seght doech niet dat de voorige
 tyden beter zyn geweest als dese , de deugd maect de
 tyden goet , de sonde quaet.

Seneca segt oock: Dit hebben onse Voor-ouders al ge-
 klaegt , dat wy nu oock klagen , en onte nakomelingen
 zullen 't ook klagen , dat de goede zeden zyn verandert ,

en dat de boosheyd de overhand heeft, en dat alle menschelijke dingen arger worden, en tot alle schelmerye vervallen.

Vriendschaps Beeld.

Stemme: O schoonste Herderinne.

- W**ilt ghy Vriendschap plegen upt een redelijk gemoet
 Soo let eens ter degen / wat de ware Vriendschap doct.
 Vrienschap maect een vast verbant,
 En een onverbreecklijk pand.
2. Vriendschap moet steets bloeyen / soo in Vorst als so-
 mer tijd /
 En in onspoet groeyen / tegen alle haet en nijd.
 Vrienschap toont sich altijd bly,
 Soo van verre, als na by.
3. Zy kleeft in het herte / schoon sy ver'geschepden is /
 't Zy in bzeugd of smerte / en in rouw en droeffenis.
 Vrienschap toont haer altijd bloot,
 't Zy in leven of in doot.
4. Vriendschap is goedaerdig / die steets op het wel-
 doen siet /
 Om te helpen baerdig / schoon sy s' anders niet geniet.
 Vrienschap toont een open hert,
 Die met deugd vergolden werd.
5. Sy wil egt de gebreecken / op de schael van redelijckheyd /
 Tot een oprecht teeken / van haer liefd' en billichheyd.
 Wie dat ware Liefde toont,
 Oock sijns Vriens gebreck verschoont.
6. Hebt ghy de wylt verkregen / toont die weder aen u
 Vriend /
 En laet noyt verleggen / schoon dat hy 't niet heeft verdient.
 Vrienschap toont een bly gelae,
 Waer sy keert of hi ene gaet.
7. Sy is als de roos / en wingenaeem van reuck en geur /
 Die 'er altijd bloosen, want sy dzingt de herten deur.
 Vriend-

Vriendſchap moet in vreugd^o en pijn,
Met de wil vereenigt zijn

8. Maer gebeynsde Vrienden / vliegen weg als 't ligte kaf /
En zijn als de winden / die'er waeyen op en af /
Even als de mift verdwijnt,
Als de Sonne daer op ſchijnt

9. Sp is reyn van binnen / onbefmet en ſonder gal /
Die haer ſuure ſinnen / reijn en kups behouden ſal
Vriendſchap ſoect geen eygen baet,
Door bedrog noch ſnood verraet.

10. Wie ſoo eed'len krone / hier kan dzucken om ſijn hoofd /
Mag wel ſlae ten tone / want ſp's wezreld's glants verdooft
Herten die de Liefde voedt,
Zijn in als gelijk van moed

11. Hebt ghy een verkregen / die u heyl en beſte tweet /
Houd dat voor een zegen / als een ſchoon beperrelt kleet;
Want een trouw inborſtig hert,
Selden hier gevonden wert.

12. Doch de ware Vriendſchhap / die beſtaet in God alleen /
En in ware kindſchap / die met God is een en een.
Vriendſchap op Gods grond geheyt,
Daurt tot der eeuwigheydt.

Siet de Muſijck-nooten voor Fol 7. en 8.

Zeno Citicus gevraegt zijnde, wat in der daet een
Vriend was? Antwoorde, Een tweede ik. Plutarchus
ſeyde: Gelijk de muſijck beſtaet uyt verſcheyde ſoo
grove als ſcherpe geluyden, doof de reeden alſoo ge-
ſchickt, ſoo beſtaet oock de vriendſchap, van gelij-
ken: Saluſtius ſeyd: Eenderley te wenſchen, eenderley
haten, eenderley te vreeſen, bint de Menſchen by een;
doch dit is onder den goeden vriendſchap, maer onder
den quaden, is 't geveynſtheyd. VVy noemen dit
Vriendſchap, ſeydt Ariſtoteles, waer oprechte weder-
liefde is. Seneca ſeyde, dat Hecaton ſprack, Ick ſal u de
vriendſchaps konſt vertoonen, ſonder medicijnen,
ſonder kruyden, en ſonder eenige toover-dichten. *Soo*

ghy wilt bemint zijn, bemint dan oock. Salomon seyt in
 sijne Spreucken, cap. 17. 2. Wie de overtredinge be-
 deekt, die soeckt vriendschap, vers 17. Een vriend
 heeft alrijt lief, en wort in der noood, als een Broe-
 der geboren. Syrach seyd cap. 6. 14. Een getrouwe
 vriend is een stercke vastigheyd, wie die heeft, heeft
 een groote schat.

Aert der Gierigheyd.

Stemmen: Onlangs als Boxvoetjen.

D E stadige hunger na geld en na goed/
 Geen brenge noch deugde doet aen het gemoed/
 Wie nimmer met reen / sijn sinen besiert / Die
 is nont te breen / hoe hy woelt en tiert.

2 Want rijkdom noch schat kan de bzecke versaeu/
 Maer hy is ourn stig in 't geen hy grijpt aen:
 In denet hem sijn slaep en maectt hem henout /
 On dat hy soa waer en haecht na het goud.

3 Doog' knagen van 't herte / hy stadig aen quyt /
 En voelt dan de smerte / die nimmer verdwijnt /
 Een water noch buur beletten sijn lust /
 Daer doog hy dan schier / heeft nimmermeer rust.

4. Hy jancster gestadig gelijk als een hond /
 Die alles op-3welligt met openen mond /
 Hy loert op den brock die hy der aensiet /
 Met gulsig gesloock / dat hy die geniet .
5. Dus is dan de Vrecke in 't herte beknelst /
 Om dat hy niet alles heeft in sijn gewelt
 Schoon dat hy den buyt heeft in sijne kist /
 Soo poogt hy na meer dooz roof en dooz list.
6. Hy isser als eene van water sucht krank /
 Die stadig wil hebben noch meerdere dzanck:
 Schoon dat oock sijn Lijf van 't water opzwellt /
 Soo soecht hy meer bocht / hoe't hert hem oock knelt.
7. Dit is van der smouden roof gierigaerts aert /
 Hoe meerder van schatten / hoe meerder bezwaert
 Schoon hoe hy sijn kas opstapelt en vult /
 Soo blijft hy beladen vol ongedult.
8. Hy is als een Kuycken-dief nimmer versaet /
 Die altd' vol angst is wanneer hy 't berlaet /
 Hoe wel het een roof is en 's anders Mans goed /
 Hy 3welligt het op in sijn ruym gemoed.
9. Zijt ghy der een Chzisten in daed en in schijn /
 Ep schoutwt doch dees plage / alwaer het u pijn ?
 Want wieder in slocht een ander Mans 3weet /
 Die 3acht 'et weer upt met veel herten leed

Hier by sal niet qualijck passen , 't geene *Alciatus* in
 sijne Sinne-beelden uyt-druckt , by ons nyt het
 Latijn na-gevolgt , die gy in onse *Iconologia* , of Uyt-
 beeldinge des Verstants , fol 424 kont na lesen ; alwaer
 de Kuycken-dief , aen sijn Moeder , oversijne be-
 nauwtheyt , klaegt , van 't geene hy onrechtveerdigh
 had ingeswolgen , en hare antwoorde daer op.

Ghy Kuycken dief , ghy groote vraet ,
 Van 't grouwelijck schocken onversaet ,
 Die swelgt en gulpt weer nyt : u keel ,
 't Gestoolen goed , 't geroofde deel :
 Ghy klaet u Moeder al u loet ,
 U bangen noot . u pijn en sweet ,
 En dat door 't braecken en bedrijsf ,
 U darmen barsten in u Lijsf.

U Moeder segt, Soon, weest te vreen,
 Gy hebt van 't uw' geen scha geleen,
 Al spoudy schoon u vleesch en bloedt,
 Dat is doch maer eens anders goedt

De Geestelijcke Schipper.

Stemme: Gelijk een Duyfjen in 't wildy

W Alt gy de Zee bezeplen/
 Zoo let wel op 't Compas
 En wilt de dzoogte peplen/
 Of gy verbalt seer ras/
 Op klippen of op sanden/
 Waer op gy schip-bruyck lijd;
 Op dat gy niet vergist u tyd/
 Doch op u hoede zijt.

2. Gy moet u Schip bestieren/
 Met eenen vasten loop/
 Niet such'len noch niet zwieren/
 In een onseck're hoop/
 En niet in 't wilde zwerben/
 Van d'een op d'anden kust/
 En wenden 't Schip na uwe lust/
 Of gy verliest u rust.

3. Want menig diefen roober/
 Loert op verradery/
 Indien hy u komt ober/
 Dan legt gy in de hy:
 Dan is u Schip verloor en/
 En in der dieben hand/
 En gy verliest dat kostlijck pand/
 Tot eygen schad'en schand.

4. Wilt d'Opperstierman smeeken/
 Dat hy u Roer bestier/
 Want hy kent alle strecken/
 En boert het opper vier/

Waer na dat gy moet zeplen /
 En volgen dese vloot /
 Op dat gy soo ontwijckt den dood /
 De barningen en nood.

5. Dees Zee / die is de werrelt /
 Die gy bezeplen moet /
 Hoe schoon die schijnt heperrelt /
 Is een verbolgen bloet.
 Die dooz bedrog en lagen /
 A veele stricken spreyt /
 En die u Ziel ten quaden leyt /
 Hoe schoon oock dat sy bleyt.

6. A Mast. laet zijn 't Gelooye,
 Het Seyl, de Liefde ter deugt,
 De Hoope stelt daer boven /
 Als upkomst van u brengt:
 't Plicht-anker laet dat wesen /
 De grondt der Saligheyt,
 Fonteyn van Gods barmhertigheyt /
 Den vromen Mensch bereyt.

7 Wilt in dit Schip dan laden /
 Een schat van 't Hemels goed /
 De volheyt van genaden /
 Een hert met ware boet:
 't Gebede dat sal u helpen /
 Schoon gy een leck verkrijgt /
 Maer gy moet pompen dat gy higt /
 't Gebet ten Hemel stijgt.

8. De Noordr-ster moet gy houde /
 Gods woord / booz u gesicht /
 En schieten / als bertro u wde /
 Op Christi boog, na 't licht.
 De Engels zijn geleiders /
 Die tot u hoede staen /
 En u in geene noot afgaen ;
 Dus weest niet meer belaeen.

9 Wie dus dooz Zee kan baren /
 Wie Godes Geest booz wint /

Die vzeest noch slozm noch baren /
 Noch pet dat hem verflint;
 Dus poght ter blijder haben /
 Te lopen van het sirant /
 Na 's Hemels eeuwigh Vaderland /
 Dat God u biet de hand . }

Siet de Musijck-nooten voor Fol, 85.

Des Ouderdoms Vermaeck.

Stemme: C' est ce Mars Of / 'k wil van 't Honing-Byken
 singen. Siet de Musijck-nooten in Lust tot
 Wijsheyt, Fol. 155.

'k **W**il van het oude Gilde singen / en haer vzeugd /
 'k Wil mijne pen te rugge dwingen / van de jeugd /
 En sien an / d' oude Man /
 Hoe die in sijn staet / de lust vergaet.

2. 's Werrelts vermaeck en d' ydelheden / bliegen heen /
 Dies wil hy sijne tijt besteden / in geb'een /
 En 't gemoet / dat ons boed /
 Beryden tot dien dagh / die 't al bermagh.

3. Min en de lust en snode daden / gaen boozhy /
 Dies is hy los en onbeladen / van 't gebry /
 Van 't geweld / dat ons quelt /
 En ons ter zijden boert / en 't hert beroert;

4. Al 't tijd-verdrijf en minne-blagen / zijn vergaen /
 Dies hy berlijt / sijn oude dagen / en siet aen /
 Al 't geraes / en hoe dwaes /
 De Menschen in haer doen / de lusten boen.

5. Hy stelt sijn hoop en sijn vertrouwen op den Heer /
 En soeckit paleys noch burg te bouwten / maer / let mees /
 Op een baer / die hem naer /
 Het duyster graf gelept / dat hem berbept.

6. Schoon hem de rampen overhomen / hy verstaet /
 Dat oock de jeugt en alle vrouwe / dit aengaet :

Dies

Dies leeft hy / stil en byz /

En denckt in dit gebal / elck sterben sal.

7 Schoon hem de uyterlijke oogen / 't licht verbien /

Soo poocht hy doch / na al 't vermogen / meer te sien /

Want hy let / in sich bet

Hoe dat hy sal bestaen / ua God te gaen.

8. Dies hy gebzupcht verstant en reden / en beschept /

Wijsheyt en deugt / en goede zeden / matigheyt /

Om bequaem / aengenaem /

Booz God den Heer te zyn / in daed en schijn.

9 Schoon hem de led en heel ver stijben / 't hert is gauto

Hy weet dat niemant hier sal blijven / dies hy nauw /

Stelt sijn perck / en sijn merck /

Op Godes pad en woord / na 's Lebens poozt.

10 O! wie dat in sijn jonge dagen / dit kan sien /

Die sal al jongh / booz ramp en plagen / de ondeugt blien /

En sijn oogh / slaen om hoogh /

Na christi Leer en Wet / ons booz-geset.

Cicero seyt in sijne *Philippica*: De lange slaep, de wellust, en het speelen, en alle jeugdige vermaecklijkheden, verdriift de tijd uyt den Ouden, gelijk een Medicijn; maer daer en tegen verkrijgen sy andere gaven des gemoedts, als wijsheyt, matigheyt en andere deugden, die den ouden luyden beramelijck zijn.

Diogenes Laertius seyt, in 't leven van *Solon* den Athe nier, dat men de Jongelingen, die noch de wellusten waren onderworpen, van het Overigheyt's Ampt most afweeren, maer Oude daer in stellen, die van dese herts-tochten vry waren.

Seneca seyt, Wanneer de oogen des lichacms in den Ouden verdooft worden, datse dan te scherper met de oogen des verstandis, beginnen te sien,

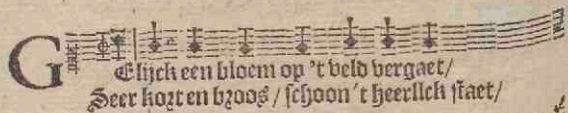
Horatius, spreekende tot de begeerlijcke en hoogmoedige Ouden, seyt: Gy liet dat de eenen dag den anderen voortdriift, en dat de nieuwe Manen alijdt ver-

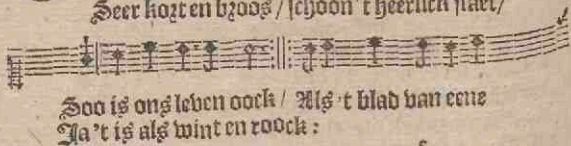
dwijnen, en gy laet marmarsteenen, om palyse te bouwen; doorlagen, niet gedachtig zijnde, dat gy tot u lijk een grafiteede behoorde toe te stellen,

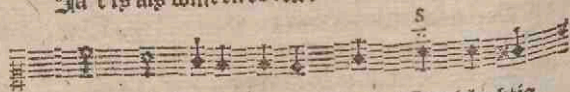
O ellendig lot veeler Ouden! die hoewelse een seer kleyne reyse hebben te doen, nochtans om veel reysgelt, en om hare huysen en schatten zijn besorgt.

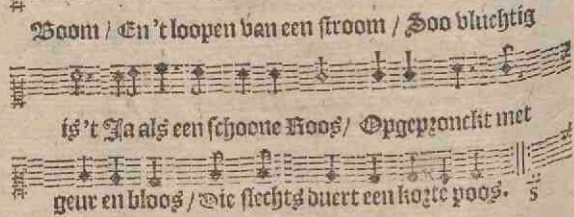
Broosheydt van des Menschen leven.

Stemme: Laestmaect in 't kriecken van den dag.

G Glijck een bloem op 't veld vergaet/
Deer hozt en bzoos / schoon 't heerllich staet/

 Soo is ons leven oock / Als 't blad van een
Ja 't is als wint en roock :

 Boom / En 't loopen van een stroom / Soo bliichtig

 is 't Ja als een schoone Roos / Opgepronckit met
geur en bloos / Die slechts duert een korte poos. S

2. Wy klagen dat der dieren aert /
Een langer leven heeft /
En dat de mensch / die meer is waert /
God soo hoort leven geeft :

Waer in hy met verstand /
 Kost nemen 't al ter hand ;
 Waer dat de dood / als 't noch in 't bloepen was /
 Snel verbyzsi dit teed're glas /
 Ja tot gruys / tot stof en asch.

3. Ons klacht' is onrecht en verkeert /
 Want God is 't die 't bestiert /
 En die ons door dees broosheyt leert /
 Hoe hy sijn wercken ciert /
 En dat hy is die geen /
 Die 't alles schikt alleen /
 Dat hy den mensch sijn heerlijckheyt vertoont /
 En met soo veel gaben kroont /
 En met deugde rijcklijck loont.

4. Ten eynde hy sou vaerdig staen /
 En 't korte leven sien /
 En sijn gemoed ten Hemel slaen ,
 En alle ondeugd' blien ,
 En dencken dese dag ,
 De laetste wesen mag ;
 Wat weet ich Heer / wanneer gy mijne dzaet ,
 Die soo los en wanckel staet ,
 Met u seyzen neder slaet ?

5. Ons leven is gelijk een droom ,
 Die snel en ras verblijgt ,
 Waer in men sonder vrees of schroom ,
 Sich selve seer bedriegt :
 Men let op seeckerheyt ,
 Die ons / eplaes ! verleyd ;
 Maer wie belooft ons 't schoone morgen-root ?
 Want op heden komt de doot ,
 Die ons van ons glants ontbloot.

6. Ons leven is maer eenen dag ,
 Hoe heerlijck dat het schijnt ,
 Vol sinente rouw en naer geklag ,
 Dat in der haest verdwijnt :
 Wat baet dan 's werelds praecht ,
 Die by God is veracht ?
 Een ned'rig hert / dat is by hem ge cert ,

Dat hier twillig sterben leert /
En sich tot den Heer bekeert.

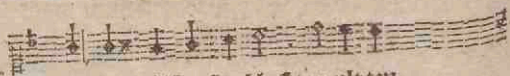
7. Verlaet u dan op 't leven niet /
Want alles moet vergaen /
Het is een kranck en teder riet /
Daer op ghy niet moogt staen.
Dus denckt mijn leven slijt /
Wy hebben uur noch tijd.
Ick stel my dan in God den Heer gerust /
Die is al mijn bzeugd' en lust /
Tot hy mijn lamp uytbluft.

VAn 't lange, korte, beesige, aendachtige, mensch-
lijke, en ongeruste leven, leest daer van in de *Ico-
nologia* of Uytbeeldinge des verstants, fol 486 en ver-
volgens, waer in gy groot vermaeck sult scheppen.
Leest oock daer op, de voorspoet des levens, fol 566
daer hy eygentlijk sal aenwijsen wat dat selve is

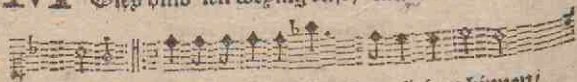
Seneca seyt in sijne Brieven: 't Is onseker in wat tijde
en plaetse u de dood verwacht, en derhalven sult gy
die op alle tijden en plaetsen verwachten.

Vluchtigheyd deses Levens

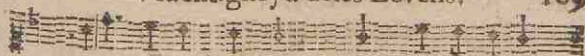
Stemme: Het glas van mijn geneugd' is afgeloopen.

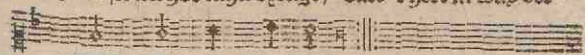
Mijn lamp is haest gebluft / en ilt ten
Dies vind' ick wepnig rust / maer meer el-

eynde / Nu ick het al beschouw en sie van binnen /
lende /

Soo sie ick hoe mijn vzeugt / daer 't hert in was ver-

heugt / Ontroert mijn sinen.

2. Schouw ick het krooje aen / en hoe 't ontloochen!
 Moet in der haest bergaen / verstenst / gebzoochen /
 Dan denck ick hoe ons jeugd'en vzolijck bloosen /
 Sal als een bloeme staen/en in der haest bergaen /
 Gelijck de kroosen.
3. Wanneer een buur'ge pijl word aengesteecken /
 Dan bliegt in aller pl / na 's Hemels teecken /
 Ja sijgt met hare blam / tot aen de Sterren ;
 Maer sracks verdoost haer licht / voor yders aengesicht /
 En stupst om verren.
4. Soo wort des Menschen roem oock haest verstofen /
 Ja als een terre bloem seer ras verschoben /
 Ja word als 't helder glas seer haest verbzoochen /
 Hoe vzolijck dat het schijnt / het leyt wanneer men 't pijn /
 Cerstont gedoochen.
5. Schoon ons begeert is lang / soo zijn ons 'dagen /
 Seer kort en 't leven kranck / vol rouw en klagen :
 Wp hoopen dat de tijd ons noch sal geben /
 Verhebentheyd en staet / daer elck sich op verlaet /
 En langer leven.
6. Maer ach verdoosde Mensch ! let doch op 't end.
 En wilt u yd'le wensch hier van afwenden
 Bedenckt hoe jong en oud doch moeten sterben /
 Om namaels beter loon / en heerlijcker kroon /
 By God te erven.
7. U tijd die is na by / wilt hier op mercken /
 Want niemant is hier by ; led op u wercken :
 Sny kond noch uur noch dag u vast belooben /
 Denckt dan mijn tijd bergaet / en al mijn toeberlaet /
 Soeck ick hier boven.

Van het korte en vluchtige leven : leest daer van inde *Iconologia* of Uytbeeldingen des verstandts, fol 287. daer suldy alles geleert en treflijk vinden beschreven.

Overweeginge des doodts.

Stemme : Ach treurt nu mijn bedroefde Schaepjes, *Siet de Musijk-nooten in Urania of Hemel-sang, Fol, 78.*

Wie dat den dood kan overwogen /
 En altijd op sijn eynde sien /
 Die bint sich nimmermeer verlegen /
 Maer sal altijd het quade blien /
 Op sal de sonde en ydelheyt /
 Die ons verwonden / en al wat ons bleyt /
 Versmaen in eeuwigheyt.

2. Op weet sijn eynde is onsecker /
 En staet alleen in Godes hand /
 Op moet noch dzincken ynt dees becker /
 En starren na een beter land :
 Op siet de werreld en haer valsche gelaet /
 Schoon die beperrelt en verheben staet /
 Met al haer pzaecht vergaet.

3. Op denckt dees dag de laest' sal wesen /
 My hoom oock over wat Godt wil /
 Want ich ben byten schyzich en bzeesen /
 Dies houd' ich my gerust en stil :
 Ich weet mijn dagen gaen al soetjes heen /
 Wat wil ich klagen / of met veel geween /
 My quellen byten reen :

4. Mijn glas moet a'le nur verlooyen /
 Wat weet ich wanneer God mijn dzaet /
 Af-korten sal dat ich mijn hooye /
 Sou stellen op quae toe verlaet.
 Ach ! neen mijn leven is soo broos als glas /
 't Wordt snel verdraven / ja als stof en asch /
 Ach ! het verstuysf soo ras.

5. Waer op wil ich my dan berlaten.
 Wy zijn van aerd' en leem gemaecht /

Wat kan my doch dit leven baten /
 Waer dooz men slechts / in soude raecht ?
 Laet my dooz 't sterben / want het moet geschien /
 U Rijck beerben / en u Godheyt sien
 En alle boosheyt blien.

6. „ O ! die heeft dagelijks in gedachten /
 „ Als dat hy eenmael sterben moet /
 „ Die sal dees Aerdsche lust verachten /
 „ En staren op een beter goed /
 „ Op 't vast geloove / dat op Christum siet /
 „ Die ons van hoven / na veer verdziet /
 „ Zijn troost en hulpe bier.

7. „ Dees dood sal my gelukkig wese /
 „ Want Christus is my voor gegaen /
 „ Soo dat ick nu den dood niet vrees /
 „ Hy heeft den vloech voor my voldaan /
 „ En mijne sonden : dooz syn dierbaer Bloed /
 „ Die my verwonden / dooz syn dood geboed /
 „ Hy is mijn hoogste goed.

8. „ En als de Wyddegom komt kloppe /
 „ Geeft dat ick wesen mag gereet /
 „ Dat ick mijn oore niet verstoppe /
 „ Maer trecke aen het Wuyfloss kleed,
 „ En dat mijn lampe / met oly gelaen /
 „ Dooz alle rampen / mag vaerdig staen /
 „ Wanneer hy komt gezaen.

Opmerckinge

DRuckt dit in u gedacht, en hebt den dood voor oogen
 Dan suldy steets de sond', en 't quaden over mogen,
 Want dit maeck u gerust, dat gy in alle nood
 U troost, dat alle ramp sal eynden met de dood :
 Dan suldy 's werrelts lust vertreden en verachten,
 En door oprechte boet' na 's salig eynde wachten,
 En lijdt saem zijn in ramp, om dragen 't ongeval,
 Om dat u God bier na de rust verleenen sal.
 Lipsius seyde in sijne Burgerlijke aanmaningen: O el-
 lendige! gy vreest alijdt voor 't geene gy eenmael moet
 uyt.

uytstaen, dit vreesst' gy, dat by u staet, dat gy niet soude vreesen.

Seneca seyt in sijnen 30 Sendt brief De dood is de haven van alle ramp-/poeden, en een schuyl-plaetse van ons elleendig leven. Gedenck dat de gryse rimb'lende jaren zijn bloemen van de dood, en dat de doot een vrucht is van de ruste. De dood is een ruste van alle droefheyt en ellende, en sy snijdt, aller menschen rampen af. Daer is geen reyse sonder uytstomst.

Hieronymus seyt in sijnen Brief tot *Paulinum*: Wie dagelijks gedenckt dat hy moet sterven, sal het aerdsche licht verachten, en sich door waere ernstige bekeeringe, tot een zalige doot voorbereiden, en sich in de oprechte Godsaligheyt bevljtigen, Hy sal de tegenspoedige rampen willig verdragen, en met brandende begeerte na het eeuwige leven verlangen.

Dood der Grooten

Stemme: O slaep, O soete slaep, &c.

Gede sprack tot den Vorsten Israels, Psal. 82. 6.

Ick heb gesept waer in ghy u verblijd /
 Dat ghy te saem verheben Goden zijt /
 En kinderen die hoog in pders oog /
 In u Majesteit en u Weerlijckheyt /
 In u Majesteit souden sterben /
 En doch den dood als and' er erben.

2. De dood klijnt doech tot uwe bensters in /
 En soecht in u Dalepsen haer gewin /
 Alwaer sy 't al verflint / ja watse vint /
 In een Dorp of Stad, sy een pder vat /
 Gaet in Dorp en Stad te grasen.
 Om sich in 't Vleesch en Bloed te asen.

3. Wanneer als God sijn gramschap tot u keert /
 Dan sdy stracky door sijne roe verheert /

Daer leyt de kroon en staf / gelijk het kaf /
 A macht en gebied is een ydsel niet /
 A macht en gebied moet wijken /
 Als God sijn bonnis komt te strijcken /

4. Dan zyt ghy als de armste Man verbaert /
 En niemant acht u keiserlyche zwaert /
 Want dan is u ontsach / maer rouw en klag /
 En u dwaes gemoed word dooz bitter soet /
 Word dooz bitter soet bedrogen /
 Om dat ghy siet u onvermogen.

5. Ghy zyt een Mensch in hoogheyd wel gestel ?
 Maer groter God heeft u in sijn gewelt /
 Die uwe kroon en staf / bergruyst als kaf /
 En u hoog gebied / maecht tot stof en niet /
 Dus op 't hoog gebied wil letten /
 Want Gok sal u te gr ond berpletten.

H Oratus segt : De Koningen diemen moet vrees-
 ten woeden wel over haer Onderdanen , maer
 't is God dien sy selve moet en vreesen-

Seneca segt in sijn Treurspel van *Thyeste* , U die van
 God , dieder een bestierder is van Zee en Aerde , den
 macht gegeven is , legr doch af u trots en op-geblasen
 gesichte , want wat een minder Oederdaen voor u moet
 vreesen , dat dreygt u een groter God. Want alle Ko-
 ningrijcken staen onder een groter Koning.

Siet de Musijk-nooten in Belerophon , fol. 138

Doods Klachte.

Stemme: O Slaep, o toete slaep, &c.

W At is 't O Mensch ! daer ghy dus ober klaegt /
 En Lijf en Ziel met veel' ellende plaegt ?
 Der werpt dees sotte min / en dwase sin /
 Dat ghy meent t'ontgaen / d'algemeene paen /
 Dat ghy meent t'ontgaen het sterben /
 Ach neen ! den dood die moet ghy erven.

2. Wat haet geklag van Dupsbroutw of van kind /
 Daer doch de dood ons al gelijk verflind /
 Sy klopt soo wel aen klups / als 't hooge Dups /
 Al 't geschrey is wind / dus u wel besint /
 Al 't geschrey wind en wanen /
 Spaert by al u geklag en tranen.

3. Sy moet 'er aen schoon gy zijt sterck en lang /
 Is 't heden frisch? 't is morgen zwack en krack :
 Sy weet dat alle blesch / verlijze sijn eytsch /
 't Moet doch al vergaen hoemen is belaeen /
 Het moet al vergaen en scheidten /
 De dood sal u in 't graf geleiden.

4. Wy zijn een vat van aerde toe-gestelt /
 Soo broos als glas en als een bloem op 't velt /
 Gelyck een water-blaes / als stof en asch /
 Als een schauw en roock / en een licht gespoock /
 Als een schauw en roock die bliegen
 Laet u de waen doch niet bedriegen.

5. De dood die wijckt booz ke yserlijke macht /
 Booz hooge stam / booz hoobaerdy noch pracht /
 Want edel / arm / en rijck / maect sy gelyck /
 Met haer seyssen af / in het doncker graf /
 Met haer seyssen af ter neder /
 Ach ! het is met den Mensch soo teder.

6. Wy is wel dwaes die op het aerdsche bouwt /
 En tracht alleen na eere / staet of gout :
 Want alles doch verdwijnt / hoe schoon het schijnt /
 Daer van gy alleen / schoon met groot getween /
 Daer van gy alleen sult krijgen /
 Een Weene-kleet om 't lijf te rijgen.

7. O wel hem ! die den dood steets oberdenckt /
 En siet op God die beter leven schenckt /
 Op 't leven dat leyt / in eeuwigheyt /
 Daer gy booz Godes troon / met een goude krson /
 Daer gy booz Godes troon sult hooren /
 Komt hier mijn kind en uytverhooren.

S Eneca seyt in sine 60 Brief: Een wijs Man is tegen al-
 Slaer al gewapent, ja too hem mocht armoede, droef-
 heyt,

heyt, smaect, ja de dood overvallen, hy sal niet aerselen, maer sal onverschrickt tegens haer aen, ende tuschen haer, doorgaen, Voorder segt hy in sijnen 78 Brief: Waerom schreyt ghy O Mensch! wat hoopt ghy? hou af, of meent ghy dat de Goden, door bidden, zijn op te houden? dit is al te vast en seecker door een eeuwige nootwendigheyd in gestelt, ghy sult daer na toegaen, daer 't al na toe gaet. Is u dit wat nieuws? tot dese Wet zijt ghy gebooren. Dit is u vader en Moeder wedervaren, oock uwe Voor-Ouderen, en alle die voor u zijn geweest, en na u sullen komen.

Herodianus verhaelt, Dat den Keyser Severus sich gevoelende te verswacken, enden dood te naederen, hy sijn Heenekleed, waer in hy wilde begraven zyn, door 't leger op een spieffe liet om dragen, en daer by om roepen: *Dit eenige alleen, sal de Ceyser Severus van alle sijne schatten en heerlijckheden, met sich te grave nemen.* Hier op past 't geene Job seyt cap 1. 21. Ick ben naekt van mijne moeder gekomen, en sal naeckt daer weder heen varen. Leest oock Salomon, Ecclesiasticus 5. 5.

't Salig af-sterven,

Stemme: Als mijn stonddijn voorbanden is
Of / Maximillanus van Bostu

Wanneer mijn glas verlopen is /
Soo moet ick van hier scheyden.
Want booz my doch geen open is /
Wilt my dan Weer geleiden /
Want ick oog op een salig end,
Dus u gesichte tot my wend /
Dat ick u mach behagen.

2. Dat ick dan in mijn ouden dag /
My mach in u vermalen /
Ick weet dat droefheyd noch geklag /
Van mijne opbaert saken?
Ick moet de Wereld doch versmaen /
Mijn Ouders zyn my booz gegaen /

Ick volg op hare paden.

3. Hoe zwaer valt doch de dood / den geen /
Die in de weelde leven /
En of ſp dan niet veel getween /
Tot God ſich wilden geben ;
Eplaes het valt dich te laet /
Indien ſp niet by tijds van 't quaed
Aſtaten / en de ſonden.

4. Die in des werrelts valsche goed,
Haer heyl en welvaert ſoecken /
Dien ſal een woorn / die ſtadig woet /
Haer onberſtand verbloeken,
En ſeggen / dwaes in deſen nacht /
Sal uwe Ziel zijn t' onderzacht /
Wie ſal dan 't goed behooren ?

5. Hebt ghy dan een ontruſt vermoed /
Het hoosheyd overladen /
Ach dan ſtreckt al u groote goed /
Dooz uwe Ziel ten quaden :
Dan volgt'er op rouw en beklag /
Want hy ſchzickt vooz den laetſten dag /
Die elck ſal overkomen.

6. Schoon ghy zijt in verheben ſtaet /
Wat ſal u dit doch baten ?
Als ghy u lijf en leven laet /
Dan moet ghy 't al verlaten :
Hebt ghy niet vroom en wel geleest /
De hooghedy u geen voozdeel geeſt ;
Want God ſal die verachten.

7. Gods dzengement dat valt ſeer zwaer /
Dooz die in 't quaed volherden :
Sijn oozdeel ſchzicklijck is en zwaer /
Als 't ſal voltrocken werden ;
Want hy ſal ſeggen gaet van hier ,
Ghy boose in het ceuwig vier /
En draegt daer uwe ſtraffe.

8. De vroomedickwils oock gebdelt /
Het knagen van 't geweten
Als hy in ſijnen dood kamp woelt /

Of God hem had vergeten;
 Doch gy griipt weer een vast gemoed/
 En troost sich dat dooz Christi bloed/
 Zijn sonden zijn vergeven.

9. Van segt hy / ó mijn Ziel vaer uyt/
 Waer booz soud' ick my vzeesen?
 Aek hoor der Eng'len soet geluyt /
 Aek wensch by God te wesen:
 Aek heb mijn looy alree volbracht/
 't Geloof behouden / en ver wacht
 Een kroon van 't eeuwig leven.

10. Wel salig is hy die dus sterft/
 En laet de Wereld zwerben
 Dooz Christum hy een kroon verwerft
 Die nimmer sal vederben:
 Wie in 't geloof volstandig blijft
 Op dien noch bloeck noch tuet beklijft/
 Maer sal Gods Rijk bezerven.

Ter gedachtenis van myn ouden Vriend,
 Mr. Sybrant Hanssen Cardinael, van Harlingen

Stemme: Gaillarde la belle. Of/ De schoone die my mar-
 tilariseert. Of/ Nadien het bitter gaet voor 't soet.

WEL op mijn Ziel weest te vzeen/
 En soecht in Gode rust /
 U Vriend die is u booz getreen /
 En siet nu beter lust;
 Als ick / ó God! dit selve pad betree/
 Maeck my bequaem dat ick mach wesen ree/
 Wanneer ghy klopt dat ick dan vaerdig sta /
 Doet ghy u wil / ick stem' op u gena.

2. U wil is dat ick 't leven laet /
 En na een beter sta /
 Ghy hebt doch dooz een vast beraet /
 Besloten dat ick ga:

Maect my bereydt dat ick het aerdsch' veracht /
 En dooz berouwt op 't Hemelsch zy bedachte:
 Ons leven is gelijck een wandelaer /
 Die altijd reyft dooz menigh moozdenaer.

3. Mijn Vriend / eplaes! is vooz-getreen /
 En heeft sijn loop volbracht /
 Hy heeft sijn strydt nu afgestreen /
 Die yder noch verwacht:
 Al si leeft men hier dooz beele ramp en sinert /
 Al quelt men sich inwendigh in het hert /
 't Is vergeefs / elck moet dien wegh betreen.
 Mijn Vriend is wegh / wat baet nu al 't gelween.

4. Mijn ouden Vriend' in konst gegusecht
 Van sijn' kinds beenen af:
 Dijn geest en aerdigheyt noch spzeecht /
 Schoon hy leydt in het graf
 Hy wist al 't geen wat opt de konst vermocht /
 En wat'er opt scherpsinnigh bzejn bedocht;
 Dies sal zyn lof ook nimmermeer vergaen /
 Maer bliucken yst gelijck de held'ze Maen,

5. Ga nu by 't Eenigh Dze-getal /
 En meet het Cirkel rond,
 En past den Cubus ovez al /
 Daer ghy hier seyl aen vond.
 Ga nu ter school by Godes Maje stept /
 En leer daer van al dees volkomentheyt.
 Eplaes! u konst / daer gy u hoeft in bzaeckt /
 Om 't licht te sien / die is nu al gestaecht.

6. Sijn konst in Wis en Rekenal,
 Was als een helder licht /
 Dies hy den Lauwer dragen sal /
 Dooz yders aengesicht
 Van buijten aen / was hy ned'zigh en slecht /
 Maer in 't gemoed was hy bzoorn en oprecht:
 Een open hert / toond' hy in al sijn werck /
 Sijn eygen Ziel was hem een School en kerck.

7. Misgunt hem niet dat hy nu rust /
 En betez lust verwerft /

Al is sijn lamp nu uijtgeblust /
 Sijn konst noch nimmer sterft.
 Scholieren treurt om dees konstrijcke Man /
 Wiens tong u nu niet onder wijzen kan:
 Doorzauffelt dan sijn ober schzandre geest /
 Die ghy / ten deel / noch in sijn boecken leest.

8. Slaep dan mijn vriend / in God / die leest /
 Tot aen den blijden dag /
 Tot God u weder 't leven geeft /
 Die alle ding vermag:
 Dat ghy moogt sien Godes Heerlijckheyd /
 Den bzoomen Mensch ban eeuwigheyd bereyd /
 Dat ghy moogt staen booz Chiristi aengesicht /
 En pepleit daer des Hemels eeuwig licht.

Van de blijdschap des eeuwigen
 Levens.

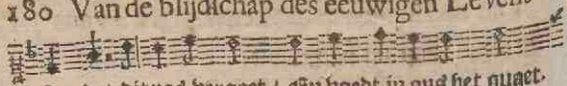
Stemme: Gravelande

G Een blijder bzeugd' daelt in 't gemoedt /

Als 's Hemels bzeugde doct / En als Godes licht /

In ons de bzeughde sticht / Da sijn onepudlijk goet:

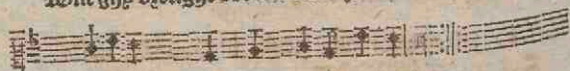
Want 's werrelts bzeugt / Waert in ons ongeneugt /

Om dat dit ras vergaet / En boedt in ons het quaet.

Wilt ghy bzeught verwerben / Soecht Gods Rijk

te erben / Stelt daer op u toeberlaet.

2. Als Paulus wenscht by God te zijn /
 Sag hy Gods Rijk in schijn /
 Zijn Heerlijckheid en Christi Majesteit /
 Dies was het aerdsch' hem pijn ;
 Dies riep hy upt / met een seer bly geluyt /
 Och ! dat ick was alree /
 Verlost van 't dzaebe wee /
 Van dit lijf der sonden /
 En genoot de rust en bzee.

3. Geen oog aenhoorde opt de bzeugd /
 Noch oog sag dees geneughd /
 Als mijn gesicht / door Godes Geest / verlicht /
 Mensag des groote deugd ;
 Want in 't gedacht / heeft noyt Mensch verwacht /
 Dit overheerlijck loon /
 Waer mee dat Godes Soon /
 Ons dan sal bercieren
 En ten Hemel sieren /
 En ons schencken 's Levens kroon.

4. De Hooghend salomons was schoon /
 Als hy sat in sijn Throon /
 In sijn efer aet / gepronckt in hooge staet /
 Met sijn Konings kroon ?
 Waer doo? hy dan / als een verheben Man /
 Van yder wierd' gefert /
 Als doo? sijn deugd geleert ;

Want

Want dooz wijse reeden,
En sijn goede zeden/
Was hy pder lief en weert.

5. Wat waer dees' witterlijke p'acht /
Doo hy niet hooger dacht ?
Doo die bestont op een soe lossen grond /
En hy geen meer bezwaert ?
Maer 's Hemels vzeugt / die haert lust en geneugt /
Als elck haerlaten sal /
Dit aerdsche tranendal
Om by God te woonen /
Die ons sal bekroonen /
Met der Eng'len soet geschal.

6. Soeckt dan u lust / in 's Hemels goed /
Dat pder soecken moet
Daer siet men niet / op stam noch groot gebied /
Maer op een vroom gemoed
Want dat bestaet / dat wy na Godes raed /
Op Christum 'tooge slaen :
En op sijn paden gaen ?
Dat wy mogen siugen /
Heer booz alle dingen /
Siet ons doch genadig aen.

D. Augustinus seyde van de blijdschap des
eeuwigen Levens aldus :

Ik sal aenschouwen Gods, des alderhoogsten goed, al-
ler Engelen en Heyligen vreugde: Ja God sien is het loon
des eeuwigen Levens, eene Heerlijckheyd der Hemelscher
Geesten, een eeuwige vreugde en eeren-kroone, het rechte
Kleynmoed der saligheyd, een rechte ruste, een schoone vrede,
eene inwendige en uytwendige vreugde, ja een Paradijs Go-
des, een Hemels Jerusalem, een salig leven, een volheyd der
saligheyd, eene eeuwige vreugde en een vrede Godes, die al
het verstant sal overtreffen.

OM dat hier eenige plaets ledig was, heb ick de seven Boet-Psalmen, die de oude Leeraers daer toe hebben uytgesecht, onder mijne Papieren gevonden, en die eertijds na de Nieuwe Oversettinge des Bybels, by my waren gerijmt, hier by willen voegen. Voor de seven Boet-Psalmen worden genoomen de 6. 32. 38. 51. 102. 130. 143. Waer van ghy den 51. Psalm sult vinden, in mijn *Fransia* of *Hemelsang*, Fol. 37.

Den 6 Psalm.

Op de gewoone Stemme: Wilt my niet slaffen, &c.

SCract my doch niet o Heere
 In uwen toorn te seere/
 Noch in u grimmighend;
 Maer zijt my Heer genadig/
 Ich ben zwack / ghy weldadig/
 Geneest my van dit leyt.

2. Mijn Ziel en beend'ren schycken
 Verlost my upt dets stricken/
 Hoe lang sal 't zyn o Heer:
 O Heere! heert doch weder/
 Lied mijn Ziel zwack en teder/
 Verlost my t' uwer eer.

3. Wie sal in 't graf u loben:
 Want in den dood verschoben/
 Is van u geen gedacht:
 Ich ben vermoeyt van suchten/
 Mijn bedde zweet vol duchten/
 Ich klaeg den gantschen nacht.

4. Mijn bed is nat van 't weenen/
 Mijn oog doosknaegt van 't steenen/
 Derout is 't dooz't verdriet/
 Dan wegen mijn bestrijders:
 Wijckt van my 's dengds benijders/
 Want God mijn schyepen siet.

5. De Heer verhoort mijn beden/
 Mijn sineechen en mijn reden:

Beschaemt mijn bypand wozt /
 Verbaest heert hy rugge /
 Verschricht en wozt stracks blugge /
 Eer dat hem yemant pozt.

Psalm 32.

Op de gewoone stemme: Wel hem &c.

Wel salig mensch / wiens sonden zijn vergeben /
 En oberdeekt / al 't quaed by hem bedreben :
 Wel salig mensch / wiens geest bedriegens moe /
 God rehent niet syn ongerechtighepd toe.

Want doen ich zweeg mijn beenders my berfleten /
 Den gantschen dag dooz 't brullen van 't geweten ;
 Want ulwe hand dyucht dag en nacht op my /
 Mijn say word droog / als 't hog by **Somer** ty Sela

2. Ik maecht 'u Heer ! bekent al mijne sonden
 Mijn snodighent bedeckt 'ick t' gener stonden.
 Ich spzack ick wil belijden mijn misdaedt.
 Gy Heer bergaest my al 't bezeben quaet. sela

Elck Beplige sal terwyl hy is te vinden /
 Hem bidden / dien geen bloed dan sal verfinden
 Gy zijt mijn wijck / die my vooz angst behoed /
 Die my omringt en bzolijk singen doet.

3. Ich sal u van den weg recht onderwijfen /
 Dien gy sult geen dat gy mijn raed sult pzijsen /
 Mijn oog sal steers op u wel gade maen /
 Volgt dan Godts wet en wandelt op syn paen.

Weest niet gelijk een paerd dat onberstandig /
 Of als een muyl / die dooz 't gebit word handig
 Gy dat her u ni 't quetsse noch bertree :
 De Goddeloos heeft smert / verdziet en wee.

4. Maer wie op God vertrouwt die sal omringen /
 Zijn goedigheyt en gont in alle dingen /
 Berblind u in den Heer met stille bzeu / t /
 Trechtbaerdige singt bzolijk en verheugt.

Op de gewoone Stemme: Wilt in uwen toorn &c.

Scraft my Heer! niet in u tooren/
 Komt die booren/
 My in gramschap niet kassijd/
 Want u pijlen neer-geschooten/
 Op my stooten/
 En u hand drucht my ter tijd.

2. In my woord niet heels bevonden/
 Om mijn sonden/
 Want u gramschap my verneert :
 In mijn beenders is geen vrede /
 Mijn boosheden/
 Mijn haast hebben overheert.

3. Sy my als een last nu plagen/
 Zwaer om dragen/
 Om mijn dwaes en sot beleyt/
 En mijn etter-buysen stincken/
 Die uyt blincken/
 Heel verteert in duylichcyd.

4. Ich ben krom en neer-geboogen/
 Dooz u oogen/
 En ga heel den dag in 't zwart ;
 Want mijn darmen vol van plagen/
 't Blee sch af-knagen/
 Die my drucken tot in 't hert.

5. Ich ben zwack en seer verbroken/
 Zull' van 't schroken/
 Dooz het runsschen van mijn hert :
 Mi mijn suchten en begeere/
 Kent ghy Heere/
 Dooz u niets verborzen wert.

6. Mijn hert is heel omgewendet/
 Mijn kracht endet/
 't Licht der oogen wijckt van my :

Mijne vrienden en bemidders

Ja mijn hinderers

Om mijn plaeg staen ver' ter 3p

7 Die mijn Ziele stelt de stricken/

Dol verschricken

Die my quaed doen soecht spreekt verderf/

En sy dencken altijd listen

Om te twisten/

Geef Heer dat ick troost verwerf.

8. Ick ben als een stomme en doobe/

En verschoobe/

Die gehoor noch siemme slaet :

Sp o God! sult my verhooren/

Reygt u oorn/

Ick hoop op u toeverlaet.

9. Ick seyd' waer toe dit verblijden/

Als ter 3yden/

Mijne boet mocht slij rig treent

Datse my dan groots niet tarten/

In mijn smerten/

Die tot hincken sta gereen.

10. Ick wil u mijn quaedt bekennen/

En my wennen/

Als bekommert om mijn sond :

Maer mijn byand word te krachtigh/

En te machtigh/

Die my sonder oorsaek wondt.

11. En die quaed hoor goed vergelden/

En my schelden;

Om dat ick het goed' na jaeg

Staen my tegen / doch gy Heere/

Wilt dit weeren/

Mijn heyl / haest u / dien ick 't klaeg.

Den 51 Psalm, zijnde de derde onder de Boett-
Psalmen, soeckt in Urania of Hemel-sang, Fol. 37.

Den 102 Psalm

Op de gewoone Stemme: Wilt mijn gebedt, &c

Wilt Heer, mijn gebed verhooren /
 Laet mijn klacht gaen tot u ooren /
 En berbergt u aenschijn niet:
 Heygt u ooz in mijn verdriet:
 Als ich roep wilt ras verschijnen;
 Want mijn dagen haest berdwijnen /
 Als een roock / oock zijn mijn beenen /
 Als een heert verbrand de steenen.

2. 't Hert is doz als 't gras verflagen /
 Ich vergeet mijn brood dooz 't klagen /
 En 't gebeent kleeft aen mijn blesch /
 Dooz mijn suchten reys op reys:
 Als een Aerddomp der Woesteijne /
 Sit ich als een Ayl te quyne /
 Ich waech en moet eensaem waken /
 Als een muisch doet in de daken.

3. Mijn Dpanden my steeds smaden /
 Hasen / zweeren in mijn schade /
 Ich eet asch / gelijk als brood /
 Cranen d'ranck lefcht my in nood /
 Wegen u gramschap en toren:
 Ghy hebt my verhoogt te vozen /
 En my weder laeg gebreuen /
 Dus bestiert ghy 's Menschen leven.

4 Als een schaduw' zijn mijn dagen /
 Ich berdoz als 't gras verflagen /
 Ghy Heer blyft in eenwigheyd /
 En slaet tot ons hulp bereyt:
 Wie gonst duurt ter gedachten /
 Van geslachten tot geslachten /
 Ghy sult opslaen en ontfarmen /
 Over Zion u erbarmen.

5. Want de tijd van u genade /
 Is gekomen recht te stude /

En u knechten hebben lust
 Ken't siceu dzagen / om haer rust
 Die om 't gruys meedlijdig suchten:
 Want de Heydens sullen durchten/
 En den naem des Heeren vzesen/
 d'Werdsche koningen mits desen.

6. Als God Zion op sal bouwen /
 En sijn Heerlychheid aenschouwen /
 Keert hy sich na het gebed
 Van die leyt ontbloot / verplet.
 Hy sal 't bidden niet versnaden /
 Die 't beschreven komt te staden
 Want het na geslacht sal loben /
 God / die dit bestiert van boven.

7. Mits hy uyt sijn Heyligdommen.
 Nederwaerts sal sien alommen /
 Uyt den Hemel op der Aerd /
 Op sijn Volk hem lief en waerd:
 Die het suchten der gebangen /
 hoort / en los maecht al haer pzangen /
 Die gebroeft ter slaverijen /
 Kinderen des doodts sal vzen.

8. Op dat soo de naern des Heeren /
 Word' te Zion t'sijner eeren /
 En 't lof te Ierusalem,
 Uytgebrept met luyder siem.
 Als de Volcken t'sacm bergaren /
 En de Koningrijcken baren /
 Om den Heer haer God te dienen /
 Die haer sal sijn gonsf verlienen.

9. Die mijn kracht heeft neergeslagen /
 En berhoort mijn zwicke dagen.
 Ich sprack / God neemt my niet heen /
 Uyt dit dal en droef geween /
 In het midden van mijn dagen /
 uwe jaren haer toedzagen /
 Van geslachte tot geslachten /
 Wonderlijk sijn uwe krachten.

1. Ghy hebt d' aerd' gemaect en Landen /
 D' Hemelen zijn 't werck uwer handen /
 Doch dees sullen al vergaen /
 Ghy sult eeuwig blyuen staen.
 Dees gelijk een kleed verouden /
 Maer ghy sult u roem behouden /
 Dees als een gewaet berand'ren /
 En berand'ren met malkand'ren.

II. Maer ghy zijt die selbe Heere /
 Die men dieuen moet en eere /
 En u jaren sonder maet /
 Blyuen altijd in een staet :
 Maer de kinderen uwer knechten /
 Sullen woenen in haer rechten /
 En haer zaet sal booz haer oogen /
 Zijn bebestigt vol vermogen.

Den 130 Psalm.

Op de gewoone Stemme: Vyt der diepte o Heere!

Vat diepen nood des herten /
 Roep ich / o Heer ' tot dy /
 Myn smecken / hoorz de smerte /
 Keert doch u ooz tot my :
 Siet ghy op snoodde daden /
 Wie sald'er dan bestaen ,
 Maer ghy / vergeeft de quaden /
 Op dat u breez hoorn' aen.

2. Maer ick ver wacht den Heere /
 Myn Ziel hoopt op sijn woord :
 Myn Ziel wacht op hem seere /
 Meer als de Wachter hoorz :
 Meer als de Wachters sozgen /
 Als sy ter wachte staen /
 En hoopen op den morgen /
 Als 't morgen-licht breecht aen.

4. Iſrel hoop op den Heere /
 Want hy verlost u d'ae /
 Zijn goedhepd is niet veere /
 En by hem veel genae :
 Hy sal Iſrel bezypden /
 Van ongerechtighepd /
 En haer weerom verblijden /
 Dooz ſijn goedighept.

Psaln 143.

Stemme : Psal 103 Mijn ziele wilt den Heer, &c.

Hoort mijn gebed ; u ooren neijgt / ô Heere !
 Mijn ſineeckien merckt / verhoort my t'utwer eeze /
 Na waerhepd en na u gerechtighepd :
 Gaet doch met u knecht niet in 't gericht ;
 Want niemant ſal beſtaen vooz u gefichte /
 Dooz ſijn verdienſt / na u rechtbaerdighepd.

2. De vyand gaet mijn Ziele ſeer verholgen /
 En plet mijn lijf ter aerde ſeer verholgen /
 En legt my als een dood in duyſter heen :
 Hierom mijn geeſt is overſulpt met vzeefe /
 Mijn hert is gantsch verbaest / en ich mits dese
 Doel in mijn lijf veel angst en dzoef gelween.

3. Doch ick ge denck weer aen de oude dagen /
 Ick overleg u daden / in mijn klagen /
 Wan utwer handen werck ich by my ſpzeekt.
 Ick bzepd' uyt mijn handen tot u Heere /
 Mijn Ziele haecht na u en na u Heere /
 Als 't doz ſig lant of een verdzogde beecht.

4. Verhoort my haest / eer mijn Geeſt moet bezwijcken.
 Berberg u aenſchijn niet / dat ick mocht wijcken /
 Als een die in de kuyſe nederſinckt :
 A goedighept laet my vzoeg morgen hooren :
 Want ick betrouw op u beloft te voozen /
 En op u hulp / die my altijd ontrinckt.

5. Maech my bekent den weg dien ik sal treden:
 Ick hef mijn ziele / tot u dooz gebeden:
 Ick schynl by u / red' my van mijn vband.
 Leert my Heer! doen na u welbehagen /
 Want ghy mijn God verhoort my in mijn dagen /
 U goede Geest leyd' my in 't effen Land.

6. Om uw's Naems wil verleen my 't lebeng krachten /
 En voer mijn ziel wyt dees benaentode klachten /
 En roez mijn vband wyt dooz u gerecht:
 Die mijn ziel beang sien en dus quellen /
 Wilt die door uwe goedhepd nederbellen /
 Ick stem op u; want Heer ick ben u knecht.

Dese korte Psalm heb ick daer by gevoegt.

Psalm 131.

Op de gewoonde Stemme: Mijn hert is Heer, &c.

Mijn hert hoogmoedig is noch stout
 Mijn oog van pracht noch grootshepd houd.
 Ik heb niet gewandelt trots in schyn /
 Op dingen die van wonder zijn.

2. Heb ick mijn Ziel niet stil bereent /
 Als 't wind het welck de Moeder spreent?
 Mijn ziel is noch alsoo bereent /
 Hof Israels God in ceutwighepd.

Het Gebed onses Heeren Jesu Christi.

Matth. 6. 9 Luc. 11. 2.

Op de gewoone Stemme: Onse Vader, &c.

Ons Vader die in de Heem'len zijt.
 U Naam geheylight werd' altijd.

O Vader,

U Rijck

Ik rijck toe hoom Ik wil gelijck /
 Geschied' op d' Aerd' als Hemelrijck /
 Onse daeghlijcks Brood geefte ons o' eere /
 Vergaefte ons onse schulden weer.

2. Gelijck wy die ons schuldig zijn :
 Lept ons niet in versoekings pijn :
 Verlost ons vanden hoosen / Weer :
 Want u is 't rijck de Roem en eere.
 U is de kracht en heerlijkheyt /
 Van nu tot in der eeuwigheyt. Amen

De Tien Gebooden Gods.

Exod. 20. Deut. 5.

Stemme: Heeft op u hert, &c.

Godt sprack dese woorden

Ick ben de Heer / uws God Allmachtigh /
 Die upt d' Egyptische slavernij /
 U heb geboert dooz mijn hand krachtig :
 Geen and're Goden hebt booz mij.

I Gebod

2. II. Gysult beelt noch gelijck uws maecten /
 Van 't geen op Aerd' en Hemel zwoeft /
 Of onder 't Water / d' Aerd mach raecten /
 Noch van 't geen God geschapen heeft.

3. Blygt niet booz haer dooz dienst of eere ;
 Ik ben u sterkt' en pberigh God /
 Die tot der vad'ren misdaed keere /
 Wanneer men mijne eere bespot.

4. Na tot den kinders streckt mijn tooren /
 Tot aen 't berd' en vierd' geslacht /
 Van die my haten en niet hooren /
 Wanneer men mijn gebod veracht.

5. Waer ick doe veel barmhertigheden
 Aen duysenden die 't gade slaen /
 Die my beuimen en in vreden /
 Op mijn gebod en paden gaen.

6. III. Misbruyck Gods naem niet met den monde /
 Noch spreekt lichtbaerdig van u God /
 Hy straft hem schuldig om de sonde /
 Die ydel niet sijn name spot.

7. IV. Gedenckt des Sabbathys / houd dien heylig /
 Ses dagen arbejd / sonder klag /
 De zevende dient Gode veylig :
 Het is des Heeren Sabbath dagh.

8. Van suldy geene arbeid plegen /
 U Soone / Dochter / Knecht noch Maegt /
 U Os / Dee / Ezel / geen der wegen /
 Noch Dreembefing : dit God behaegt.

9. Want in ses dagen schiep de Heere /
 Den Hemel / Zee / Aerd / wat'er is :
 De zevend' / rust hy ons tot Heere :
 Om dat den Sabbath heylig is

10. V. U Vader / Moeder / sult gy eeren /
 Op dat gy lange leeft in 't Lant /
 Dat God de Heer u sal bescheeren /
 En sijn gezegent dooz sijn hand.

11. VI. Op sult niet dooden. VII. Niet Echtigheken.
 VIII. Niet steelen. IX. Noch valsche tuggenis /
 Tot schade van u naeste spreken ;
 Want God der valschen vband is.

12. X. Uw's Naesten hups wil niet begeeren /
 Sijn Wyf / sijn Knecht / Maegt en soo boozt /
 Den Os / noch Ezel uwes Heeren /
 Noch wat u Naesten toebehoort.

De Thien Geboden in 't kort.

Ert eenen God alleen: bruyckt noyt sijn naem licht-
 baerdig.
 Den Sabbath heylig viert: u Onders dient eerwaerdig /
 Dood / Echte-breeckt / Steelt / noch wilt geen valsche
 tuggenis zweeren.
 Uwes naesten Wyf noch goet / sult gy / noch 't sijn be-
 greven.

Kort begriip der Wet, of Thien Geboden.

Godt sprack tot Israël, hoort Israël.
Deut. 6. 5. Deut. 10. 12.

Stemms: Hest op u hert, &c.

Christus sprack tot den Wet-geleerde

Matth. 22. 37. Luc. 10. 25.

GOp sult Godt uwen Heer beminnen /
GDan gantscher Herten / Ziel en Geest.
 Van al't gemoedt / verstant en sinnen /
 Want dits Godts groot' Gebodt geweest.
 2. Het ander is / ghy sult u naesten /
 Liefhebben als u self niet min :
 Als dees geboden hanght ten laetsten /
 De Wet en den Propheeten sin.

De twalf Articulen des Geloofs.

Stemms: O onse Godt en Heer &c.

I. **G**loof in Godt den Vader die Almachtigh /
 II. **E**en Schepper is van aerd' en hemel hzachtig /
 In Jesus Christ' sijn eengeboren Soon /
 Onse Heer, die daer daelt upt 't Vaders thron.

2

III. **D**an d' Heyl'ge Geest ontfangen / en geboren
 Upt eene maecht / Maria uyberkooren /
 IV **D**ie onder Pons Pilato heeft gelcen /
 Gehrupst / gestorben / begraben met een.

3

Die neder gedaelt ter Hellen / vooz die hzeesen ;
 V. **E**n derden dagh is upt den doot verresen,
En Hemel opgeharen hy sit /

A

Dan

VII. Van daer sal hy weer komen tot het oordeel

Van levende en doode/ tot ons voozdeel

VIII. 'k Oeloof oock mesd' in' Godt den Heyl'gen Geest

IX. Een algemeene kerck die Christum bzeest.

Daer d' Heplige gemeenschap wozt bedonden.

X. Vergiffenis van ons bedreven sonden.

XI. Opstandigh des Bleeschs / na dees afschept/

XII. Een leven datter duurt in eeuwigheyt. Amen.

Vermaninge tot Godts-vrucht.

Stemme: Psalm 123 Die op den Heere, &c.

Wie dat op Godt stelt sijn vertrouwen /
 In noot en in gebaer /
 Die wozt sijn troost gewaer /
 Die kan op desen rotzsteen bouwen /
 Als die / in doot noch leven /
 Hem nimmer sal begeben.

2. Dies sal hy sich vooz sonden wachten /
 En myden al het quaet /
 Der sonden toerberlaet /
 En sal op Godts geboden achten /
 En bzeesen vooz sijn tooren /
 Die hy dzeught en laet hoozen

3. Vooz Godt sal hy sich nedzigh dzeigen /
 En oefnen sich in dzeught /
 In stille rust en dzeughdt /
 In 't goede scheppen steets behagen:
 Tot Godts vrucht en genoeggen
 Sal hy sich willigh voegen.

4. In soberheyt en kuysche zeede /
 Sijn vrolijck van gemoedt /
 Na streben 't hooghste goet:
 Dachtmoedigh en geneyght tot bzeede /
 Sal hy door Liefd' ontstecken /
 Tot Godt i. i wendigh spzecken.

5 Ghy zijt / O Godt! de Bron van 't leven /
 Behoedt my doch vooz schandt /
 En stier my met u handt /
 Dat ick magh na u waerheyt streben
 Mijn heyl / wijs my u paden /
 En bzyt mijn Ziel van g'raden
 6 Dat ick magh in 't Geloobe bloeyen /
 Vol Liefde / Hoop en Geest /
 Als die u dient en bzeest :
 Dat ick magh als de Cedzen groeyen :
 Verleent my Christi zegen /
 Van heb ick 't al berhegen

Tegen het dwaes overlegh veeler
Menschen.

Stemme : Rosemondt die lach gedoocken

Wie een Cooren soeckat te bouwen /
 Sonder sozgh of overlegh /
 O! het sal hem haest betrouwen /

Want dit is een dwase wegh /
 Dat ghy pet ter handen slaet /
 Waer in ghy slechts schaud begaet

2 Wieder wil een Cooren bouwen /
 Eer hy heyt een vaste grondt /
 Die sal sich veel onrust brouwen /
 En bedrieght sich self ter stont :
 Wie eerst wickt al eer hy 't waeght
 Sich in 't laetste niet beklaeght.

3. Weght wel ober en sit neder /
 Niekent eerst de kosten upt /
 Weght en oberleghet het weder /
 Eer ghy maecht een vast besluyt ;
 Maer doet ghy dit onbedacht /
 Al de werrelt u belacht /

4 Soo ghy stracks den grondt wilt leggen /
 Eer dat ghy u self besint /

Wat sal peder van u seggen /
 Dat ghy sulcken werck begint ?
 Door gedaen en nae bedacht /
 Menigh in groot lijden bzacht.

5. 't Was veel beter noyt begonnen ;
 Als te blijven in de schandt /
 Beter noyt van 't blas gesponnen /
 Als de dijssen raecht in brandt /
 't Valt gewis een lastigh lot /
 Van een peder zijn bespot.

6. „ Ach ! wat siet men nu gebeur en /
 „ Nu sich elck veel onderwint /
 „ Daer hy moet soo haest om treuren /
 „ Als hy sich te laet besint .
 „ Dat men heeft gebangen an /
 „ 't Geen men niet uptboeren kan .

7. „ Dwase menschen / die u selven /
 „ Sulcken last leght op den hals /
 „ Om u lebendigh te delben /
 „ Als ghy hiest voor 't recht het vals :
 „ Maecht geen bzeder over slagh /
 „ Als u stock bereyken magh .

DEse gelijkenis gebruyckte de Heere *Jesus Christus* Luc. 14. 28. tegens het volck dat hem navolghde, dat offe die schoon deden, sy een sware saeck bestonden, want sy mosten Vader, Moeder, ja haer leven haten, om sijner wille; want wie sijn kruyce niet droeg en hem navolgte, die kost sijn Discipel niet weesen: Datte derhalven wel mosten overwegen wase deeden; alsoo het beter was noyt te beginnen, als daer nae schandigh uyt te scheyden: En derhalven mosten sy voorsichtigheyt gebruycken, even, als die, die eenen Tower willende bouwen, most neder sitten en de kosten eerst wel overslaen, en wel nauw reekenen of hy 't koste uyt voeren op dat hy niet, den grondt aenleggende, weder met het gebouw most uytsheyden, als hy 't werck niet kost voortbrengen, en hy niet bespot wierde, en 't volck van hem seyde: Dese heeft de timmeringe wel aengevangen, maer blijft daer schandigh in steken, ende en kan 't niet uyt voeren. *Gevende daer*

daer mede te kennen, dat, wie sijn Discipel wilde wesen, dit voor eerst wel most overwegen, of hy die met een volstandigh gemoedt koste volbrengen, 't geene hy hadde aensgevangen, op dat hy niet tot yeders spot wierde gestelt.

Dit kan mede werden gesaft, op de te groote begerlijckheit veeler Menschen, die sich veele groote dingen inbeelden: en een webbe van begerlijckheden in hunne hersenen spinnen, daer sy toorens in de lucht bouwende, sich daer so in-wickelen, dat sy niet weten hoe sy sich daer uyt sullen draeven? jae blijven met spot en schande daer in steeken, gelijk men dat dagelijcke siet gebeuren.

De wonder-wercken Jesu Christi.

Stemme: Psal. 42. Als een Hert gejaecht, &c.

Wie kan Christi Wonderheden /
 Nae sijn waerde sprecken uyt /
 Die hy heeft in Landt en Steden /
 Hpt-gebruyt: daer sijn geluyt /
 Heel de werrelt overzweeft /
 En berbaest al watter leeft:
 Wie kan sijne wonderwercken
 Na sijn waerde recht bemercken?

2. Hy kan Wijn van water maken. Ioan. 2. 7.
 Hy jaecht hoop-werck bisch in 't net: Luc. 5. 4.
 En vijf duysent die hem naecken / Matth. 14. 16 Marc. 6. 35.
 Spijst hy / noch vier duysent het. Matth. 15. 32. Marc. 8. 1
 Maecht de zee en winden stil / Matth. 8. 23. Marc. 4. 39.
 Wandelt daer op na sijn wil. Matth. 14. 25. Marc. 6. 48.
 Hy den vijgboom stracks verdoede / Marc. 11. 13. Matt. 21. 19.
 Datse nimmer vruchtbaer worde.

3. Die daer Laz'rum tweer gaf 't leven. Ioan. 11. 1.
 En der * Weed'we Soon genas. * Te Nain. Luc. 7. 11.
 En lairi kindt daer neben / Matth. 9. 23. Luc. 8. 51.
 Die 't hoeft van de Schoole was.

Die d'onreypne geest verstoort / Matth. 4. 24. c. 8 16 en
 En berdyft die aen sijn oort / op veele plaatsen.
 En veel Dypbels die sich spzeppen/
 Als hy haer gebiedt te schepden.

4. Die Maria Magdalena. Luc. 8. 2.
 Die van seben was geplaecht/
 En van 't Kind te Cananea / Matth. 15. 22.
 Al de boose geesten jaeght.
 Legio des Satans bindt / Marc. 5. 9.
 Doek beseten / stom en blindt /
 Heeft hy van haer quael genesen :
 Wie sou Godts Almacht niet bzeesen :

5. Die does Hob'linghs krancke Doone : Joan. 4. 47.
 Petri * Moer van koozts genas * Wijfs Moeder. Marc. 1. 30.
 Die een Vrouw een teer Persoone / Marc. 5. 26.
 Hare bloetgangh sielpte ras.
 Die gicht siechten bzeengt in standt / Marc. 2. 3.
 Die heelt een verdoorde handt / Matth. 12. 7.
 In die acht en dertigh jaren / Ioan. 5. 5.
 Kranck / doek watersuchtigh waren. Luc. 14. 2.

6. Die veel' blind' en blind' gebooren / Marc 10. 46
 Over al 't gesichte gaf.
 Stommen die niet kosten hooren / Matth. 15. 32 37.
 De melaetsen reynighd' af. Matth 8. 2.
 Die gesoift de krancken maeckt. Marc. 6. 55.
 Doek wie slechts sijn soom aeuwaecht. Ioan 7. 56.
 En veel krenple by der straten / Matth. 15. 30.
 Die lam boozden Tempel saten. Matth. 21. 14.

7. Die 't al sonder salf of kruyden
 Heeft geheelt slechts dooz sijn Woorz.
 't Doz van Malchus booz veel lunden / Ioa. 18. 15. Luc. 22. 51
 Af gehapt / stelt op sijn oort.
 Wonder heeft de Heer gedaen /
 Als hy met het kruys gelaen /
 Daer aen hingh en op geheben / Matth. 27. 46. Marc. 15. 26.
 Heeft Godt syuen Geest gegeven Luc. 23. 46. Ioan. 19. 30.

8. Als 't boozhanghsel van den Tempel / Ioan. 19. 51.
 Scheurd' van boven tot beneen /

Schudde d'aerde / steen en dzenpel /
 Ja der Sonnen-licht verdween.
 d'Weylige quamen uyt het graf /
 Wierpen hare steenen af:
 Die daer sliepen nu ontwaecten /
 En in d'Weyl'ge staet geraeckten.

Math. 27. 51.

9. Als de Hoofman ober hondert /
 Al dees Wonder-wercken sagh /
 En d'aerdbevingh / als verwondert /
 Schrickt' en sprack hy met geklagh /
 D'es is waerlijck Godes Soon /
 Die sich hier heeft laten doon.
 Als 't volck sagh dees wonder daden /
 Sloegh 't haer boest in 't hert beladen.

Math. 27. 54

Math. 27. 54.

10. Na dat hy aen 't Kruys geslagen /
 Hadt den doodt booz ons geleen /
 Wierd hy in het graf gedragen /
 Die den derden dagh verscheen /
 Die den Doodt heeft t' onderbracht /
 En verbroeken al sijn macht /
 Die sijn Jongers oock met eenen /
 Cooghd' sijn ware bleesch en beenen.

Ioan. 19. 38

Luc. 24. 21.

11. Niemant kan des Wonder-schatten
 Dooz geen schriften brynden uyt /
 En de werrelt kan 't niet vatten /
 Wat al uyt sijn Godtheit spruyt.
 Zucht dit mensch in u gemoet /
 En siet wat u heere doet /
 Die sijn volck hier dooz wil leeren /
 Dat hy is de Heer der Heeren.

Ioan. 21. 25.

De Breede en Smalle wegh.

Hiar gesongen werden op Psal. 100 Ghy vol-
keren des Artijcks al &c.

De wegh die na den Hemel gaet/
Is engh een stepl / en smalle straect.
Een wegh die sich eerst moeplijck toont,
Maer boven op de ruste woont.

2. De breede wegh ter yden aen,
Daer kan men met gemak op gaen /
Daer klimt de pzacht en wellust op /
Maer boven stoztse van den top.

3. Doch wie om deught op bergh en dal /
Op steple rotse klimmen sal /
Die krijght van Christi eer en loon /
Een onberganchelijcke kroon.

4. Maer wie de sond en werrelt mint /
Die valt al eer hy 't doek besint /
In armoe / schande / spot en smaet /
En leeft in een seer droebe staet.

5. En krijght van 's werrelts bitter kruyt /
Dat Doodt en Hel in sich besluyt /
Waer dooz hy eentigh wozydt geplaeght /
En sijn verdiende straffe draeght.

6. Daer hy slechts ween jammer erst /
En eene woym die nimmer sterft:
Maer wiens gemoedt in Godt bestaet /
Heeft Christum tot sijn toeberlaet.

7. En Erst een krans die stadigh bloeyt /
En dooz 't geloof volstandigh groeyt:
Waer door hy dan dooz Godts geleyt /
Verkrijght de vzeugt in eeuwigheyt.

De ydele hoop der Menschen.

op de boorgaende wijze : Psal. 100. Ghy vol-
keeren des Aerdtrijcks al, &c.

O Mensch! u hoop is los en licht /
Ghy schemret dooz een valsch gesicht;
Om dat ghy wzoet om schar en goet /
Dat op der aerde blijven moet.

2. De tijdt die bluchtig rent en schiet /
Bzeught u en al u goet te niet ;
Om dat ghy dwaes en onbedacht /
Op tijdt / op eer / nach Godis- bzeucht acht.

3. Doch soo ghy jaucht nae eer en staet /
Nae roem die dooz geen doodt vergaet,
Nae t lebe n dat geen weedom erft,
Omhelst de deught die nimmer sterft.

4. Want deugt den Mensch ter eeren leyt,
En voert hem tot d' onsterflijckheyt ;
Alwer sy schenckt een eerlijck loon /
In 's Hemels bzeugd' / een Lauwre kroon.

t'Samen spraeck : De Mensch en Religie, of
Godtsdienst, het Latijn na-gevolgt.

Mensch. **O** Vaders liefste Kindt, Goddelijcke reden,
Hoe gady dus beroyt, in dees geseburde
kledt!

Religie. Ick walg van 's werrelts prael en van der Men-
schen eer.

M. *Wat boeck is 't dat ghy draeght?* R. mijns Vaders
Wet en Leer.

M. *En waer toe naecke van borst?* R. om 't oprecht
hert te toonen.

M. *Hoe dus geleunt op 't kruys?* R. 't Kruys overtreft
de kroonen.

M. En waerom doch gevrecke? R. Ik leer ten hemel gaen.

M. Wat leert dees heldere glants? R. Het donckere hert
versmaen.

M. Wat teuge! aen u zy? R. Ick tem de woefte sinnen.

M. En waerom hier de doot? R. Ik kan de doot verwincken.

Siet oock in de Iconologia, Fol. 173.

't Geruste Leven.

Stemme: O saligh Heyligh Bethlehem.

Iet elck wy staen na pzaecht en lust /
Die op 's Hof's sibber planck wil seunen:

Ick ben veruoeght in soete rust /

En wil op geene Hoogheyt seunen.

2. Ick soeck geen Hof noch pzachtig Huis /

Om daer in hoofs en pzaets te leven:

Ick acht veel meer een slechte klups /

Om my in stille rust te geben.

3. Om dat mijn tydt al stil vergaet /

Soo pas ick niet op gunst der Grooten /

Ick soeck getwoel noch hooge staet /

Om na haer lust te zyn verstoeten.

4. Ick soeck alleen als onbekent /

In rust mijn looy-baen wyt te loopen,

Want wie sich veel by Grooten went /

Die moet sijn rust en lust verhoopen.

5. Ick soeck mijn onderdom slechts stil /

Als een gemeensaem Burger t'eynde /

Godt doe met my het geen by wil /

Als ick schep wyt 't dal der ellenden.

6. Want dese dreyghet een harde doot /

Die peder een bekent wil sterben /

En zyn gesien by kleyn en groot /

Daer sy haer eygen kennis derben.

7. O wel geluchigh / wiens gemoet /

Dooz grootshepdt niet is ingenomen /

En kent sich self / in 't geen by doet /

Die wozt geacht by alle byomen.

Om dat hier noch eenigh geschuift te kort quam , heeft
 my geraden gedacht , de vier Eeuwen , gelijk die by de
 oude Poeten zijn beschreven , hier by te voegen , die
 ghy oock sult vinden in mijne Iconologia , fol 125

De gulde Eeuw , onder Saturnus.

DE Eeuw de gulde Eeuw , was sonder Opperhoofst ,
 Daer sonder Wetten , trouw en liefde wierde geloofst
 Daer was noch schroom , noch straf , noch boeyen , pley
 noch banden ,

Maer yder was gerust , noch vreesden 's Rechters handen
 Men velden geen boom om een uytheemsche kust

Te soecken , maer haer landt was 'al haer vrengh en lust.

Men delfde graft noch wal voor schanffen noch om steecken ,

Men hoorden geen Trompet , noch liet geen wapens smeden :

Maer sonder 's krijgers hulp g'noot elck sijne vrengh ,

En door dees soete weeld , leefd' yder in gencught.

Het Landt behoefde ploegh , noch schop , noch worck te snyden

Maer bracht uyt hare schoot , de vruchten 't allen tijden.

Elck bloeyde in sijn tier , de eyckels en het graen ,

En wat sijn hert gelust , dat vont hy voor sich staen.

't Was een gestade Lent : En Phoebus gingh sich baden ,

En quoeckte wils en bloom met aller ley cirraden.

Het wintjen speeld'er soet : daer droop een honing vloet ,

En 't saligh volck was vroem en Godtlijk van gemoedt.

De Silvere Eeuw , onder Jupiter.

NA dat de gulde Eeuw door afgonst was verstreucken

Begofst de silvre Eeuw , nu voor den dag te breken ,

Waer door de groote rust ten deele was gescheent ,

Die Syder sich om winst en tot de konsten went.

Men steld'er wetten in en 't voorschrijft om te leven ,

Gelijck hun Jupiter na sijne lust wou geven.

De tijdt die eeuwigh sebeen , die wierde tans gedeelt ,

En 't lieflijk Sonne-jaer in vieren afgebeelt.

Doen vield'er sneeu en vorst , en bracht veel rampen mede

Van sieckte , koorts en jicht , soo dat men sich most kleden ,

En bouwen huys en hof , met sorge voor 't gesin ,

De Ossen in den ploegh , en zaeyen om gewin.

De Kopere Eeuw.

NU quam de derde Eeuw van Koper, als verstoort
 En van een wreeder aert, en bracht de wapens voort
 Doch niet soo vol verract als wel de yre deede;
 Maer d'ondeught kroop bedekt in plaets van rust en vrede;
 Oock list en schelmery, geweld en eygenbaet,
 En 't landt dat wierdt nu by kavels afgepaet.
 Schoon 't zeylen ongewoon, en streken op de winden,
 Soo rust men schepen toe, om Rijcken op te vinden.
 Maer noch in beter standt, als in de vierde Eeuw,
 Daer 't al in vlammen blaecte, vol moorden en
 schreeuw.

De Ysere Eeuw.

Hier was nu Recht en Trouw ten Hemel opgewogen,
 De Liefde was verjaeght en quam in plaets de logen
 Bedrogh en alle quaet. Men delfd' het ingewant
 Des Aerdrycks, en bespied' of men geen schatten vant.
 Het goudt quam voor den dagh, veel snooder als het yser.
 Daer streefd' elck na om 't seerst, 't schoon hy scheen sot of
 wyser.
 De gelt-sucht drong in 't hert en gierigheyt daer by,
 Daer sweefd' in volle swangh de sucht tot heerschappy,
 Met deegens in de vuyst, en met bebloede handen,
 So kame men om den roof, met schenden, moorden, branden:
 Soo dat noch Man noch Gast, was seker voor 't gesin.
 De man sijn Vrouw belaege, de Swager sijn vrienden.
 De Sone stont, eylaes! sijn Vader na het leven,
 De Herde klam van bloedt, heeft groote rou bedreven.
 De Godts-vrucht lagh vertreen, so dat Atraxa vliet
 Ten Hemel, en 't gespuys des Werrelts hier verliet.

BLADT-WYSER.

A braham in der tenten deure. Daer hem de H: Mannen besoecken.	8
Ach so mijn oog had klaere blick. Klachte over Jerusalem.	26
Ach wat lydt de arme spot. Verstandige armoede.	145
Als David oudt en afgemat. Salmon wert Koningh.	39
Al eer men booz een sober soon. Nae suur het soet.	30
Als Godt sijn straf wil tot ons wenden. De thien plagen Egypti	13
Als Jacob quam by Haran: Iacob en Rachel.	12
Als ik by my oberwege hoe elk onbesuit. Jeugds vermaen.	73
Als Iaac gaf sijn zegen. De Ladder Jacobs.	10
Als Loth in Sodoms pooze sat: Sodoma en Gomorra	22
Als Paulus was te Lysren. Paulus en Barnabas.	47

B.

B lyten Sodoms muuren gulde Appels staen. Der sonde beeldenis.	57
--	----

D.

D er deughden kroon een Jonghlingh op te setten. Jon- gelingen spiegel.	78
De gulde / silbre / koopere en pferre Ceulwen.	203
Der Oudren liefs daelt op den kinders neder. Liefde der Ouderen.	61
De stadije Honger nae gelt. Aert der gierigheyt.	160
De slempere en een gierig mensche. Tegen de verquistinge.	138
De sorte mensche seer verlaught. Damocles.	122
De wachteer op den tooren. Geestelijcke Wachter.	75
De weg die na den Hemel gaet. Breede en smalle wegh.	200
Die al sijn gemachten op 't aerdsche Et. Werelts ydelhedē	87
Diognes wat zy dy bot. Diognes soeckt menschen.	89

G.

G een blijder bytugt daelt in 't gemoet. Vreught des eeu- wigen levens.	179
Gelijc een bloem op 't belt vergaet. Brosheit van 't leven.	166
in Geloof in Godt den Vader. De twaelf Articulen des Ge- loofs.	193
Geluckigh wiens verlichte geest. 't Geruste Leven.	99
Oh Princen die u Onderdanen. Vermaninge tot de Prin- cen.	141
Oh sult Godt uwen Heer beminnen. De thien Gebode.	192

BLADT-WYSER.

Oferigheyt dat snoode beest.	Gierigheys quaet.	108
Godt heeft den Mensch alleen gegeven.	't Dient alles den Mensch	51
Godts toorn ontbrandt op Israel.	David drie straffen voor gestelt.	35
Groote Godt die mij het leven.	Gefucht tot Godt.	32

H.

H eeftster stil en wel gerust.	Noodruchtigheys voor- beeldr.	144
Hoe derf ich Heere treden.	Vergiffenisse der sonden.	52
Hoe edel is de Wijn	Wyn baert in den Wyfen kracht.	130
Hoe is mijn Ziel ver slagen.	Troost eens sondaers	60
Hoe raest de werrelt over al	De sterke Woorden Myn Dyn.	67
Hoe soumen denghdigh achten	't Ondeugdigh gemoet.	85
't Hoort vast klagen op de tijden.	Klachte over de tijden.	156

I.

I Ch ben de Heer u Godt almachtig.	De thien Geboden	191
I Ch heb geseyt waer u ghy u verblijft.	Doodt der Groo- ren.	172
I Ch heb stof om te klagen	Danck-liedt.	116
Jerusalem wat waer wat angstigh weenen.	Jerusalems klachte: En hoe menighmael de Stadt is overballen.	17. 18. 19
	20 / Ec fol. 17.	
Ieughd u vzeughd / staet in al veel beter rust.	Ieughds ver- maec.	69
I Ch wil mijn stof onticeuen uyt Godts Woorzt.	Van de scheppinge.	6
I Ch wil een Macghd bekranssen	Vrede-beeld.	111
Indien u ooghen een weynigh schozt.	Van 't uytwendige en inwendige.	119
Indien de Menich sich selven kende.	Gods Lof.	93
In 't allerkleynste dier.	Aenmerckinge op de Spinne.	134
't Is langh voorszeyt / wie in Gods rijk wil treden.	Van de verdruckinge.	48

K.

K omt ghy verdoolde weder	Christi aanspraeck tot syne Schapen.	28
	Laet	

BLADT - WYSER

L Het elck by staen na pacht en lust Geruste leven 202
 Haet ons den Heer een danckliedt singen. Mosis gesang 15

M.

M Ar's de Prede Der sloopder. Gadicht 114
 Menigh wil by dz. anck en spijg. vrienden mael 126
 Mijn hert ontbonckt en schiet / Ec. Deughde Kroon. 103
 Mijn lamp is haest geblust. vluchrigheyt deses Levens 168
 Mijn hert hooghmoedigh is noch stout 190

N.

N dat het taerken is ge-ent. Onderwijs der jeughdt. 77
 Natuur met weynigh is te vzeen. Eenvoudige nature 120

O.

O Edele nature. De Edele Nature. 135
 Op dat wy richt bespjen / hoe 't in de werrelt gaet.
 Voorsichtigh als de Slange. 54
 Godt mijn vzeughdt. Godlijke vreughde. 27
 Mensch / u hoop is loy en licht. Ydele hoop der menschen 201
 Opgestookte sinen. Tegen de gramschap. 133
 / of ons Vader die in d' Hoem'len zyt. 190
 Daders lieffte kint. Tsamenspraeck Mensch en Reli-
 gie 201

R.

R Eysi byz dooz bergh en dooz dal. De vruchbarige Rey-
 siger 148
 Rijckdom schijt een heerlijck goedt. Rijckdoms schijn. 139

S

S Schoon dat ick heb de propheeten. Lof der Liefde 117
 Schout de werelt met haer schatten. Een Aep blyft
 een Aep 127
 Diet de werelt niet haer vlyen. De vermounde werrelt. 66
 Doo d' arme Mensch te recht behende. Dienst der schepselen 93

Straft my doch niet / o Heere. De 6 Boet-Psalm.

V.

V Doo een die overhodigh is. Een's noodig. Van de Perle 90

B L A D T - W Y S E R.

W.

<p>Wer de menschen in het zijn/ Niet in schijn maer in 't zijn.</p> <p>Waerom zijt ghy o mensch ontruff; Troost in kruys.</p> <p>Wanneer mijn glas verloop en is. Saligh afsterven.</p> <p>Wat ben ick schoon en welgedaen. Tegen de hovaerdye.</p> <p>Wat heeft het goudt al kracht? De Koninginne 't Gelt.</p> <p>Wat is by ons een groot gezeck. Kent u selven.</p> <p>Wat is 't edele Sonne-licht. De Blinde Barimzus.</p> <p>Wat is de roem en ydle eere. Tegen d'yde eere.</p> <p>Wat is een ongerust gemoet. Ongeruste sorge.</p> <p>Wat is 't o mensch daer ghy dus ober klaegt. Doods klachte.</p> <p>Wat rijstet hoor een Morgen-Son. De Sonne Christus.</p> <p>Wat sietmen hier al vzeentdighheyt. Niemand in't sijne te vreden.</p> <p>Wat stof de mensch op al sijn groote goet. De verdoolde mensch.</p> <p>Wegh malle Moer/ met u berwezende kindt. Malle liefde.</p> <p>Wel geluchigh die sijn gangen. Werrelts loon.</p> <p>Wel hem in wiens gemoet. Weest onnosel als de dayven.</p> <p>Wel op mijn Ziele weest te vzeen. Over Mr. Sybrant Haussen</p>	<p>129</p> <p>33</p> <p>175</p> <p>152</p> <p>80</p> <p>97</p> <p>43</p> <p>101</p> <p>147</p> <p>173</p> <p>94</p> <p>83</p> <p>53</p> <p>63</p> <p>71</p> <p>46</p> <p>Cardinael. 177</p> <p>Cornelius de Hoofman. 49</p> <p>183</p> <p>Godtsvrucht. 194</p> <p>142</p> <p>124</p> <p>170</p> <p>193</p> <p>56</p> <p>197</p> <p>110</p> <p>148</p> <p>54</p> <p>136</p> <p>104</p> <p>91</p> <p>132</p> <p>162</p> <p>164</p> <p>158</p> <p>186</p>
<p>Wel op my Ziel en wilt Gods / etc. Cornelius de Hoofman.</p> <p>Wel saligh Mensch, Psalm 32.</p> <p>Wie dar op Godt stelt sijn vertrouwen. Vermaninge tot Gods-</p> <p>vrucht.</p> <p>Wie de maet stelt in sijn saken. Maet hout staet.</p> <p>Wie de gulde Middelmanet. De weeste rijk en 't minste quaedt.</p> <p>Wiedat de doot kan oberwegen. Overdenkinge des doots.</p> <p>Wie een touzen saecht te houwe. Dwaes overleg der menschen.</p> <p>Wie kan doch verdragen al de schimp en smaet. Tegen de Gram-</p> <p>schap.</p> <p>Wie kan Christi wonderheden. Wonderwercken Jesu Christi.</p> <p>Wie offer ryck? die niet begeert. Geruste Rijkdom.</p> <p>Wie ijsaemheyt draecht in 't gemoedt. Lof der ijsaemheyt.</p> <p>Wie roost my daer de klijdschap. Tegen de opstookinge des wer-</p> <p>relts.</p> <p>Wie sijn tongh besnoeren kan. Lof der stillwygentheyt.</p> <p>Wilt ghy deught en rust beuimmen. Van de Naerstighheyt.</p> <p>Wilt ghy dan stadigh wyt sozghijcke bloeden. Goed genoeghen.</p> <p>Wilt ghy het padt betreden. Deughden padt.</p> <p>Wilt ghy de Zee bezeyten. De geestelijke Schipper.</p> <p>Wil van het oude gilde singen. Ouderdoms vermaeck.</p> <p>Wilt ghy vpiendtschap plegen. Vriendschaps beeldt.</p> <p>Wilt heer mijn gebedt verhooren. Psalm 102.</p>	<p>177</p> <p>183</p> <p>194</p> <p>142</p> <p>124</p> <p>170</p> <p>193</p> <p>56</p> <p>197</p> <p>110</p> <p>148</p> <p>54</p> <p>136</p> <p>104</p> <p>91</p> <p>132</p> <p>162</p> <p>164</p> <p>158</p> <p>186</p>

De Boeck verkooper aen den Leser.

U L. Wort bekend gemaecte, dat by my noch gedrukt en vyzt
 zegeven zijn, de Tranen Jesu Christi, ghestort over den ondergangh
 Jerusalems, door den selven Authort, D. P. P. zynde seer heerlijck
 om te lesen met kopere platen verciert, U E. W. van Beaumont.